

**Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av bilaga II och bilaga VI till miljöskyddsprotokollet till Antarktisfördraget och av åtgärd 4(2004) och med förslag till lagar om sättande i kraft av de bestämmelser i bilagorna och åtgärden som hör till området för lagstiftningen, om ändring av lagen om skydd för miljön i Antarktis och om ändring av 48 a kap. i strafflagen**

### PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att riksdagen godkänner bilaga II som antogs av Antarktisfördragets konsultativa möte i Baltimore i april 2009, bilaga VI till miljöskyddsprotokollet som antogs av mötet i Stockholm i juni 2005 och åtgärd 4(2004) som antogs i Kapstaden i juni 2004 samt lagarna om sättande i kraft av de bestämmelser i dessa som hör till området för lagstiftningen. I propositionen föreslås dessutom ändringar i lagen om skydd för miljön i Antarktis och i strafflagen.

Bilaga II, som antogs vid Baltimoremötet 2009, gäller naturskydd och bilagan innehåller en reviderad version av den ursprungliga bilaga II. I jämförelse med den tidigare bilagan är ändringarna i stor utsträckning tekniska.

Bilaga VI som gäller miljöansvar innehåller bestämmelser om förebyggande av miljöfarliga olyckor och beredskap för sådana samt om åtgärder för att avvärja effekterna av en miljöfarlig olycka som redan inträffat. I bilagan bestäms vem som ansvarar för att ingripanden mot miljöfarliga olyckor görs och vem som ska betala kostnaderna. Målet för åtgärd 4(2004) är att trygga säkerheten i tu-

rism och i annat icke-statligt resande inom Antarktis. I åtgärden förutsätts att turister och andra icke-statliga aktörer beaktar säkerhetsriskerna på grund av naturförhållandena i Antarktis och bl.a. genom försäkringar bereder sig på eventuella kostnader i anslutning till efterspaning, räddning, sjukvård och evakuerings.

Propositionen innehåller förslag till lagar om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i bilaga II och bilaga VI samt åtgärd 4(2004). I propositionen föreslås dessutom att lagen om skydd för miljön i Antarktis ändras så att förpliktelserna i den aktuella bilagan och åtgärden fullgörs nationellt. Vid sidan av verkställigheten av nämnda förpliktelser föreslås att lagen ändras så att tillståndsmyndighetsuppgiften enligt lagen överförs från miljöministeriet till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland.

I lagen föreslås dessutom vissa tekniska ändringar. Samtidigt föreslås att bestämmelsen om straff för olaglig befattningsmed mineralfyndighet överförs till strafflagen.

## INNEHÅLL

|                                                                                                                                                                                                                        |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL .....                                                                                                                                                                             | 1  |
| INNEHÅLL .....                                                                                                                                                                                                         | 2  |
| ALLMÅN MOTIVERING .....                                                                                                                                                                                                | 4  |
| 1 INLEDNING.....                                                                                                                                                                                                       | 4  |
| 2 NULÄGE .....                                                                                                                                                                                                         | 5  |
| 2.1 Den internationella utvecklingen .....                                                                                                                                                                             | 5  |
| 2.1.1 Miljöansvarsbilagan .....                                                                                                                                                                                        | 5  |
| 2.1.2 Naturskyddsbilagan .....                                                                                                                                                                                         | 5  |
| 2.1.3 Försäkringsåtgärden .....                                                                                                                                                                                        | 5  |
| 2.1.4 Lagstiftningen i vissa stater .....                                                                                                                                                                              | 5  |
| 2.2 Nationell lagstiftning och praxis .....                                                                                                                                                                            | 6  |
| 2.3 Bedömning av nuläget .....                                                                                                                                                                                         | 7  |
| 3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN .....                                                                                                                                                                        | 8  |
| 4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER .....                                                                                                                                                                                    | 9  |
| 5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN .....                                                                                                                                                                                   | 10 |
| 6 ANDRA OMSTÄNDIGHETER SOM INVERKAT PÅ PROPOSITIONENS<br>INNEHÅLL .....                                                                                                                                                | 11 |
| DETALJMOTIVERING .....                                                                                                                                                                                                 | 12 |
| 1 INNEHÅLLET I MILJÖANSVARSBILAGAN, NATURSKYDDSBILAGAN OCH<br>FÖRSÄKRINGSÅTGÄRDEN OCH DERAS FÖRHÅLLANDE TILL<br>LAGSTIFTNINGEN I FINLAND.....                                                                          | 12 |
| 1.1 Miljöansvarsbilagan .....                                                                                                                                                                                          | 12 |
| 1.2 Naturskyddsbilagan .....                                                                                                                                                                                           | 15 |
| 1.3 Försäkringsåtgärden .....                                                                                                                                                                                          | 16 |
| 2 LAGFÖRSLAG .....                                                                                                                                                                                                     | 16 |
| 2.1 Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i<br>bilaga VI till miljöskyddsprotokollet till Antarktiskfördraget .....                                                       | 16 |
| 2.2 Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i<br>bilaga II till miljöskyddsprotokollet till Antarktiskfördraget.....                                                        | 16 |
| 2.3 Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i<br>åtgärd 4(2004) som godkänts av fördragsparternas konsultativa möte i enlighet med<br>artikel IX i Antarktiskfördraget..... | 16 |
| 2.4 Lag om ändring av lagen om skydd för miljön i Antarktis .....                                                                                                                                                      | 16 |
| 1 kap. Allmänna stadganden. ....                                                                                                                                                                                       | 17 |
| 2 kap. Miljökonsekvensbedömning .....                                                                                                                                                                                  | 17 |
| 3 kap. Tillståndsförfarande. ....                                                                                                                                                                                      | 17 |
| 4 kap. Naturskydd. ....                                                                                                                                                                                                | 18 |
| 6 a kap. Miljöfarliga olyckor och andra exceptionella situationer. ....                                                                                                                                                | 19 |
| 7 kap. Särskilda stadganden.....                                                                                                                                                                                       | 21 |
| 2.5 Lag om ändring av strafflagen .....                                                                                                                                                                                | 22 |
| 48 a kap. Om naturresursbrott. ....                                                                                                                                                                                    | 22 |
| 3 IKRAFTTRÄDANDE .....                                                                                                                                                                                                 | 22 |
| 4 BEHOVET AV RIKSDAGENS SAMTYCKE SAMT BEHANDLINGSORDNING ..                                                                                                                                                            | 23 |
| 4.1 Behovet av riksdagens samtycke .....                                                                                                                                                                               | 23 |
| 4.2 Behandlingsordning .....                                                                                                                                                                                           | 24 |
| LAGFÖRSLAG .....                                                                                                                                                                                                       | 26 |

|                                                                                                                                                                                                       |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i bilaga VI till miljöskyddsprotokollet till Antarktisfördraget.....                                                   | 26 |
| om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i bilaga II till miljöskyddsprotokollet till Antarktisfördraget .....                                                  | 26 |
| om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i åtgärd 4(2004) som antagits av avtalsparternas konsultativa möte i enlighet med artikel IX i Antarktisfördraget..... | 27 |
| om ändring av lagen om skydd för miljön i Antarktis.....                                                                                                                                              | 27 |
| om ändring av 48 a kap. i strafflagen .....                                                                                                                                                           | 34 |
| FÖRDRAGSTEXTER.....                                                                                                                                                                                   | 35 |
| BILAGOR.....                                                                                                                                                                                          | 57 |
| PARALLELLTEXT .....                                                                                                                                                                                   | 57 |
| om ändring av lagen om skydd för miljön i Antarktis.....                                                                                                                                              | 57 |
| FÖRORDNINGSUTKAST .....                                                                                                                                                                               | 70 |
| om ändring av förordningen om skydd för miljön i Antarktis .....                                                                                                                                      | 70 |

## ALLMÄN MOTIVERING

### 1 Inledning

I syfte att skydda miljön i Antarktis och därav beroende och därmed sammanhängande ekosystem upprättade parterna i Antarktisfördraget (FördrS 31/1984) i Madrid den 4 oktober 1991 ett miljöskyddsprotokoll i anslutning till fördraget (FördrS 5/1998, nedan Madridprotokollet). Protokollet trädde i kraft i januari 1998 och innefattar för närvarande fem gällande bilagor. I bilaga I föreskrivs om miljökonsekvensbedömning, i bilaga II om bevarande av fauna och flora i Antarktis och i bilaga III om avfallshantering. Bilaga IV innehåller bestämmelser om förhindrande av havsföroreningar och bilaga V om skydd och reglering av områden.

I Madridprotokollet kallas Antarktis ett naturskyddsområde, ägnat åt fred och vetenskap. Det innehåller bl.a. bestämmelser om fördragsparternas beredskap och samarbete (artikel 15). Ursprungligen innehöll det inga bestämmelser om ansvarsfrågor i anslutning till miljöfarliga olyckor. Fördragsparterna förband sig emellertid enligt artikel 16 till att i fortsättningen utarbeta regler och förfaranden angående ansvar för miljöskador.

Bilaga VI till miljöskyddsprotokollet i Madrid, nedan miljöansvarsbilagan, antogs vid det i ordningen 28:e konsultativa mötet mellan fördragsparterna i Stockholm den 14 juni 2005. Miljöansvarsbilagan tillämpas på vissa miljöfarliga olyckor inom Antarktisfördragets område, dvs. området söder om 60. sydlig bredd, och innehåller bestämmelser om ansvarsfrågor i anslutning till sådana olyckor. Med miljöfarlig olycka avses en händelse av olyckstyp som har resulterat i eller medför en risk att omedelbart resultera i en betydande skadlig inverkan på miljön i Antarktis. Händelsen ska ha inträffat efter det att bilagan trädde i kraft. Bilagan träder i kraft när den har antagits av alla fördragsslutande stater som har ställningen som konsultativ part och som hade denna ställning vid tidpunkten för när miljöansvarsbilagan godkändes.

Bilaga II till Madridprotokollet, som gäller miljöskydd, ändrades vid Antarktisfördragets konsultativa möte i Baltimore den 17 april 2009. De antagna ändringarna är närmast av teknisk karaktär. Eftersom många artiklar ändrades, antog mötet en totalrevidering av bilagan, nedan naturskyddsbilagan.

De åtgärder som godkänts av Antarktisfördragets konsultativa möten bygger på artikel IX.1 i fördraget, enligt vilken de konsultativa parterna med lämpliga intervaller ska samlas för att samråda, överväga och för sina regeringar rekommendera åtgärder ("measures") för att främja fördragets principer och ändamål. För att förtydliga karaktären hos olika beslut fattade de konsultativa parterna vid det konsultativa mötet i Soul 1995 ett beslut, enligt vilket de konsultativa parterna kan godkänna åtgärder ("measures"), beslut om förfarande ("decisions") eller resolutioner i formen av rekommendationer ("resolutions"). Med åtgärd avses uttryckligen en åtgärd enligt artikel IX i Antarktisfördraget som är juridiskt bindande, om bara alla de stater som hade ställningen som konsultativ part när åtgärden godkändes har meddelat att de godkänner den.

Verksamhet i Antarktis förutsätter tillräcklig beredskap på säkerhetsriskerna till följd av de hårda naturförhållandena i området. Turister som reser till Antarktis och annan icke-statlig verksamhet kan resultera i olyckor samt efterspanings- och räddningsoperationer. Med beaktande av sådana situationer godkände de konsultativa parterna i Antarktisfördraget vid sitt 27:e möte i Kapstaden 2004 en åtgärd 4(2004) som gällde försäkringar och beredskapsplaner, nedan försäkringsåtgärden. I åtgärden förutsätts att turister och andra icke-statliga aktörer tar hänsyn till säkerhetsriskerna på grund av naturförhållandena i Antarktis och bl.a. genom försäkringar bereder sig på eventuella kostnader för efterspaning, räddning, sjukvård och evakuering.

I Finland regleras miljöskyddet i Antarktis i lagen (28/1998) och förordningen om skydd för miljön i Antarktis (122/1998).

## 2 Nuläge

### 2.1 Den internationella utvecklingen

#### 2.1.1 Miljöansvarsbilagan

Miljöansvarsbilagan innehåller bestämmelser om förebyggande av miljöfarliga olyckor och beredskap för sådana samt om åtgärder för att avvärja effekterna av en miljöfarlig olycka som redan inträffat. I bilagan bestäms vem som ansvarar för att ingripanden mot miljöolyckor görs och bekostas.

I bilagan föreskrivs också om försäkringar och andra ekonomiska säkerheter som ska tas för kostnadsansvaret i anslutning till ingripanden och som är av central betydelse för tryggheten av beredskapen för ingripanden mot miljöfarliga olyckor. Dessutom förvaltar Antarktisfördragets sekretariat enligt miljöansvarsbilagan en särskild fond, ur vilken vissa kostnader för ingripanden mot miljöfarliga olyckor kan ersättas parterna i miljöansvarsbilagan. Fonden består av medel som den huvudman som orsakat en miljöfarlig olycka ska betala i en situation där nödvändiga ingripanden mot den miljöfarliga olyckan inte har gjorts. Staterna och enskilda personer kan också göra frivilliga donationer till fonden.

Miljöansvarsbilagan kompletterar Madridprotokollet som har en nära anknytning till Antarktisfördraget. I ingressen till bilagan erkänns betydelsen av att undvika, minimera och begränsa effekterna av miljöfarliga olyckor på miljön i Antarktis och därav beroende och därmed sammanhängande ekosystem. I den hänvisas bl.a. till artikel 3 i protokollet, särskilt att verksamheter ska planeras och bedrivs för att ge prioritet till vetenskaplig forskning och för att bevara Antarktis värde som ett område för bedrivande av sådan forskning. I den hänvisas också till protokollets artiklar 15 och 16 som gäller åtgärder vid miljöfarliga olyckor och det anknyttande ansvaret.

Miljöansvarsbilagan har inga betydande kopplingar till andra internationella fördrag. Ett undantag utgörs av de internationella fördrag om ansvarsbegränsning som det hänvisas till i miljöansvarsbilagans artikel 9 som gäller ansvarsbegränsningar.

Fördragsparterna i Antarktisfördraget följer årligen hur miljöansvarsbilagans ikraftträdande framskrider och bedömer vilka åtgärder som är nödvändiga och befogade när det gäller att uppmuntra fördragsparterna att godkänna bilagan.

#### 2.1.2 Naturskyddsbilagan

Naturskyddsbilagan innehåller bestämmelser om miljöskyddet i Antarktis. I bilagan föreskrivs om skyddet av den naturligt förekommande faunan och floran och om införsel av icke naturligt förekommande arter och sjukdomar. Bilagan innehåller också bestämmelser av allmän natur samt bestämmelser om nödsituationer, information och informationsutbyte.

#### 2.1.3 Försäkringsåtgärden

I försäkringsåtgärden förutsätts att turister och andra icke-statliga aktörer som rör sig i Antarktis bereder sig på de krav som beror på naturförhållandena i området och som hänför sig till hälsa och säkerhet, efterspaningar och räddning samt sjukvård och evakuering. Önskemålet är att dessa ska vara medvetna om riskerna med verksamhet i Antarktis och bereda sig på dem så att verksamhet i området ordnas på ett säkert och självförsörjande sätt.

De beredskapsplaner som avses i försäkringsåtgärden och de anknyttande praktiska arrangemangen får inte vara beroende av stödet från andra huvudmän eller nationella program utan skriftligt samtycke från dessa. Dessutom förväntas de försäkringar och andra arrangemang som krävs i åtgärden täcka alla kostnader i anslutning till efterspaningar och räddning samt sjukvård och evakuering.

#### 2.1.4 Lagstiftningen i vissa stater

*Sverige.* Sverige blev part i Antarktisfördraget 1984 och fick ställningen som konsultativ part 1988. Lagen om Antarktis (1993:1614) trädde i kraft i april 1994 och i den togs in de bestämmelser som förutsätter lagstiftning i Madridprotokollet.

Lagen ersattes genom lagen om Antarktis (2006:924, nedan Sveriges Antarktislagen) som trädde i kraft den 1 oktober. Stiftandet av den nya lagen motiverades genom en hänvisning till miljöansvarsbilagan från Stockholm samt genom ett mera allmänt behov av att granska och modernisera lagen om Antarktis. Också en ny förordning om Antarktis (2006:1111) ersatte den tidigare förordningen (1994:95).

I Sveriges Antarktislagen föreskrivs bl.a. om åtgärder mot miljöfarliga olyckor och ersättning för kostnaderna för åtgärderna på det sätt som förutsätts i miljöansvarsbilagan. Bestämmelserna om förebyggande åtgärder (artikel 3), beredskapsplaner (artikel 4) och ingripanden (artikel 5) i miljöansvarsbilagan togs in i de allmänna bestämmelserna om skydd för miljön i Antarktis. I samband med förutsättningarna för beviljande av tillstånd föreskrivs om skyldigheten att ställa en tillräcklig säkerhet för att täcka ersättningsansvaret vid miljöfarliga olyckor, vilket till innehållet motsvarar artikel 11 i miljöansvarsbilagan.

Bestämmelser om ersättningsskyldigheten för åtgärder efter en miljöfarlig olycka samt ansvarsbegränsningar ingår som en särskild helhet i Sveriges Antarktislagen (19—25 §). I anslutning till detta har tagits in en bestämmelse enligt vilken kostnaderna för åtgärder som inte har vidtagits ska betalas till den fond som avses i artikel 12 i miljöansvarsbilagan (20 §). Bestämmelsen träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms senare, eftersom fonden inte kommer att inrättas förrän miljöansvarsbilagan har trätt i kraft internationellt. I Sveriges förordning om Antarktis preciseras bl.a. 20 § i lagen om Antarktis. Bestämmelsen träder i kraft vid en tidpunkt som anges särskilt.

Utom Sverige har Spanien ratificerat miljöansvarsbilagan och flera andra parter räknar med att ratificera bilagan under de följande åren. När de konsultativa parterna godkände miljöansvarsbilagan 2005 rekommenderade de att bilagan bör träda i kraft 2010.

## 2.2 Nationell lagstiftning och praxis

Finland anslöt sig till Antarktisfördraget 1984 och fick ställningen som konsultativ part 1989. Innan Madridprotokollet sattes i

kraft reglerades Finlands verksamhet i Antarktis i huvudsak av Antarktisfördraget.

Finland undertecknade Madridprotokollet 1991. Både protokollet och dess bilagor I—IV godkändes i Finland i oktober 1996. Då gavs också en anknyttande lag om skydd för miljön i Antarktis (28/1998), nedan miljöskyddslagen för Antarktis) samt en lag om ändring av strafflagen (29/1998) till vissa delar. Förordningen om ikraftträdande av miljöskyddsprotokollet till Antarktisfördraget och dess bilagor I—IV trädde i kraft i januari 1998 (fördragstext FördrS 5/1998). Då trädde även miljöskyddslagen för Antarktis samt ovan nämnda lag om ändring av strafflagen i kraft (förordning om ikraftträdande av lagen om skydd för miljön i Antarktis och lagen om ändring av strafflagen (30/1998)). I februari gavs förordningen om skydd för miljön i Antarktis (122/1998), som preciserar miljöskyddslagen för Antarktis till vissa delar. Bilaga V till protokollet trädde i kraft 2002 (FördrS 54/2002).

Målet för miljöskyddslagen för Antarktis är att skydda miljön i Antarktis och därav beroende och därmed sammanhängande ekosystem. Lagen tillämpas på finska medborgare, finska juridiska personer, fartyg eller luftfartyg samt utländska fysiska personer med stadigvarande boningsort i Finland. Den tillämpas också på utländska fysiska personer, juridiska personer, fartyg eller luftfartyg som deltar i sådan verksamhet enligt lagen som ordnas utgående från Finland eller som riktar sig från Finland till Antarktis.

Finland grundade vid årsskiftet 1988—1989 sin egen forskningsstation Aboa i Antarktis. Aboa finns på västra Drottning Mauds land (73°03'E, 013°25'L) cirka 120 kilometer från kusten in mot land i Vestfjellabergen. Sveriges forskningsstation Wasa är granne till Aboa. Tillsammans bildar Aboa och Wasa basen Nordenskiöld Base Camp. Finland och Sverige har ett nära samarbete inom Antarktis-logistiken. Under de senaste 20 åren har Finland ordnat 14 forskningsexpeditioner till Antarktis, och under dem har gjorts exkursioner inom mer än 200 kilometers radie från forskningsstationen Aboa. Expeditionerna arbetar under den antarktiska sommaren, dvs. november–februari. Under vin-

tern görs undersökningar med hjälp av automatiska mätinstrument.

Den verksamhet som sker inom ramen för Finlands Antarktisprogram (FINNARP) har inte orsakat några miljöfarliga olyckor i Antarktis. Expeditioner från forskningsstationen Aboa ordnas med lätt transportmateriel, vanligen med snöskotrar och i vissa fall med brandlastbilar. Tack vare småskaligheten är effekterna på miljön obetydliga och övergående.

Finland har ingen egen fartygs- eller flygverksamhet i Antarktis och det finns inte heller planer på en sådan i framtiden. Finland skaffar sina havs- och flygtransporter som köpta tjänster från andra Antarktisfördragsparters nationella huvudmän. Dessa svarar för sin verksamhet inför sina egna nationella tillståndsmyndigheter.

Vid forskningsstationen Aboa förvaras 20–150 stycken 200 liters bränsletunnor. Bränsletunnornas skick granskas årligen i samband med expeditionerna och bränslet har förpackats i små separata enheter för att undvika olyckor.

Miljölagstiftningen i Finland tillämpas i princip endast på verksamhet inom Finland. Detta gäller t.ex. lagen om ersättning för miljöskador (737/1994), som innehåller bl.a. en bestämmelse om kostnader för avvärjande och återställande (6 §). Grunderna för 6 § erinrar om skyldigheten enligt miljöansvarsbilagan för en huvudman som är den som orsakat en olycka att ersätta en part i bilagan för de kostnader som denna orsakats av att göra ingripanden mot en miljöfarlig olycka i huvudmannens ställe.

För sådan miljöskada enligt lagen om ersättning för miljöskador som i Finland utövad verksamhet har förorsakat i Finland samt för kostnader för avvärjande av dessa skador och för kostnader för återställande av miljön i sitt tidigare skick betalas ersättning med stöd av lagen om miljöskadeförsäkring (81/1998). Ersättning betalas, om ersättningen inte till fullo har kunnat drivas in hos den som enligt lagen om ersättning för miljöskador är ansvarig för ersättningen av skadan och ersättning inte kan fås från en ansvarsförsäkring som den ersättningsskyldige tagit eller om det inte har kunnat utredas vem som är ersättningsskyldig. En ansvarsförsäkring

för miljöskadeansvaret och den miljöskadeförsäkring som förutsätts av de sammanslutningar som avses i 2 § i lagen om miljöskadeförsäkring kan delvis jämföras med de försäkringar och andra säkerheter som förutsätts enligt artikel 11 i miljöansvarsbilagan och den fond som avses i artikel 12.

Miljöministeriet har verkat som tillstånds- och tillsynsmyndighet enligt lagen om skydd för miljön i Antarktis sedan lagen trädde i kraft. Ministeriet har före utgången av 2009 med stöd av lagen utfärdat sammanlagt 17 tillståndsbeslut. Största delen av tillstånden har gällt de tillstånd Havsforskningsinstitutet och sedermera Meteorologiska Institutet ansökt om för Finlands FINNARP-expeditioners verksamhet i Antarktis. Dessutom har ministeriet sedan 2000 med stöd av 28 § i lagen årligen fastställt en avfallshanteringsplan för forskningsstationen Aboa.

Enligt 6 § 1 mom. i lagen om skydd för miljön i Antarktis behövs tillstånd enligt lagen inte för verksamhet för vilken en annan protokollsparts behöriga myndighet har beviljat ett gällande tillstånd. Därför har finska medborgare som har deltagit i verksamhet för vilken en annan protokollspart har beviljat tillstånd inte behövt tillstånd i Finland. Även om sådana personer inte behöver tillstånd i Finland, är andra bestämmelser i miljöskyddslagen för Antarktis än de som gäller tillståndsansökan tillämpliga på dem.

### 2.3 Bedömning av nuläget

Den nationella lagstiftningen är inte som sådan tillräckligt täckande ur miljöansvarsbilagens synvinkel. I Finland har lagstiftningen om Antarktis i huvudsak placerats i speciallagar, av vilka den mest centrala med avseende på miljöansvarsbilagan kan anses vara miljöskyddslagen för Antarktis. I lagen föreskrivs ingenting om ansvar vid miljöfarliga olyckor som inträffar i Antarktis.

Havsskyddslagen (1415/1994), lagen om förhindrande av vattnens förorening, förorsakad av fartyg (300/1979, fartygsavfallslagen) samt sjölagen (674/1994) kan bli tillämpliga inom Antarktisfördragets område. Bestämmelser om situationer i likhet med ansvarsfrågorna i miljöansvarsbilagan föreskrivs t.ex. i 10 kap. i sjölagen, som bl.a. innehåller

bestämmelser om ersättning för kostnaderna för avvärjande av oljeskador (se 10 kap. 1—3 § i sjölagen). Tillämpningsområdet för nämnda lagar är begränsat till vissa skadetyper samt när det gäller Antarktis givetvis till havsområden. Även om bestämmelser om miljöfarliga olyckor i Antarktis sålunda kan tas in i dem, förutsätter verkställigheten av miljöansvarsbilagan sammantaget också allmänna ansvarsbestämmelser om miljöfarliga olyckor.

Tillämpningsområdet för lagen om ersättning för miljöskador är snävare än tillämpningsområdet för miljöansvarsbilagan. Lagen tillämpas t.ex. i princip endast på verksamhet inom Finland, och dessutom gäller den endast skador som orsakas av verksamhet som utövas inom ett visst område. Miljöansvarsbilagan täcker miljöfarliga olyckor som orsakas av alla de verksamheter som definieras i artikel 1 oavsett om det är fråga om miljöfarliga olyckor som inträffar t.ex. under transport. Varken lagen om ersättning för miljöskador eller lagen om miljöskadeförsäkring kan alltså i sin nuvarande form bli tillämplig på de miljöfarliga olyckor som avses i miljöansvarsbilagan. Tillämpningsområdet för lagen om miljöskadeförsäkring bestäms genom lagen om ersättning för miljöskador och det är uttryckligen begränsat till verksamhet som utövas i Finland och miljöskador som orsakats i Finland, kostnader för avvärjande och för att återställa miljön.

I 4 kap. i miljöskyddslagen för Antarktis ingår sådana bestämmelser om naturskyddet i Antarktis som behövde införas för verkställandet av den ursprungliga bilagan II i Madridprotokollet. Den nya bilaga II som antogs av mötet i Baltimore 2009 innehåller dock några ändrade formuleringar som avviker från bestämmelserna i 4 kap. i lagen. Därför är det nödvändigt att till dessa delar förenhetliga lagen med bestämmelserna i den nya bilagan II.

Den nationella lagstiftningen är i sin nuvarande form inte heller tillräckligt täckande mot bakgrunden av försäkringsåtgärden. Avsikten är att till miljöskyddslagen för Antarktis ska fogas huvudmannens skyldighet att göra upp en beredskapsplan för exceptionella situationer samt skyldighet att upprätthålla verksamhetens kvalitet och omfattning med

hänsyn till tillräcklig försäkring eller annan ekonomisk säkerhet för täckande av kostnader på grund av exceptionella situationer. Skyldigheterna blir samtidigt del av den lagliga tillståndprocessen.

Tillståndsbeslut enligt lagen om skydd av miljön i Antarktis och beslut om fastställande av avfallsplaner är ganska tekniska till sin natur och inbegriper inte sådan prövning som förutsätter beslutsfattande på ministerienivå. Därför är det ändamålsenligt att beslutsfattandet som gäller dessa beslut överförs från miljöministeriet till en myndighet på lägre nivå.

Tills vidare har tillstånd beviljats separat för varje FINNARP-expedition. Gällande lagstiftning möjliggör dock även att ett långvarigare tillstånd, t.ex. för fem år, söks särskilt för Finlands forskningsstation. Detta möjliggör långsiktigare planering för verksamheten. Utöver detta är det även i fortsättningen nödvändigt att söka tillstånd särskilt för varje FINNARP-expedition

Lagen om ändring av lagen om skydd för miljön i Antarktis har varit i kraft redan över tio år. Därför måste vissa preciseringar göras i lagen. I det stora hela har lagen dock fungerat bra och det är inte i det här skedet nödvändigt med en totalreform av lagen.

### 3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Målet för miljöansvarsbilagan är att avvärja effekterna av miljöfarliga olyckor i Antarktis samt att minimera och begränsa effekterna av miljöfarliga olyckor. Miljöansvarsbilagan ålägger varje part i miljöskyddsprotokollet för Antarktis att säkerställa nationellt att statliga och icke-statliga huvudmän som omfattas av partens lagstiftningsbehörighet agerar för att målen i bilagan ska uppnås.

Miljöansvarsbilagan utgår ifrån att huvudmännen antingen ska avvärja effekterna av en miljöfarlig olycka som de orsakat eller ersätta kostnaderna för ingripande mot en miljöfarlig olycka som de orsakat. I situationer där ingen har gjort något ingripande vid en miljöfarlig olycka, kan huvudmannen förordnas att betala ett belopp som motsvarar kostnaderna för de ingripanden som borde ha gjorts. I bilagan definieras grunderna för hu-



vudmännens ansvar samt ansvarbefriande grunder. Där anges också de maximala beloppen för en huvudmans ansvar i samband med en enskild olycka.

Avsikten med den nya naturskyddsbilagan är att uppdatera miljöskyddsbestämmelserna om Antarktis genom att ersätta den ursprungliga bilagan med en tekniskt reviderad bilaga. Trots att Finlands nuvarande lagstiftning till största delen täcker också bestämmelserna i den reviderade bilagan, är det motiverat att göra några preciseringar i vår lagstiftning.

Målet för försäkringsåtgärden är att trygga säkerheten i turismen inom Antarktis och i annat icke-statligt resande. Åtgärden ålägger parterna i Antarktisfördraget att säkerställa att de instanser som omfattas av deras lagstiftningsbehörighet gör upp beredskapsplaner för exceptionella situationer i Antarktis och har tillräckliga försäkringar med hänsyn till verksamhetens art och omfattning.

Genom propositionen begärs riksdagens godkännande för miljöansvarsbilagan, naturskyddsbilagan och försäkringsåtgärden. Den innehåller förslag till s.k. blankettlagar, genom vilka de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i försäkringsansvarsbilagan, naturskyddsbilagan och i försäkringsåtgärden sätts i kraft.

I propositionen föreslås också att lagen om skydd för miljön i Antarktis ändras så att förpliktelserna i miljöansvarsbilagan, naturskyddsbilagan och försäkringsåtgärden fullgörs nationellt. Vid sidan av verkställigheten av nämnda förpliktelser föreslås att lagen ändras så att den lagenliga tillståndsmyndighetsuppgiften överförs från miljöministeriet till Närings-, trafik- och miljöcentralen (nedan NTM) i Lappland som nämns i förordningen om närings-, trafik- och miljöcentralerna (910/2009). Målet för överföringen är att inrikta tillståndsmyndighetsuppgifterna på ändamålsenligt sätt. Ministeriets roll har ansetts lämpa sig dåligt för skötseln av tillståndsuppgifterna. Vid NTM i Lappland finns redan nu den sakkunskap om Antarktis som krävs vid skötseln av tillståndsuppgiften. Vid NTM i Lappland kommer den sakkunskap om Antarktis som krävs vid skötseln av tillståndsuppgiften att finnas. Skötseln av tillståndsuppgifterna har dessutom en koppling till det förfarande som gäller miljökonse-

kvensbedömningen enligt lagen om skydd för miljön i Antarktis, och därför passar skötseln av uppgiften i fråga bra in i NTM:s befattningsbeskrivning. Avsikten är också att tillståndsmyndigheten ska vara den instans som för statens talan i lagenliga ersättningsärenden. Det anses att också denna uppgift lämpar sig bättre för NTM än för ett regionförvaltningsverk som inrättats genom projektet för reformering av den statliga regionförvaltningen.

Miljöministeriet ska enligt lagens tidigare formulering omedelbart underrättas om sådana nödsituationer som avses i miljöskyddslagen för Antarktis. I syfte att uppnå målen i miljöansvarsbilagan och försäkringsåtgärden bör de myndighetsuppgifter som gäller nödsituationer ges till en myndighetsinstans som har tillgång till en tillförlitlig nödcentraltjänst dygnet runt. Avsikten är att tillståndsmyndighetsuppgifterna enligt lagen i fortsättningen ska överföras från miljöministeriet till utrikesministeriet. Det har ansetts vara ändamålsenligt att föreskriva om myndighetsuppgiften på förordningsnivå för att en eventuell senare ändring av myndighet inte ska orsaka behov av ändringar i lagen. Lagen om ändringar i miljöskyddslagen för Antarktis föreslås träda i kraft innan miljöansvarsbilagan och försäkringsåtgärden träder i kraft internationellt. Detta kan anses vara motiverat av orsaker som främjar säkerheten i verksamhet i Antarktis. I och med att lagen träder i kraft träder också kriterierna för försäkringar för verksamheten i kraft.

Utöver överföringen av tillståndsmyndighetsuppgifterna föreslås vissa tekniska ändringar i miljöskyddslagen för Antarktis. Samtidigt föreslås att lagens bestämmelse om straff för olaglig befattning med mineralfyndighet överförs från lagen i fråga till strafflagen.

#### 4 Propositionens konsekvenser

Propositionen har inga omedelbara miljökonsekvenser. Däremot kan ersättningssystemet enligt miljöansvarsbilagan och bestämmelserna om förebyggande av miljöfarliga olyckor anses ha positiva indirekta miljökonsekvenser. Propositionen har dessutom indirekta konsekvenser för säkerheten i verk-

samhet i Antarktis, då huvudmännen förutsätts ha beredningsplaner för exceptionella situationer.

Propositionen innehåller inga omedelbara ekonomiska konsekvenser för statsfinanserna. Miljöansvarsbilagan förutsätter ändå att statliga huvudmän har en egenförsäkring för sin verksamhet, om inte deras verksamhet försäkras med privata försäkringar eller andra motsvarande ekonomiska säkerheter. När det gäller statliga huvudmän är avsikten att tillämpa statens allmänna princip, enligt vilken statlig verksamhet inte försäkras, om inte detta i enskilda fall anses vara nödvändigt. När det gäller Finlands forskningsstation i Antarktis och statliga expeditioner till den krävs alltså inte någon försäkring, utan kostnader för olyckor täcks enligt planerna av statens medel. I praktiken sköts ersättningarna av Statskontoret.

Liksom framförts i punkt 2.2 är verksamheten inom Finlands Antarktisforskningsprogram småskalig och dess risker för miljön obetydliga. Den mest sannolika eventuella risken kan anses vara att det bränsle som lagras vid forskningsstationen Aboa läcker ut i miljön. Eftersom bränslet ändå är förpackat i små separata enheter och bränsletunnornas skick årligen granskas i samband med expeditionerna, är det mycket osannolikt att bränsle skulle kunna rinna ut i terrängen. Om så ändå sker och finska staten inte själv ordnar rengöring efter olyckan, kan de totala kostnaderna för planering, ordnande och genomförande av en rengöringsexpedition uppskattas röra sig om maximalt ca 1,5 milj. euro. I detta belopp ingår även borttransport av det nedsmutsade avfallet.

Utöver eventuella konsekvenser för statsfinanserna orsakar propositionen ekonomiska konsekvenser för sådana enskilda huvudmän som ordnar verksamhet i Antarktis. De ekonomiska konsekvenserna orsakas framför allt av försäkringsskyldigheten och å andra sidan av en eventuell ersättningsskyldighet för miljöfarliga olyckor. Konsekvenserna är motiverade på grund av de ovan anförda miljöaspekterna och synpunkterna på säkerheten i verksamheten.

Propositionen orsakar administrativa konsekvenser i anslutning till överföringen av tillståndsmyndighetsuppgifter från miljömi-

nisteriet till NTM i Lappland. Vid Lapplands miljöcentral, som kommer att anslutas till NTM i Lappland, finns redan nu den sakkunskap om Antarktis som krävs vid skötseln av tillståndsuppgiften. Överföringen av tillståndsuppgifter förutsätter således inte att nya tjänster inrättas vid NTM i Lappland, men i centralens verksamhet bör även i fortsättningen tryggas en nödvändig sakkunskap om Antarktis. Administrativa konsekvenser orsakas dessutom av att bestämmelser om vilken myndighet som ska ta emot anmälningar om miljöfarliga olyckor och nödsituationer ska föreskrivas genom förordning. Avsikten är att förordningen om skydd för miljön i Antarktis (122/1998) ska ändras i samband med att lagen ges så, att som myndighet som tar emot anmälningar enligt lagens 35 a § och 36 § definieras en myndighet som har tillgång till en tillförlitlig jourtjänst dygnet runt. Eftersom avsikten är att tillståndsmyndighetsuppgifter enligt lagen i fortsättningen ska överföras från miljöministeriet och eftersom det i uppgifterna för den myndighet som tar emot nödanmälningar också ingår att vidarebefordra anmälningar till de övriga protokollsparterna och den kommitté som avses i artikel 11, är avsikten att uppgiften ska anvisas utrikesministeriet. Utrikesministeriet är också Antarktisfördragets ansvariga myndighet i Finland. De uppgifter som är avsedda för ministeriet förutsätter inte att nya tjänster inrättas och orsakar inga behov av organisationsförändringar vid ministeriet.

Administrativa konsekvenser orsakas även i anslutning till de betalningar som ska göras till den fond som avses i artikel 12 i miljöansvarsbilagan. Betalning på statens vägnar liksom temporär deposition och vidarestyrning av avgifter som betalas av enskilda huvudmän ska enligt planerna skötas genom Statskontorets försorg. De uppgifter som är avsedda för Statskontoret förutsätter inte att nya tjänster inrättas och orsakar inga behov av organisationsförändringar vid Statskontoret.

## 5 Beredningen av propositionen

I det miljöskyddsprotokoll till Antarktisfördraget som godkändes 1991 kunde inte nås någon överenskommelse om bestämmelserna om skadeersättningsansvar. Därför togs

i artikel 16 in en bestämmelse om att parterna förhandlar senare om ansvarsbestämmelserna. Utifrån artikeln inleddes förhandlingar mellan juridiska experter 1993. I början var avsikten att övergripande godkänna en bilaga om alla olika slags miljöfarliga olyckor. För-enta staterna lade 1996 fram ett eget förslag i ärendet som byggde på ersättning för skador på grund av olyckor och sålunda var ett alternativ med ett mera begränsat tillämpningsområde. Vid det konsultativa mötet 1998 i Tromsö beslöts att de sakkunnigas arbete hade slutförts och att förhandlingarna skulle överföras till politisk nivå. Förhandlingarna fortsattes utifrån båda angreppssätten tills man vid det konsultativa mötet 2001 i S:t Petersburg nådde samförstånd om att i första skedet godkänna en skadebilaga som baserar sig på olyckor. Förhandlingarna fortsattes utifrån detta och slutfördes vid det konsultativa mötet i Stockholm 2005, där miljöansvarsbilagan godkändes.

När de konsultativa parterna godkände miljöansvarsbilagan beslöt de samtidigt att senast inom fem år efter att bilagan godkändes besluta om en tidsram för när förhandlingarna ska fortsättas för att i enlighet med artikel 16 utarbeta de regler och förfaranden som anses vara nödvändiga (Beslut 1(2005)).

Tidigare godkände de konsultativa parterna 2004 vid ett konsultativt möte i Kapstaden försäkringsåtgärd 4(2004), som gäller försäkring av turismprojekt och andra icke-statliga åtgärder för nödsituationer. Bakom åtgärden låg nöd- och räddningssituationer som s.k. äventyrsturister råkat in i.

Vid sitt möte i Baltimore 2009 godkände de konsultativa parterna genom åtgärd 16(2009) en reviderad version av bilaga II. Revideringen av bilagan bereddes i åtta år av konsultativa möten. De ändringar som gjorts i jämförelse med den ursprungliga bilagan II finns presenterade i Baltimoremötetets informationsdokument nr IP 121.

Miljöministeriet tillsatte den 7 december 2007 en arbetsgrupp med uppgift att godkänna de lagstiftningsåtgärder som behövs för att ovan nämnda miljöansvarsbilaga och försäkringsåtgärd ska godkännas. Arbetsgruppen skulle dessutom utvärdera hur gällande miljöskyddslagstiftning för Antarktis fungerat så här långt och lägga fram förslag till hur lag-

stiftningen kan vidareutvecklas. Arbetsgruppen skulle också utreda om någon annan myndighet än miljöministeriet kan vara den tillstånds- och tillsynsmyndighet som avses i lagen. I arbetsgruppen fanns representanter för miljöministeriet, utrikesministeriet, justitieministeriet, undervisningsministeriet och Havsforskningsinstitutet. Dessutom hörde arbetsgruppen under beredningen av propositionen en representant för Finanssialan keskusliitto – Finansbranschens Centralförbund ry.

De åtgärder som i fråga om lagstiftningen behövs för godkännande av naturskyddsbilagan bereddes som tjänsteuppdrag vid miljöministeriet.

Utkastet till proposition sändes på remiss till följande myndigheter m.fl.: utrikesministeriet, justitieministeriet, undervisningsministeriet, inrikesministeriet, försvarsministeriet, finansministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, kommunikationsministeriet, arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Finlands näringsliv rf, länsstyrelsen för Södra Finlands län, Finanssialan keskusliitto – Finansbranschens Centralförbund ry, Geodetiska institutet, Geologiska forskningscentralen, Helsingfors universitet, Luftfartsverket, Meteorologiska institutet, Lapplands universitet, Lapplands miljöcentral, Världsnaturfonden (WWF), Finlands fond, Centralen för turistfrämjande, Sjöfartsverket, Natur och Miljö r.f., Uleåborgs universitet, Finlands Akademi, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Finlands Greenpeaceförbund rf, Finlands naturskyddsförbund, Finlands miljöcentral, Miljörättsliga Sällskapet i Finland rf, Rederierna i Finland rf, Åbo universitet, Statskontoret, Åbo Akademi. Synpunkterna i utlåtandena har beaktats i den slutliga utformningen av propositionen.

## **6 Andra omständigheter som in- verkat på propositionens innehåll**

Miljöansvarsbilagan och försäkringsåtgärden träder internationellt i kraft när alla 28 konsultativa parter i Antarktisfördraget har antagit dem nationellt. Tills vidare har miljöansvarsbilagan endast godkänts av Sverige

och Spanien och därför är inte något internationellt ikraftträdande att vänta ännu inom den närmaste tiden.

Avsikten var att den reviderade naturskyddsbilagan skulle träda i kraft den 17 april 2010 i enlighet med det konsultativa mötets beslut 16(2009) och artikel 9 i den ursprungliga bilagan. Enligt artikel 9 kan en konsultativ part inom en viss period meddela depositarien att parten i fråga önskar en förlängning av perioden. Finland har med stöd av denna bestämmelse i mars 2010 sänt en diplomatisk not till Förenta staterna, som är depositarie för Antarktisfördraget, och begärt förlängning fram till den 31 juli 2010.

Lagen om ändring av lagen om skydd för miljön i Antarktis avses träda i kraft samtidigt som naturskyddsbilagan, den 31 juli 2010. Eftersom miljöansvarsbilagan och försäkringsåtgärden inte väntas träda i kraft före det, kommer vissa förpliktelser i anslutning till miljöansvarsbilagan och försäkringsåtgärden att gälla finländska aktörer redan innan förpliktelserna träder internationellt i kraft. Detta har ansetts vara motiverat, eftersom man med hjälp av verkställigheten av förpliktelserna inom en så snabb tidtabell som möjligt kan förbättra säkerheten i verksamhet i Antarktis. Även om de internatio-

nella förpliktelserna inte ännu är i kraft är detta möjligt också i rättsligt avseende, eftersom regleringen på lagnivå är så preciserad att bestämmelserna går att tillämpa.

Vidare föreslås att också ändringen i strafflagen ska träda i kraft den 31 juli 2010, dvs. samtidigt som ändringarna i lagen om skydd för miljön i Antarktis.

I och med att lagen träder i kraft måste en statlig huvudman som inte har ingripit mot effekterna av en miljöfarlig olycka han har orsakat måste betala kostnaderna för ingripande till den part som gjort det. Om ingen fördragspart emellertid har gjort några ingripanden, åläggs huvudmannen att betala ett belopp som motsvarar kostnaderna för ingripande till Statskontoret. Avsikten är att sådana belopp senare ska styras vidare till den internationella fond som ska inrättas under Antarktisfördraget sedan miljöansvarsbilagan har trätt i kraft och fonden inrättats. Staten är dessutom skyldig att betala sådana belopp till den internationella fonden som motsvarar kostnaderna för ingripanden som en statlig huvudman inte har gjort, om ingripandena inte har gjorts av någon fördragspart. Innan den internationella fonden inrättas förvaltas beloppen av Statskontoret.

## DETALJMOTIVERING

### **1 Innehållet i miljöansvarsbilagan, naturskyddsbilagan och försäkringsåtgärden och deras förhållande till lagstiftningen i Finland**

#### **1.1 Miljöansvarsbilagan**

**Artikel 1.** I artikel definieras bilagans tillämpningsområde. Bilagan tillämpas i regel på alla miljöfarliga olyckor inom Antarktisfördragets tillämpningsområde. Tillämpningsområdet täcker miljöfarliga olyckor i anslutning till vetenskapliga forskningsprogram, turism och all annan statlig och icke-statlig verksamhet i Antarktisfördragets område, för vilken förhandsanmälan krävs enligt artikel VII.5 i Antarktisfördraget, inklusive

logistiska stödåtgärder i anslutning till verksamheten. Åtgärder och planer för att förebygga och ingripa vid sådana olyckor ingår också i denna bilaga. Bilagan ska dessutom tillämpas på alla turistfartyg som inträder i Antarktisfördragets område. Bilagans tillämpningsområde kan eventuellt utvidgas längre fram.

**Artikel 2.** I punkterna a–g definieras begreppen i bilagan (beslut, miljöfarlig olycka, huvudman, partens huvudman, skälig, ingripande och parter). Med miljöfarlig olycka avses en händelse som har inträffat efter det att bilagan trätt i kraft, och som har resulterat i eller medför en risk att omedelbart resultera i en betydande skadlig inverkan på miljön i Antarktis.

Förpliktelserna enligt bilagan för att avvärja och ingripa vid miljöfarliga olyckor gäller i första hand en huvudman enligt punkt c. En huvudman är en fysisk eller juridisk person som organiserar verksamhet som ska utföras i Antarktisfördragets område eller som på annat sätt ansvarar för den. Begreppet huvudman innefattar inte en fysisk person som är anställd, entreprenör, underentreprenör eller i tjänst hos, eller ombud för, en fysisk eller juridisk person som organiserar verksamhet som ska utföras i Antarktisfördragets område. Som huvudman räknas inte heller sådana juridiska personer som är entreprenörer eller underentreprenörer och som handlar för en statlig huvudman. Bilagan innehåller ingen definition på statlig huvudman ("State operator").

I artikeln definieras dessutom vad som avses med partens huvudman. Betydelsefullt med tanke på definitionen på partens huvudman är inom vilken parts territorium huvudmannen organiserar verksamhet som ska utföras i Antarktisfördragets område och om denna verksamhet kräver tillstånd av denna part eller prövning av motsvarande slag. Distinktionen har betydelse, eftersom parten ska kräva att huvudmännen iakttar de centrala förpliktelserna i bilagan. Distinktionen är särskilt betydelsefull när huvudmannen inte fullgör sina förpliktelser enligt bilagan.

I artikeln definieras också begreppet skälig som används i samband med förebyggande åtgärder i artikel 3 och ingripande i artikel 4. Skäliga förebyggande åtgärder och ingripanden betyder åtgärder eller ingripanden som är lämpliga, praktiskt utförbara, proportionella och som grundar sig på tillgängliga objektiva kriterier och information. Till riskerna hör t.ex. risker för Antarktis miljö och snabbheten i dess naturliga återhämtning, risk för mänskligt liv och säkerhet samt teknisk och ekonomisk genomförbarhet.

Med ingripande som definieras i punkt f avses skäliga åtgärder som vidtas för att undvika, minimera eller begränsa effekterna av en miljöfarlig olycka. Det är fråga om åtgärder som vidtas sedan en miljöfarlig olycka har inträffat. Beroende på omständigheterna kan åtgärderna även innefatta rengöring. Ingripanden täcker fastställande av omfattningen av en miljöfarlig olycka och dess effekter.

**Artikel 3.** I punkt 1 föreskrivs att varje part ska kräva att dess huvudmän vidtar skäliga förebyggande åtgärder för att begränsa risken för miljöfarliga olyckor och deras potentiella skadliga effekter. I punkt 2 preciseras vad de förebyggande åtgärderna kan omfatta:

**Artikel 4.** Artikeln gäller beredskapsplaner. Varje part ska enligt 1 punkten kräva att dess huvudmän upprättar beredskapsplaner för ingripande i händelse av incidenter som riskerar att skada miljön i Antarktis eller därav beroende och därmed sammanhängande ekosystem, och samarbetar i utformningen och tillämpningen av beredskapsplanerna. Där så är lämpligt ska beredskapsplanerna innehålla sådana åtgärder som definieras i 2 punkten, såsom förfaranden för utvärdering av incidenters beskaffenhet. Dessutom ska varje part enligt 3 punkten upprätta och genomföra förfaranden för omedelbar anmälan av och samordnat ingripande mot miljöfarliga olyckor och främja användning av anmälningsförfaranden och samordnat ingripande av dess huvudmän som orsakat miljöfarliga olyckor. Detsamma gäller förfaranden för samarbete kring ingripande mot miljöfarliga olyckor.

**Artikel 5.** Enligt 1 punkten ska varje part kräva av sina huvudmän att de snabbt och effektivt ingriper mot miljöfarliga olyckor som härrör från deras verksamhet. Om en huvudman inte ingriper snabbt och effektivt, uppmanas i 2 punkten både huvudmannens part och de andra parterna att ingripa. Ingripanden kan göras av parternas ombud, och dessutom kan parterna bemyndiga andra huvudmän att utföra dessa åtgärder på deras vägnar.

I punkt 3 a) preciseras under vilka förutsättningar andra parter än huvudmannens part kan göra ingripanden mot en miljöfarlig olycka. En sådan annan part ska i förväg anmäla denna avsikt både till huvudmannens part och till Antarktisfördragets sekretariat. Huvudmannens part ges på så vis möjlighet att i första hand själv göra ingripandet mot en miljöfarlig olycka. Anmälningsskyldigheten gäller dock inte en situation där hotet om betydande och skadlig inverkan på miljön i Antarktis är omedelbart förestående och det under alla förhållanden vore skäligt att ingripa omedelbart. I detta fall ska den part som

gjort ingripandena meddela huvudmannens part och Antarktisdördragets sekretariat så snart som möjligt.

Ingripande mot en miljöfarlig olycka av någon annan än huvudmannens part preciseras ytterligare i punkt 3 b). Andra parter ska inte ingripa om det inte är fråga om en exceptionell situation. En sådan kan vara ett hot om betydande och skadlig inverkan på miljön i Antarktis som är omedelbart förestående och det under alla förhållanden vore skäligt att ingripa omedelbart. Det är fråga om en sådan situation också om huvudmannens part har underlåtit att inom skälig tid till Antarktisdördragets sekretariat anmäla att den själv avser ingripa, eller om ingripandet inte har gjorts inom skälig tid efter sådan anmälan.

När huvudmannens part själv ingriper, och även är villig att ta emot hjälp från andra parter, ska huvudmannens part enligt punkt 3 c) samordna ingripandet.

Punkt 4 gäller situationer där det är oklart vilken part som är huvudmannens part, eller om det visar sig att det kan finnas fler än en sådan part. I så fall ska varje part som ingriper bemöda sig om att på lämpligt sätt rådgöra i frågan och, om det låter sig göra, underätta Antarktisdördragets sekretariat om omständigheterna.

Parter som ingriper ska enligt 5 punkten rådgöra med och samordna sina ingripanden med alla andra parter som ingriper, bedriver verksamhet i närheten av den miljöfarliga olyckan eller annars påverkas av den och ska, där så är möjligt, ta hänsyn till råd från experter som anges i artikeln.

**Artikel 6.** Artikeln gäller ansvar för kostnader för ingripanden vid miljöfarliga olyckor. Utgångspunkten är att ingripanden mot miljöfarliga olyckor görs och bekostas av den part som orsakat olyckan. Enligt 1 punkten ska en huvudman som underlåter att göra ett snabbt och effektivt ingripande vid miljöfarliga olyckor som härrör från huvudmannens verksamhet vara skyldig att betala kostnaderna för ingripanden gjorda av parter enligt artikel 5.2 till sådana parter.

Om den huvudman som orsakat en miljöfarlig olycka har underlåtit att göra ett ingripande, men ingen av parterna heller har ingripit, ska huvudmannen betala uppskattade kostnader för de ingripanden som borde ha

gjorts till den fond som avses i artikel 12. Betalningsskyldigheten och vissa procedurfrågor preciseras något olika i artikel 6.2 a) och b) beroende på om det är fråga om en statlig huvudman eller inte.

Enligt 3 punkten är ansvaret strikt. I punkt 4 konstateras att när en miljöfarlig olycka härrör från två eller flera huvudmäns verksamhet, ska de vara solidariskt ansvariga, utom det att en huvudman som styrker att endast en del av olyckan har orsakats av dens verksamhet ska vara ansvarig endast för den delen av olyckan.

Oavsett att en part med stöd av artikel 5 är ersättningsskyldig för sin underlåtenhet att snabbt och effektivt ingripa mot miljöfarliga olyckor som orsakats av dess krigsfartyg, hjälpfartyg eller andra fartyg eller av luftfartyg som ägs eller drivs av den och som vid den aktuella tidpunkten endast användes i statlig icke-kommersiell tjänst, är ingenting i denna bilaga avsett att påverka den immunitet som sådana fartyg åtnjuter enligt folkrätten.

**Artikel 7.** Artikeln gäller talan mot sådana kostnader för ingripanden mot miljöfarliga olyckor som avses i artikel 6. I artikeln anges bl.a. vilken art som kan väcka talan samt vid vilken domstol och inom vilken tid den ska väckas.

Punkterna 1, 2 och 3 gäller talan som väcks mot icke-statliga huvudmän. I punkterna 4 och 5 definieras grunder enligt vilka partens ansvar som statlig huvudman avgörs. Punkt 6 förtydligar bilagans förhållande till miljöskyddsprotokollet.

**Artikel 8.** I artikeln definieras situationer där huvudmannen inte svarar för kostnaderna för ingripanden mot en miljöfarlig olycka. För att bli befriad från ansvar ska en huvudman enligt 1 punkten visa att den miljöfarliga olyckan orsakades av en händelse som beskrivs i artikel 8. Enligt punkt 2 ska en part eller partens ombud eller huvudmän som särskilt är bemyndigade av parten att vidta sådana åtgärder på partens vägnar inte vara ersättningsskyldig för en miljöfarlig olycka som orsakats av ingripanden av parten enligt artikel 5.2 i den omfattning som ingripandet var skäligt under alla omständigheter.

**Artikel 9.** I 1 punkten definieras de högsta belopp för vilka varje huvudman kan vara er-

sättningsskyldig enligt artikel 6.1 eller 6.2 med avseende på en miljöfarlig olycka. I punkten räknas upp de situationer där en miljöfarlig olycka härrör från ett fartyg som avses i artikel 5 och inte härrör från ett fartyg. I 2 punkten definieras förhållandet mellan internationella fördrag om begränsning av ersättningsskyldigheten och bilagan samt begränsningarna för ersättningsansvaret i den.

Enligt 3 punkten ska ansvaret inte begränsas om det har bevisats att den miljöfarliga olyckan orsakades av en åtgärd eller en underlåtenhet av huvudmannen som gjorts i avsikt att orsaka olyckan eller genom grovt oaktsamt beteende och i vetskap om att olyckan troligen skulle komma att inträffa.

Bestämmelser om översyn och ändring av ansvarsbegränsningar ingår i 4 punkten. I 5 punkten definieras de begrepp som används i artikeln, fartyg, särskild dragningsrätt (sdr) och ett fartygs dräktighet.

**Artikel 10.** En part ska inte vara ersättningsskyldig för en huvudmans försummelse att göra ingripanden om parten har vidtagit lämpliga åtgärder inom sin behörighet, däribland antagande av lagar och föreskrifter, vidtagande av förvaltningsåtgärder och verkställighetsåtgärder, för att säkerställa efterlevnad av bilagan. Om det emellertid är fråga om en statlig huvudman, svarar parten för försummelsen.

**Artikel 11.** Parterna ska enligt 1 punkten ålägga sina huvudmän att ha tillräcklig försäkring eller motsvarande ekonomisk säkerhet för att täcka ersättningsansvar enligt artikel 6.1 upp till de tillämpliga gränser som anges i artikel 9.1 och 9.2. Parterna ska enligt 2 punkten ålägga även sina huvudmän detta om de omfattas av ersättningsansvar enligt artikel 6.2. I Finland har man inte ansett det vara nödvändigt att kräva att huvudmännen ska ha försäkring för ersättningsansvar enligt artikel 6.2. Staten själv kan enligt 3 punkten ha en s.k. självförsäkring som även kan täcka dem som utför verksamheter för att främja vetenskaplig forskning. När det gäller statliga huvudmän i Finland är avsikten att följa statens allmänna princip, enligt vilken statlig verksamhet inte försäkras. När det gäller Finlands forskningsstation i Antarktis och statliga expeditioner till den krävs alltså inte försäkring, utan kostnader för olyckor täcks en-

ligt planerna av statens medel. I praktiken sköts ersättningarna av Statskontoret.

**Artikel 12.** Punkterna 1—3 gäller den fond som ska grundas senare och förvaltas av Antarktisfördragets sekretariat. Ur fonden kommer bl.a. att betalas ersättningar till fördragsparter som gör ingripanden mot miljöfarliga olyckor i huvudmannens ställe. Parterna får lämna förslag till Antarktisfördragets konsultativa möte om utbetalning av ersättning från fonden.

I 4 punkten konstateras att en stat eller en enskild person får lämna frivilliga bidrag till fonden.

**Artikel 13.** Artikeln gäller tillägg och ändringar i bilagan.

## 1.2 Naturskyddsbilagan

**Artikel 1.** I punkterna a-j definieras de i bilagan använda begreppen (naturligt förekommande däggdjur, naturligt förekommande fågel, naturligt förekommande växt, naturligt förekommande ryggradslöst djur, behörig myndighet, tillstånd, insamling, skadlig störning, d—n internationella konventionen om reglering av valfångsten samt avtalet om skydd av albatrosser och stormfåglar).

**Artikel 2.** Enligt artikeln är bilagan inte tillämplig på nödsituationer.

**Artikel 3.** I artikeln förutsätts att skyddet av den naturligt förekommande faunan och florin inom Antarktisfördragets tillämpningsområde ska ske genom att insamling eller skadlig störning förbjuds, om inte den nationella myndigheten utfärdat tillstånd om saken. Artikelns innehåller också bestämmelser om innehållet i ett sådant tillstånd och om grunderna och villkoren för beviljande av tillstånd. Arter som är upptagna i underbilaga A ska ges speciellt skydd av parterna.

**Artikel 4.** Enligt artikeln får inga djur- eller växtarter som inte hör hemma i Antarktisfördragets område införas på området utom i överensstämmelse med ett nationellt tillstånd. Dessutom innehåller artikeln ett konkret förbud enligt vilket hundar inte får införas på land eller på isshelfen. Tillstånd får endast utfärdas för övervakad användning av förökningsdugliga växtdelar och för kontrollerad experimentell användning av levande arter. För införsel av livsmedel gäller särskil-

da bestämmelser i artikeln. För att förhindra oavsiktlig införsel av mikroorganismer som inte finns i den naturligt förekommande faunan och floran i Antarktisfördragets område ska parterna dessutom tillämpa de försiktighets- och förstörelseåtgärder som anges i artikeln.

**Artikel 5.** Artikeln innehåller bestämmelser som gäller varje parts skyldighet att göra information tillgänglig.

**Artikel 6.** Enligt artikeln ska parterna vidta åtgärder för att utbyta uppgifter, innefattande uppgifter om utfärdade tillstånd, statistik över omfattningen av arter och populationer samt uppgifter om behovet av skydd.

**Artikel 7.** Enligt artikeln ska ingenting i bilaga II inskränka parternas rättigheter och skyldigheter enligt den internationella konventionen om reglering av valfångsten.

### 1.3 Försäkringsåtgärden

Åtgärd 4(2004) gäller försäkring och planering av turism och icke-statlig verksamhet i Antarktisfördragets område. Där förutsätts att turism eller annan icke-statlig verksamhet, för vilken krävs förhandsanmälan, ska uppfylla vissa kriterier som anges i åtgärden. För verksamheten ska göras upp beredskapsplaner och tillräckliga arrangemang med avseende på hälsa och säkerhet, efterspaning och räddning (SAR) och medicinsk vård och evakuering. Sådana planer och arrangemang ska inte vara beroende av stöd från andra huvudmän eller nationella program utan deras uttryckliga skriftliga samtycke. En försäkring som tecknas för verksamheten eller annat arrangemang ska täcka kostnader för efterspaningar och räddning samt medicinsk vård och evakuering.

## 2 Lagförslag

### 2.1 Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i bilaga VI till miljöskyddsprotokollet till Antarktisfördraget

**1 §.** Lagens 1 § innehåller en sedvanlig blankettlagsbestämmelse genom vilken de

bestämmelser i miljöansvarsbilagan som hör till området för lagstiftningen sätts i kraft. De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen refereras nedan i avsnittet om behovet av riksdagens samtycke.

**2 §.** Lagen föreslås träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president samtidigt som miljöansvarsbilagan träder i kraft.

### 2.2 Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i bilaga II till miljöskyddsprotokollet till Antarktisfördraget

**1 §.** Lagens 1 § innehåller en sedvanlig blankettlagsbestämmelse genom vilken de bestämmelser i miljöansvarsbilagan som hör till området för lagstiftningen sätts i kraft. De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen refereras nedan i avsnittet om behovet av riksdagens samtycke.

**2 §.** Lagen föreslås träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president samtidigt som miljöansvarsbilagan träder i kraft.

### 2.3 Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i åtgärd 4(2004) som godkänts av fördragsparternas konsultativa möte i enlighet med artikel IX i Antarktisfördraget

**1 §.** Lagens 1 § innehåller en sedvanlig blankettlagsbestämmelse genom vilken de bestämmelser i försäkringsåtgärden som hör till området för lagstiftningen sätts i kraft. De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen refereras nedan i avsnittet om behovet av riksdagens samtycke.

**2 §.** Lagen föreslås träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president samtidigt som försäkringsåtgärden träder i kraft.



## 2.4 Lag om ändring av lagen om skydd för miljön i Antarktis

1 kap. Allmänna stadganden.

**2 §. Tillämpningsområde.** Lagen föreslås bli ändrad så att den enligt 2 § 1 mom. 4 punkten tillämpas på utländska fysiska personer, juridiska personer, fartyg eller luftfartyg som deltar i verksamhet som har tillstånd enligt lagen. Syftet med ändringen är att avgränsa lagens tillämpningsområde noggrannare än förut och koppla den till den tillståndsprocess som avses i lagen.

**3 §. Definitioner.** Som 6—11 punkter föreslås nödvändiga definitioner med avseende på miljöansvarsbilagan.

Med *miljöfarlig olycka* avses en händelse som härrör från vetenskapliga forskningsprogram, turism och all annan statlig och icke-statlig verksamhet, för vilken förhandsanmälan krävs enligt artikel VII.5 i Antarktisfördraget och som har resulterat i eller medför en risk att omedelbart resultera i en betydande skadlig inverkan på miljön i Antarktis. Olyckan ska ha orsakats efter det att miljöansvarsbilagan trädde i kraft.

Med *huvudman* avses en fysisk eller juridisk person, som organiserar verksamhet enligt punkt 3. Som huvudman räknas inte en fysisk eller juridisk person som är anställd, entreprenör, underentreprenör eller i tjänst hos, eller ombud för, en fysisk eller juridisk person, oberoende av om denna är statlig eller icke-statlig, som organiserar verksamhet.

Med *ingripande* avses skäligen åtgärder som vidtas sedan en miljöfarlig olycka har inträffat för att undvika, minimera eller begränsa effekterna av denna olycka. Ingripanden kan vid behov innefatta rengöring och inbegripa fastställande av omfattningen av olyckan och dess verkningar.

Med *fartyg* ett fartyg, oavsett av vilken typ, som används i den marina miljön och innefattar bärplansbåtar, svävare, undervattensfartyg, flytande farkoster och fasta eller flytande plattformar.

Med *särskilda dragningsrätter* (sdr) avses särskilda dragningsrätter som dessa definieras av Internationella valutafonden (IMF).

Med *ett fartygs dräktighet* avses brutto-dräktigheten beräknad enligt reglerna för

fastställande av fartygs dräktighet i bilaga I till 1969 års internationella konvention om skeppsmätning.

**7 §. Tillståndsmyndighet.** Det föreslås att tillståndsmyndighetsuppgifterna överförs från miljöministeriet till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland. Överföringen av tillståndsmyndighetsuppgifterna och formuleringarna som gäller tillståndsmyndigheten har ändrats i följande paragrafer i lagen: 7 §, 12 §, 13 §, 15 §, 19 §, 20 §, 21 §, 25 §, 28 §, 30 §, 34 § och 37 §.

Tillståndsmyndighet ska också i ersättningsärenden enligt 35 d § vara den som för statens talan. Tillståndsmyndigheten ska också övervaka att lagen och bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den iakttas. Eftersom avsikten är att bestämmelsen om tillsynsuppdraget i fortsättningen ska tas in i 7 §, föreslås att 42 § upphävs.

2 kap. Miljökonsekvensbedömning

**13 §. Framläggande av konsekvensbeskrivningen.** Det föreslås att paragrafen som gäller framläggande av konsekvensbeskrivningen ändras så att den också kan läggas fram till påseende någon annanstans än i tillståndsmyndighetens registratorskontor. Tillståndsmyndigheten ska enligt 1 mom. lägga fram en konsekvensbeskrivning som bifogats ansökan om tillstånd, eller utkastet till en sådan konsekvensbeskrivning, till påseende i minst 90 dagar från det att den togs emot. Dessutom föreslås att ett omnämnande av att tillståndsmyndigheten ska reservera en möjlighet att framföra anmärkningar mot konsekvensbeskrivningen fogas till momentet.

3 kap. Tillståndsförfarande.

**14 §. Ansökan om tillstånd.** Genom bestämmelserna om ansökan om tillstånd är avsikten att säkerställa att lagens bestämmelser om beredskap för miljöfarliga olyckor och andra exceptionella situationer uppfylls. Till tillståndsansökan förutsätts med stöd av paragrafen bli fogat en utredning över åtgärder för att förebygga miljöfarliga olyckor och uppehålla beredskap för ingripanden, en utredning över beredskapsplaner för nödsituationer och andra arrangemang som främjar

säkerheten enligt vad som föreskrivs i 35 a §, en utredning över försäkringar eller andra ekonomiska säkerheter enligt vad som föreskrivs i 35 a §, en utredning över en konsekvensbeskrivning enligt 2 kap. av verksamheten eller ett utkast till en sådan samt en utredning över andra omständigheter av betydelse för tillståndsprövningen enligt vad som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet.

**18 §. Tillståndsbeslut.** Paragrafens 1 mom. föreslås bli ändrat för att tillståndselement som motsvarar tillståndsansökan ska kunna tas in i bestämmelserna som gäller tillståndsbeslut. Momentet består av en lista i sju punkter.

Till tillståndsbeslutet ska enligt punkterna 1-6 fogas nödvändiga föreskrifter om bedömning av exceptionella situationer och anmälan om sådana, åtgärder som gäller ingripande mot effekterna av en miljöfarlig olycka och sådana övningar, en plan för ingripande, beredskapsplan och andra arrangemang enligt 35 a §, statistikföring och rapportering av exceptionella situationer och huvudmannens försäkringar eller andra ekonomiska säkerheter samt föreskrifter om informationsutbyte och om samarbete för att bekämpa skadliga verkningar av miljöfarliga olyckor. Enligt punkt 7 ska till tillståndsbeslutet fogas nödvändiga föreskrifter om försiktighetsåtgärder som ska vidtas för att förhindra att mikroorganismer som inte förekommer i Antarktis oavsiktligt införs i området. Kravet på försiktighetsåtgärder hänförs sig till artikel 4.7 i naturskyddsbilagan.

**19 §. Framläggande av tillståndsbeslut och därtill hörande handlingar samt internationell delgivning.** Det föreslås att paragrafen som gäller framläggande av tillståndsbeslutet ändras på samma sätt som 13 § så att den också kan läggas fram någon annanstans än i tillståndsmyndighetens registratorskontor. Tillståndsmyndigheten ska enligt 1 mom. lägga fram tillståndsbeslutet och de handlingar som ansluter sig till det minst 60 dagar innan åtgärden i Antarktis vidtas.

4 kap. Naturskydd.

**21 §. Skydd för naturligt förekommande organismer.** Det föreslås att 2 mom. precise-

ras i enlighet med artikel 3.2 i naturskyddsbilagan. Genom ändringen överförs tillhållande av exemplar för djurgårdar till en separat 3 punkt. I punkten föreskrivs dessutom att naturligt förekommande däggdjur eller fåglar får insamlas endast om de inte finns att tillgå i befintliga trädgårdar eller om det finns ett tvingande behov av skydd. Sistnämnda fall gäller i så fall synnerligen exceptionella situationer, där insamling av naturligt förekommande däggdjur eller fåglar till en djurgård skulle vara ett slags sista metod för att skydda ett däggdjur eller en fågel.

Vidare föreslås att 3 mom. 1 punkten preciseras så att förteckningen i punkten utökas med en hänvisning till ryggradslösa djur. Kravet på en precisering baserar sig på artikel 3.3 i naturskyddsbilagan.

**22 §. Speciellt skyddade arter.** Det föreslås att 3 mom. preciseras så att tillstånd att döda en organism som hör till en speciellt skyddad art kan beviljas, om det inte finns något lämpligt alternativ till användning av letal teknik. Behovet av en precisering baserar sig på artikel 3.9 i naturskyddsbilagan.

**23 §. Införsel av främmande arter.** Det föreslås att paragrafen preciseras i enlighet med ändringarna i naturskyddsbilagan. Det föreslås att 1 mom. ändras så att det motsvarar punkt a i artikel 4.3. Med beaktande av sakens speciella natur ska myndigheterna fritt kunna pröva beviljandet av tillstånd. Det föreslås att 2 mom. i paragrafen ändras så att det motsvarar punkt b i artikel 4.3. Vidare föreslås att 3 mom. i paragrafen ändras i enlighet med artikel 4.8. I det föreslagna momentet hänvisas i fråga om fågelprodukter till både uppfödda fjäderfän och till fritt levande fåglar. Vidare föreslås att till momentet fogas en bestämmelse i enlighet med artikel 4.5 som föreskriver att man ska göra allt som är möjligt för att undvika skadliga konsekvenser för de naturligt förekommande levande organismerna.

**24 §. Bortförande och förstöring av främmande arter.** Det föreslås att 1 mom. preciseras i enlighet med artikel 4.8 i naturskyddsbilagan. Vidare föreslås att 2 mom. ändras i enlighet med artikel 4.5 i naturskyddsbilagan.

**28 §. Plan för avfallshantering.** Utöver den ändring i fråga om tillståndsmyndigheten som föreslås i 7 § ska fullmaktsbestämmel-

sen i 28 § 2 mom. preciseras så att det i den i fortsättningen hänvisas till förordning av statsrådet i stället för till förordning.

**30 §. Närmare bestämmelser.** Det föreslås att fullmakten att utfärda föreskrifter och anvisningar stryks som obehövlig i paragrafen.

6 a kap. Miljöfarliga olyckor och andra exceptionella situationer.

Till lagen föreslås bli fogat ett nytt 6 a kap. om miljöfarliga olyckor och andra exceptionella situationer.

**35 a §. Huvudmännens allmänna skyldigheter.** Huvudmännen ska enligt 1 mom. åläggas att vidta nödvändiga åtgärder för att avvärja miljöfarliga olyckor och skadliga verkningar av dem. Verksamhetsställen och transportmedel ska enligt momentet utrustas och användas så att verksamheten är säker och inte orsakar skadliga miljökonsekvenser. Ingridanden ska anpassas med andra aktörer i Antarktis och den personal som deltar i verksamheten ska utbildas i en korrekt användning och drift av materielen i exceptionella situationer. Huvudmannen ska åläggas att göra upp planer för ingripande mot miljöfarliga olyckor och deras verkningar. Planen för ingripande ska fogas till en tillståndsansökan enligt 14 §.

Huvudmännen ska enligt 2 mom. göra upp beredskapsplaner för att även bereda sig på andra exceptionella situationer. Av planen ska framgå nödvändiga åtgärder för att trygga hälsa och säkerhet för personer som omfattas av tillståndet. I planen ska dessutom ingå en utredning över efterspanings-, räddnings- och evakueringsåtgärder i händelse av olyckor. En huvudman har enligt momentet rätt att komma överens med andra huvudmän om att huvudmannen utnyttjar arrangemang enligt detta moment som upprätthålls av de andra huvudmännen. En överenskommelse om ett sådant samarbete ska göras skriftligt.

I 3 mom. föreslås att huvudmännen ska åläggas att utan dröjsmål anmäla miljöfarliga olyckor och andra exceptionella situationer till den myndighet som bestäms genom förordning av statsrådet. Avsikten är att förordningen om skydd för miljön i Antarktis (122/1998) ska ändras i samband med att lagen ges så att som myndighet som tar emot

anmälningar enligt lagens 35 a § och 36 § ska definieras en myndighet som har tillgång till en tillförlitlig jourtjänst dygnet runt. Eftersom avsikten är att tillståndsmyndighetsuppgifter enligt lagen i fortsättningen ska överföras från miljöministeriet och eftersom det i uppgifterna för den myndighet som tar emot nödanmälningar dessutom också hör att vidarebefordra anmälningar till de övriga protokollsparterna och den kommitté som avses i artikel 11, är avsikten att uppgiften ska anvisas utrikesministeriet. Utrikesministeriet är också Antarktiskfördragets ansvariga myndighet i Finland. Det har ansetts vara ändamålsenligt att föreskriva om myndighetsuppgiften på förordningsnivå för att en eventuell senare ändring av myndighet inte ska orsaka behov av ändringar i lagen.

Huvudmannen ska enligt 4 mom. med hänsyn till verksamhetens art och omfattning ha tillräcklig försäkring eller annan godtagbar ekonomisk försäkring för att täcka det ekonomiska ansvar som avses i 35 c § 1 mom. upp till de gränser som ställs i 35 e §. Huvudmannen ska dessutom med hänsyn till verksamhetens art och omfattning ha en tillräcklig försäkring eller annat arrangemang som täcker alla kostnader för efterspaning, räddning, medicinsk vård och evakuering.

Avsikten är inte att skyldigheterna att ha en försäkring, säkerhet eller annat arrangemang ska gälla statliga huvudmän. När det gäller statliga huvudmän är avsikten att tillämpa statens allmänna princip, enligt vilken statlig verksamhet inte försäkras, om inte detta i enskilda fall anses vara nödvändigt. När det gäller Finlands forskningsstation i Antarktis och statliga expeditioner till den krävs alltså inte försäkring, utan kostnader för olyckor täcks enligt planerna av statens medel. I praktiken sköts ersättningarna av Statskontoret.

**35 b §. Ingridanden mot effekterna av en miljöfarlig olycka.** Huvudmannen ska vidta snabba och effektiva åtgärder för att ingripa mot effekterna av en miljöfarlig olycka som orsakats av dennas verksamhet. Huvudmannen kan med fullmakt från tillståndsmyndigheten också ingripa mot effekterna av en miljöfarlig olycka som orsakats av annans verksamhet, om olyckan medför hot om betydan-

de och skadlig inverkan på miljön i Antarktis.

**35 c §. Huvudmannens ekonomiska ansvar.** Med stöd av 1 mom. åläggs en huvudman som försummar sin förpliktelse att vidta snabba och effektiva åtgärder för att ingripa mot effekterna av en miljöfarlig olycka som orsakats av dennas verksamhet, att betala kostnaderna för ingripanden gjorda av parter oberoende av vållande.

I 2 mom. åläggs huvudmannen oberoende av vållande att betala ett belopp som motsvarar de uppskattade ingripandena, om han har försummat sin skyldighet att ingripa och ingen av protokollsparterna har ingripit. Beloppen betalas till Statskontoret, som förvaltar dem tills den fond som avses i artikel 12 i miljöansvarsbilagan har inrättats.

Enligt 3 mom. ska huvudmän solidariskt svara för en miljöfarlig olycka när olyckan orsakats av två eller flera huvudmän. En huvudman som styrker att endast en del av den miljöfarliga olyckan har orsakats av dennas verksamhet ska vara ansvarig endast för den delen av olyckan.

I 4 mom. konstateras att avsikten är att belopp enligt 2 mom. på tillståndsmyndighetens anmälan ska överföras till den fond som avses i artikel 12 i miljöansvarsbilagan genast när fonden inrättats.

**35 d §. Ansvarsbefriande grunder.** I paragrafen föreslås bestämmelser om enligt vilka grunder huvudmannen befrias från ansvar i sådana fall där den miljöfarliga olyckan beror på 1) en handling som är nödvändig för att skydda mänskligt liv eller säkerhet eller försummelse, 2) en med hänsyn till omständigheterna i Antarktis exceptionell naturkatastrof som inte rimligen kunde förutses, förutsatt att huvudmannen har fullgjort sina skyldigheter enligt 35 a §, 3) terrorism, eller 4) obehörigt angrepp på huvudmannen.

I 2 mom. föreskrivs att de som med stöd av 35 b § 2 mom. fått tillståndsmyndighetens fullmakt för ingripanden inte svarar för en miljöfarlig olycka som har orsakats av nödvändiga åtgärder för att bekämpa effekterna av en annan miljöfarlig olycka.

**35 e §. Ansvarsbegränsningar.** I 1 mom. föreslås att maximibeloppet för huvudmannens ekonomiska ansvar är tre miljoner sdr.

Maximibeloppet beräknas särskilt för varje aktör och miljöfarlig olycka.

Om ett fartyg har varit inblandat i en händelse som orsakat en miljöfarlig olycka, bestäms ansvarets maximibelopp i 2 mom. som följer:

1. 1 miljon särskilda dragningsrätter (sdr) för ett fartyg med en bruttodräktighet på högst 2 000 ton,

2. för ett fartyg med högre bruttodräktighet, följande belopp utöver de som avses i punkt 1:

- för varje ton mellan 2001 och 30 000 ton: 400 sdr,
- för varje ton mellan 30 001 och 70 000 ton: 300 sdr,
- för varje ton över 70 000 ton: 200 sdr.

Utan hinder av 2 mom. ges huvudmannen i 3 mom. rätt att begränsa sitt ansvar enligt övriga internationella fördrag om begränsning av ansvaret, under förutsättning att dessa begränsningar är minst lika höga som i 2 mom. Ovan i 1—3 mom. avsedda ansvarsbegränsningar är inte tillämpliga, om huvudmannen har förfarit uppsåtligt eller av oaktsamhet. På statliga huvudmän är avsikten att tillämpa undantaget för begränsningar av ansvar i artikel 9.2 i miljöskyddsprotokollet.

**35 f §. Förfarande i ersättningsärenden.** Om en huvudman och en protokollspart som ingripit inte kommer överens om ersättning för ingripandena, kan den part som gjort ingripandena med stöd av 1 mom. väcka talan om ersättning vid Vasa förvaltningsdomstol i enlighet med vad som föreskrivs i 69 § i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Vasa förvaltningsdomstol har ansetts vara den lämpligaste att behandla nämnda ärenden, eftersom även sökandet av ändring i beslut av miljötillståndsambetsverk, regionala miljöcentraler och kommunala miljöskyddsmyndigheter i regel med undantag för landskapet Åland har koncentrerats till Vasa förvaltningsdomstol. Talan om ersättning ska väckas inom tre år från inledningen av ingripandena eller inom tre år från den dag då den part som gjort ingripandena fick reda på eller skäligen borde ha fått reda på huvudmannens identitet, vilkendera händelse som inträffar senast. Ansökan ska lämnas utan beaktande, om det gått 15 år från inledningen av ingripandena.

Om huvudmannen och tillståndsmyndigheten inte når en överenskommelse om ett belopp som motsvarar de uppskattade ingripandena enligt 35 c § 2 mom., föreslås att tillståndsmyndigheten ges rätt att anhängiggöra ett ersättningsärende enligt vad som föreskrivs i 1 mom. Ärendet ska anhängiggöras inom 15 år efter det att tillståndsmyndigheten har fått kännedom om den miljöfarliga olyckan.

I 3 mom. föreslås att bestämmelserna om förvaltningstvisteförfarande i ersättningsärenden inte ska gälla statliga huvudmän. Ärenden som gäller sådana ersättningsbelopp mellan stater bör i enlighet med artikel 7 i miljöansvarsbilagan avgöras genom beslut av Antarktisfördragets konsultativa möte.

7 kap. Särskilda stadganden.

**36 §. Nödsituationer.** Det föreslås att 3 mom. ändras så att nödsituationer i fortsättningen utan dröjsmål ska anmälas till den myndighet som bestäms genom förordning av statsrådet. Liksom konstaterats i samband med 35 a § är avsikten att förordningen om skydd för miljön i Antarktis (122/1998) ska ändras i samband med att lagen ges så att en myndighet som har tillgång till en tillförlitlig jourtjänst dygnet runt definieras som den myndighet som tar emot anmälningar enligt lagens 35 a § och 36 §. Mot bakgrunden av de motiveringar som anförts i samband med 35 a § är avsikten att anvisa uppgifterna till utrikesministeriet. Det har ansetts vara ändamålsenligt att föreskriva om myndighetsuppgiften på förordningsnivå, för att en eventuell senare ändring av myndighet inte ska orsaka behov av ändringar i lagen.

I 5 mom. konstateras för tydlighetens skull att bestämmelser om miljöfarliga olyckor utfärdas särskilt i 6 a kap.

**37 §. Ändringssökande.** Paragrafen föreslås bli ändrad så att ändring i tillståndsärenden som tillståndsmyndigheten har avgjort och i beslut som gäller sådana planer för avfallshantering som avses i 28 § i fortsättningen får sökas genom besvär hos Vasa förvaltningsdomstol i enlighet med vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Vasa förvaltningsdomstol har ansetts vara en ändamålsenlig instans för behandlingen av

nämnda ärenden, eftersom avsikten är att även ärenden som gäller ersättningsansvar i miljöfarliga olyckor i fortsättningen ska styras till Vasa förvaltningsdomstol.

**38 §. Hänvisningsstadgande.** I slutet av paragrafen föreslås en hänvisning till 48 a kap. 3 a §, till vilken gällande straffbestämmelse i 39 § föreslås bli överförd i ändrad form.

**39 §. Olaglig befattning med mineralfyndighet.** Paragrafen föreslås bli upphävd och till 48 a kap. 3 a § i strafflagen fogas motsvarande bestämmelse om straff för sådan verksamhet som är förbjuden enligt 4 § 1 mom. 2 punkten. Överföringen beror på den princip som följts vid revideringen av strafflagstiftningen, enligt vilken avsikten är att straffbestämmelser som innehåller hot om fängelse ska samlas i strafflagen.

**40 §. Förseelse som gäller skyddet för Antarktis.** I paragrafen definieras de åtgärder och försummelser som klassificeras som förseelser mot skyddet för Antarktis. I 1 mom. 2 punkten föreslås slopande av hänvisningen till 36 § 2 mom., som innehåller en allmän skyldighet att förfara så i nödsituationer att den skadliga effekten på miljön i Antarktis blir så liten som möjligt. Det har ansetts vara problematiskt att mäta försummelsen av en sådan allmän skyldighet och att räkna försummelse som skyddsförseelse har således inte ansetts vara ändamålsenligt. Avsikten är däremot att till samma punkt foga ett omnämnande av 35 a § 3 mom. Avsikten är att genom ändringen betona vikten av att omedelbart anmäla miljöfarliga olyckor och andra exceptionella situationer. Endast genom anmälningsförfarandet kan möjligheterna att ingripa mot en miljöfarlig olycka tryggas för andra än den huvudman som orsakat olyckan.

**41 §. Behörig domstol.** Enligt paragrafen är behörig domstol i ett ärende som avses i 38 och 40 § i denna lag Helsingfors tingsrätt. Genom en omformulering av paragrafen klargörs skillnaden mellan ärenden som gäller ersättningsansvar vid miljöfarliga olyckor och ärenden som gäller straffrättsligt ansvar. Paragrafen gäller alla lagstridiga handlingar inklusive de handlingar som är straffbara enligt strafflagen. Avsikten är att behandlingen av ersättningsärendena i enlighet med 35 d § ska styras till Vasa förvaltningsdomstol.

**42 §. Tillsynsmyndighet.** Paragrafen föreslås bli upphävd, eftersom avsikten är att bestämmelsen om myndigheternas tillsynsuppdrag ska överföras till 7 §.

## 2.5 Lag om ändring av strafflagen

48 a kap. Om naturresursbrott.

**3 a §. Olaglig befattning med mineralfyndighet i Antarktis.** Till kapitlet fogas en ny paragraf till vilken överförs gällande straffbestämmelse i 39 § i lagen om Antarktis i bearbetad form. Bestämmelsen ändras så att rekvisitet för straffbar verksamhet skrivs ut.

Paragrafen baserar sig på artikel 7 i Madridprotokollet. Enligt artikeln förbjuds all verksamhet som grundar sig på mineralresurser och som inte är vetenskaplig forskning. Straffbart ska enligt 1 mom. vara undersökning och utnyttjande av mineralförekomst i Antarktis annat än som en del av vetenskaplig forskning. Med annan än vetenskaplig forskning avses här sådan forskning vars syfte t.ex. är att kartlägga användningen av mineralresurser i kommersiell verksamhet. Avsikten är dessutom att avkriminalisera hänvisningen till ”annan verksamhet som gäller mineralförekomst”, eftersom en kriminalisering i dagens läge inte motsvarar kravet på exakthet i den straffrättsliga laglighetsprincipen.

Eftersom det inte är ändamålsenligt att kriminalisera sökande efter mineralförekomst annat än i uppsåtligt syfte, är avsikten att den i fortsättningen ska överföras från 1 mom. till 2 mom.

Tillämpningsområdet för den föreslagna straffbestämmelsen bestäms med stöd av bestämmelserna i 1 kap. i strafflagen. På ett brott som begåtts i Antarktis kan således med stöd av 6 § tillämpas Finlands lag endast om brottet har begåtts av en finsk medborgare eller en person som under de förutsättningar som nämns i bestämmelsen kan jämföras med en finsk medborgare.

## 3 Ikraftträdande

Miljöansvarsbilagan och försäkringsåtgärden träder internationellt i kraft när alla 28

konsultativa parter i Antarktisfördraget har antagit dem nationellt. Avsikten är att lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i bilaga VI till miljöskyddsprotokollet till Antarktisfördraget ska träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president samtidigt som miljöansvarsbilagan träder internationellt i kraft. Likaså avses lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i åtgärd 4(2004) som godkänts av fördragsparternas konsultativa möte i enlighet med artikel IX i Antarktisfördraget träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av presidenten samtidigt som försäkringsåtgärden träder internationellt i kraft.

Naturskyddsbilagan träder med stöd av artikel 9 i bilagan i kraft ett år efter det att mötet i Baltimore avslutats, såvida inte en eller flera av Antarktisfördragets konsultativa parter inom denna period meddelar depositarien att den önskar en förlängning av perioden eller att den inte kan godkänna åtgärden. Därefter träder en ändring i bilagan i kraft för varje annan part när depositarien har mottagit meddelande om godkännande av denna part. Med stöd av bestämmelsen har Finland i mars 2010 sänt en diplomatisk not till Förenta staterna, som är depositarie för Antarktisfördraget, och begärt tilläggstid för bilagens ikraftträdande fram till den 31 juli 2010.

Avsikten är att lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i bilaga II till miljöskyddsprotokollet till Antarktisfördraget ska träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president samtidigt som miljöansvarsbilagan träder i kraft internationellt.

Vissa förpliktelser i anslutning till miljöansvarsbilagan och försäkringsåtgärden kommer att gälla finländska aktörer redan innan förpliktelserna träder i kraft internationellt med stöd av lagen om ändring av lagen om skydd för miljön i Antarktis. Detta har ansetts vara motiverat, eftersom man med hjälp av verkställigheten av förpliktelserna inom en så snabb tidtabell som möjligt kan förbättra säkerheten i verksamhet i Antarktis.

Vad ändringen av strafflagen beträffar är det fråga om en överföring av straffbestäm-

melsen från miljöskyddslagen för Antarktis till 48 a kap. i strafflagen. Ändringen är således inte beroende av den internationella förpliktelsens ikraftträdande.

Med stöd av det som anförts ovan föreslås att lagen om ändring av lagen om skydd för miljön i Antarktis och lagen om ändring av strafflagen träder i kraft samtidigt som naturskyddsbilagan träder i kraft internationellt. dvs. den 31 juli 2010.

#### **4 Behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning**

##### **4.1 Behovet av riksdagens samtycke**

Grundlagens 94 § gäller godkännande av internationella förpliktelser och uppsägning av dem. Enligt 1 mom. godkänner riksdagen fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen eller annars har avsevärd betydelse, eller som enligt grundlagen av någon annan anledning kräver riksdagens godkännande.

Bestämmelser som kräver riksdagens godkännande av någon annan anledning är bl.a. internationella förpliktelser som är bindande för riksdagens budgetmakt. Som sådana förpliktelser har i praktiken betraktats sådana bestämmelser där staten orsakas omedelbara utgifter. Liksom framgår av bedömningen av propositionens konsekvenser, orsakas staten inga omedelbara utgifter av propositionen.

Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis ska bestämmelsen anses höra till området för lagstiftningen, om den gäller utövande eller begränsning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är skyddad i grundlagen. Bestämmelsen ska likaså anses höra till området för lagstiftningen, om den i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, om den sak som bestämmelsen gäller enligt grundlagen ska föreskrivas i lag eller om det finns lagbestämmelser om den sak som lagen gäller eller det enligt rådande uppfattning i Finland ska lagstiftas om saken. Bestämmelsen hör till området för lagstiftningen oavsett om den strider mot eller överensstämmer med en gällande lagbestämmelse

i Finland (GrUU 11/2000 rd, 12/2000 rd och 45/2000 rd).

I artikel 1 i miljöansvarsbilagan till Antarktisfördraget föreskrivs om bilagans materiella tillämpningsområde som indirekt bestämmer innehållet i de fördragsförpliktelser som hör till området för lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottets ståndpunkt (GrUU 48/2004 rd) hör förpliktelser med detta innehåll till området för lagstiftningen.

I artikel 2 i bilagan föreslås definitioner på detta. Grundlagsutskottet har i sin tolkningspraxis ansett att om de begrepp som definieras i fördraget gäller ärenden som hör till området för lagstiftningen, påverkar definitionerna indirekt innehållet i och tillämpningen av dessa materiella bestämmelser som hör till området för lagstiftningen och hör därför också själva till området för lagstiftningen (GrUU 6/2001 rd och GrUU 24/2001 rd). Bland definitionerna i miljöansvarsbilagan är begreppen miljöfarlig olycka, huvudman och ingripande sådana som har beröringspunkter med gällande lagstiftning i Finland och som därmed själva också hör till området för lagstiftningen.

En bestämmelse i ett internationellt fördrag ska enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis alltid anses höra till området för lagstiftningen, om den gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter. Miljöansvarsbilagan innehåller många bestämmelser som kräver att avtalsstaten vidtar åtgärder i förhållande till huvudmännen i staten. Bestämmelserna gäller därmed indirekt huvudmännens rättigheter och skyldigheter. Sådana bestämmelser ingår i artiklarna 3—9 och 11 i bilagan.

Artikel 3 i miljöansvarsbilagan gäller åtgärder som förebygger miljöfarliga olyckor och som varje part ska kräva att dess huvudmän vidtar. I artikel 4 ingår bestämmelser om en bekämpningsberedskap som parterna likaså ska kräva av sina huvudmän. I artikel 5 definieras åter de ingripanden som parterna ska kräva att huvudmännen gör. Artikel 6 gäller ansvar som huvudmän orsakas av miljöfarliga olyckor och artikel 7 talan som kan väckas mot huvudmän. I artikel 8 definieras ansvarsbefriande grunder för huvudmän och i artikel 9 finns bestämmelser om ansvarsbegränsningar för huvudmän. På basis av arti-

kel 11 ska varje part kräva att dess huvudmän har tillräckliga försäkringar och andra ekonomiska säkerheter. Artiklarna 3—9 och 11 i miljöansvarsbilagan hör på ovan nämnda grunder till området för lagstiftningen.

I artikel 7 ingår dessutom hänvisningar till ett bindande skiljemannaförfarande i miljöskyddsprotokollet till Antarktisfördraget där avgörandet slutgiltigt binder fördragsparterna. Eftersom miljöansvarsbilagan innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftning kan det vid ett skiljemannaförfarande fastställas bindande för Finland hur en viss fördragsbestämmelse som hör till området för lagstiftningen ska tolkas. En sådan skiljemannaklausul anses sålunda enligt grundlagsutskottets rådande tolkningspraxis också i sig själv höra till området för lagstiftningen (GrUU 31/2001 rd). Artikel 7 som gäller talan hör således på dessa grunder till området för lagstiftningen.

De ändringar som gjorts i den bilaga II till miljöskyddsprotokollet till Antarktisfördraget som gäller bevarande av fauna och flora i Antarktis är till största delen av teknisk natur. Eftersom bilagan sakligt sett ersätter den tidigare bilagan II, är det nödvändigt att förelägga riksdagen hela den nya bilagan för godkännande.

Bestämmelserna i naturskyddsbilagan som hör till området för lagstiftningen och som nu kvarstår i sak oförändrade har riksdagen godkänt i samband med att den godkände lagförslagen i regeringens proposition (RP 101/1996 rd). Eftersom bilagan har antagits helt och hållet på nytt följer här nedan en artikelvis genomgång av bilagan.

Artikel 1 innehåller definitioner. Definitionerna i punkterna a-h är sådana som gäller ärenden som hör till området för lagstiftningen och som därmed, i enlighet med grundlagsutskottets ovan relaterade tolkningspraxis, själva också hör till området för lagstiftningen.

Artiklarna 2—4 gäller indirekt huvudmännens rättigheter och skyldigheter. I fråga om nödsituationer (artikel 2 i bilagan) föreskrivs likaså i 7 kap. 36 § i lagen och i fråga om bestämmelserna i artikel 3 och artikel 4 föreskrivs i 4 kap. i lagen. Artiklarna 2—4 hör därmed, i enlighet med grundlagsutskottets

ovan relaterade praxis, till området för lagstiftningen.

Åtgärden som gäller turism och annan icke-statlig verksamhet förutsätter att turister och andra icke-statliga aktörer bereder sig på försäkringar med hänsyn till säkerhetsriskerna på grund av naturförhållandena i Antarktis. Dessutom förutsätter åtgärden beredskap på säkerhetsrisker med hjälp av beredskapsplaner och andra system. Såsom föreslås ovan när det gäller miljöansvarsbilagan, ska en bestämmelse i ett internationellt fördrag enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis alltid anses höra till området för lagstiftningen, om den gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter. Skyldigheten att ha försäkring är en sådan skyldighet för individen. Likaså ställer kravet i försäkringsåtgärden att göra upp beredskapsplaner och genom olika åtgärder bereda sig på exceptionella situationer förpliktelser för huvudmännen. På ovan nämnda grunder hör även försäkringsåtgärden till området för lagstiftningen.

#### 4.2 Behandlingsordning

Miljöansvarsbilagan, naturskyddsbilagan och försäkringsåtgärden innehåller inga bestämmelser som skulle gälla grundlagen på det sätt som avses i dess 94 § 2 mom. eller 95 § 2 mom. Bilagan och åtgärden kan enligt regeringen godkännas med enkel majoritet och förslaget om att de ska sättas i kraft kan godkännas i vanlig lagstiftningsordning.

Lagförslagen i propositionen överensstämmer med grundlagen och kan därför antas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen anförts att

*Riksdagen godkänner bilaga VI till miljöskyddsprotokollet till Antarktisfördraget som upprättats i Stockholm den 14 juni 2005, bilaga II som upprättats i Baltimore den 17 april 2009 och åtgärd 4(2004) som antogs av parternas konsultativa möte i Kapstaden den 4 juni 2004 i enlighet med artikel IX i Antarktisfördraget.*



Eftersom nämnda förpliktelser innehåller stiftningen, föreläggs Riksdagen samtidigt bestämmelser som hör till området för lag- följande lagförslag:

**1.****Lag****om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i bilaga VI till miljöskyddsprotokollet till Antarktisfördraget**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

**1 §**

gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i den bilaga VI till miljöskyddsprotokollet till Antarktisfördraget som upprättades den 14 juni 2005 i Stockholm

**2 §**

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

---

**2.****Lag****om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i bilaga II till miljöskyddsprotokollet till Antarktisfördraget**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

**1 §**

gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i den bilaga II till miljöskyddsprotokollet till Antarktisfördraget som upprättades den 17 april 2009 i Baltimore

**2 §**

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

---

## 3.

**Lag**

**om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i åtgärd 4(2004) som antagits av avtalsparternas konsultativa möte i enlighet med artikel IX i Antarktisfördraget**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

i Antarktisfördraget gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i åtgärd 4(2004) som antogs av avtalsparternas konsultativa möte i Kapstaden den 4 juni 2004 i enlighet med artikel IX

2 §

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

## 4.

**Lag**

**om ändring av lagen om skydd för miljön i Antarktis**

I enlighet med riksdagens beslut

*upphävs* i lagen av den 18 oktober 1996 om skydd för miljön i Antarktis (28/1998) 39 och 42 §,

*ändras* 2 § 4 punkten, 3 § 4 punkten underpunkt d och 5 punkten, 7 §, 12 §, 13 § 1 mom., 14 och 15 §, 18 § 1 mom., 19 § 1 mom., i 20 § 2 och 3 mom. det inledande stycket, 21 § 2 mom. 2 punkten och i 3 mom. det inledande stycket och 1 punkten, 22 § 3 mom., 23 och 24 §, i 25 § 2 mom. det inledande stycket och 4 mom., 28 § 1 och 2 mom., 30 §, 34 § 1 mom., 36 § 3 och 4 mom., 37 § och 38 §, 40 § 1 mom. 2 punkten och 41 § samt

*fogas* till 3 § nya 6—11 punkter, till 21 § 2 mom. en ny 3 punkt, varvid den nuvarande 3 punkten blir 4 punkt samt till lagen ett nytt 6 a kap. och till 36 § ett nytt 5 mom. som följer:

2 §

*Tillämpningsområde*

Denna lag tillämpas på

4) utländska fysiska personer, juridiska personer, fartyg eller luftfartyg som deltar i verksamhet som har tillstånd enligt denna lag.

3 §

*Definitioner*

I denna lag avses med

d) att sådan annan verksamhet bedrivs som leder till att livsmiljön för en art eller population som är naturligt förekommande i Ant-

arktisk åsamkas en betydande skadlig förändring,

5) mineralfyndigheter alla oorganiska och icke förnybara naturtillgångar,

6) miljöfarlig olycka en händelse som härrör från vetenskapliga forskningsprogram, turism och all annan statlig och icke-statlig verksamhet, för vilken förhandsanmälan krävs enligt artikel VII.5 i Antarktisfördraget och som har resulterat i eller medför en risk att omedelbart resultera i en betydande skadlig inverkan på miljön i Antarktis,

7) huvudman en fysisk eller juridisk person som organiserar verksamhet enligt punkt 3,

8) ingripande skäligen åtgärder som vidtas sedan en miljöfarlig olycka har inträffat för att undvika, minimera eller begränsa effekterna av denna olycka,

9) fartyg en farkost, oavsett av vilken typ, som används i den marina miljön och innefattar bärplansbåtar, svävare, undervattensfartyg, flytande farkoster och fasta eller flytande plattformar,

10) sdr: särskilda dragningsrätter som dessa definieras av Internationella valutafonden (IMF),

11) ett fartygs dräktighet ska vara brutto-dräktigheten beräknad enligt reglerna för fastställande av fartygs dräktighet i bilaga I till 1969 års internationella konvention om skeppsmätning.

## 7 §

### *Tillståndsmyndighet*

Tillståndsmyndighet enligt denna lag är Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland.

I ersättningsärenden enligt 35 d § förs statens talan av tillståndsmyndigheten.

Tillståndsmyndigheten övervakar också att bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av denna lag iakttas.

## 12 §

### *Hörande med anledning av konsekvensbeskrivningen*

Tillståndsmyndigheten ska inhämta behövliga utlåtanden om konsekvensbeskrivningen eller om utkastet därtill. Tillståndsmyndigheten kan vid behov inhämta utlåtande om konsekvensbeskrivningen eller om utkastet därtill också av utländska myndigheter och sakkunniginstanser.

Tillståndsmyndigheten ska ge det möte som avses i artikel IX i Antarktisfördraget och de övriga parterna i protokollet möjlighet att anmärka på en konsekvensbeskrivning som gäller en fullständig miljökonsekvensbedömning eller utkast till en sådan.

Tillståndsmyndigheten ska bereda fysiska personer samt sådana sammanslutningar och stiftelser, vilkas huvudsyfte enligt stadgarna är att främja miljöskyddet, tillfälle att uttala sin åsikt om konsekvensbeskrivningen eller om utkastet därtill.

## 13 §

### *Framläggande av konsekvensbeskrivningen*

Tillståndsmyndigheten ska lägga fram en konsekvensbeskrivning som bifogats ansökan om tillstånd, eller utkastet till en sådan konsekvensbeskrivning, till påseende i minst 90 dagar från det att den togs emot och ge möjlighet att framställa anmärkningar mot den.

## 14 §

### *Ansökan om tillstånd*

Till en ansökan om tillstånd ska fogas

1) en utredning över åtgärder för att förebygga miljöfarliga olyckor och uppehålla beredskapen att ingripa,

2) planer för ingripande och beredskapsplaner enligt 35 a §,

3) en utredning över försäkringar eller andra ekonomiska säkerheter enligt 35 a §,

4) konsekvensbeskrivning av verksamheten enligt 11 § eller ett utkast därtill samt

5) en utredning över andra omständigheter kring verksamheten som har betydelse för tillståndsprövningen enligt vad som föreskrivs närmare genom förordning av statsrådet.

15 §

*Hörande med anledning av ansökan om tillstånd*

Tillståndsmyndigheten ska inhämta de utlåtanden som behövs för att avgöra ett ärende. Tillståndsmyndigheten kan vid behov inhämta utlåtanden också av utländska myndigheter och sakkunniginstanser.

18 §

*Tillståndsbeslut*

I tillståndsbeslutet utfärdas behövliga bestämmelser till skydd för miljön i Antarktis. I tillståndsbeslutet ska specificeras den verksamhet som beviljas tillstånd samt tidpunkten och platsen för den och vem som genomför den. Till tillståndet ska fogas nödvändiga föreskrifter om

- 1) bedömning av en exceptionell situation och anmälan om den,
- 2) åtgärder för ingripande mot effekterna av en miljöfarlig olycka och för övning av sådana ingripande,
- 3) planen för ingripande, beredskapsplanen och andra arrangemang enligt 35 a §,
- 4) statistikföring och rapportering av exceptionella situationer,
- 5) huvudmannens försäkringar eller andra ekonomiska säkerheter,
- 6) informationsutbyte och samarbete för ingripande mot skadliga effekter av miljöfarliga olyckor,
- 7) försiktighetsåtgärder för att förhindra oavsiktlig införsel av mikroorganismer som inte förekommer i Antarktis.

19 §

*Framläggande av tillståndsbeslut och därtill hörande handlingar samt internationell delgivning*

Tillståndsmyndigheten ska lägga fram tillståndsbeslutet och de handlingar som ansluter sig till det minst 60 dagar innan åtgärden i Antarktis vidtas.

20 §

*Ändring och återkallande av tillståndsbeslut*

Tillståndsmyndigheten kan på tjänstens vägnar ändra ett tillståndsbeslut, om

Tillståndsmyndigheten kan återkalla ett tillstånd på tjänstens vägnar,

21 §

*Skydd för naturligt förekommande organismer*

Tillstånd för åtgärder som avses i 1 mom. kan beviljas då det är fråga om

- 2) tillhandahållande av exemplar för museer, botaniska trädgårdar eller motsvarande institutioner eller ändamål,
- 3) tillhandahållande av exemplar för djurgårdar; tillstånd för insamling av naturligt förekommande däggdjur eller fåglar kan beviljas endast om de inte finns att tillgå i befintliga trädgårdar eller om det finns ett tvingande behov av skydd, eller

Innan tillstånd beviljas ska tillståndsmyndigheten säkerställa att

- 1) inte fler däggdjur, fåglar, ryggradslösa djur eller växter som är naturligt förekommande i Antarktis insamlas än som är absolut nödvändigt för att tillgodose de ändamål som anges i 2 mom.,

## 22 §

*Speciellt skyddade arter*

-----

Tillstånd att döda en organism som hör till en speciellt skyddad art kan beviljas under de i 2 mom. bestämda förutsättningarna, om det inte finns något lämpligt alternativ till användning av letal teknik.

## 23 §

*Införsel av främmande arter*

Tillstånd kan utfärdas för övervakad användning av köksväxter och förökningsdugliga växtdelar av dem. Tillstånd kan även utfärdas för kontrollerad experimentell användning av arter.

I tillståndet ska

1) specificeras de arter som får införas och, om möjligt, antalet individer som införs samt vid behov deras ålder och kön samt motivering som berättigar till införsel av arten, och

2) försiktighetsåtgärder föreskrivas för att förhindra rymning eller att en införd växt eller organism kommer i kontakt med den naturligt förekommande faunan eller floran.

Det som bestäms i 1 mom. gäller inte införsel av livsmedel till Antarktis, förutsatt att livsmedlen förvaras och hanteras under kontrollerade förhållanden och förutsatt att fjäderfän eller andra fågelprodukter besiktigas i förväg för att förhindra att sjukdomar sprids.

För undvikande av skadliga konsekvenser för de naturligt förekommande levande organismerna ska tillståndshavaren vidta behövliga åtgärder.

## 24 §

*Bortförande och förstöring av främmande arter*

Tillståndshavaren är skyldig att innan tillståndet löper ut från Antarktis föra bort organismer eller sådana i 23 § 3 mom. avsedda fjäderfän och andra fågelprodukter som inte har använts och som tillståndshavaren har fört in till Antarktis eller att förstöra dem ge-

nom förbränning eller genom någon annan lika effektiv metod.

Var och en är skyldig att omedelbart genom förbränning eller genom någon annan lika effektiv metod förstöra till Antarktis utan tillstånd införda organismer och deras avkomma som kan utgöra en risk för organismer som är naturligt förekommande i Antarktis eller att från Antarktis föra bort organismer som utgör en risk, såvida bortförande eller förstöring inte leder till några större skadliga miljökonsekvenser.

## 25 §

*Särskilt skyddade områden*

-----

I tillståndsbeslutet ska tillståndsmyndigheten

-----

Tillståndsmyndigheten för ett register över de särskilt skyddade områdena, de särskilt reglerade områdena samt de historiska platserna och minnesmärkena i Antarktis.

## 28 §

*Plan för avfallshantering*

Tillståndsmyndigheten godkänner planer för avfallshantering för permanenta baser, arbetsplatser och fältläger.

Tillståndsmyndigheten granskar planerna årligen och uppdaterar dem därvid vid behov. Bestämmelser om avfallshanteringsplanernas innehåll utfärdas genom förordning av statsrådet.

## 30 §

*Närmare bestämmelser*

Den tillståndsmyndighet som svarar för miljöärenden kan meddela allmänna föreskrifter och anvisningar om gränsvärden för orenheter i utsläpp från ugnar avsedda för förbränning av avfall i Antarktis och om tekniska krav på utrustning som används i sådana ugnar samt om övrig avfallsbehandling.

## 34 §

*Stadganden om fartygs konstruktion och mot-  
tagningsanordningar*

Tillståndsmyndigheten ska innan tillstånd beviljas säkerställa att finska fartyg och sådana utländska fartyg som avses i 2 § 1 mom. 4 punkten har tillräckligt stora tankar för lagring av följande avfall och ämnen:

## 6 a kap.

**Miljöfarliga olyckor och andra exceptionella situationer**

## 35 a §

*Huvudmannens allmänna skyldigheter*

Huvudmannen ska vidta nödvändiga åtgärder för att avvärja miljöfarliga olyckor och skadliga effekter av dem. Verksamhetsställen och transportmedel ska utrustas och användas så att verksamheten är säker och inte orsakar skadliga miljökonsekvenser. Åtgärder ska samordnas med andra huvudmän i Antarktis. Den personal som deltar i verksamheten ska utbildas i en korrekt användning och drift av materielen i exceptionella situationer. Huvudmannen ska göra upp planer för ingripande mot miljöfarliga olyckor och effekterna av dem.

Huvudmannen ska göra upp en beredskapsplan också för andra exceptionella situationer. Av planen ska framgå nödvändiga åtgärder för att trygga hälsa och säkerhet för personer som omfattas av tillståndet. I planen ska dessutom ingå en utredning över efterspanings-, räddnings- och evakueringsåtgärder i händelse av olyckor. Huvudmannen kan med andra huvudmän komma överens om att huvudmannen utnyttjar arrangemang som dessa upprätthåller enligt detta moment.

Huvudmannen ska utan dröjsmål underrätta en myndighet som bestäms genom förordning av statsrådet om miljöfarliga olyckor och andra exceptionella situationer.

Huvudmannen ska med hänsyn till verksamhetens art och omfattning ha tillräcklig försäkring eller annan godtagbar ekonomisk

säkerhet för att täcka det ekonomiska ansvar som avses i 35 c § 1 mom. upp till de gränser som ställs i 35 e §. Huvudmannen ska dessutom med hänsyn till verksamhetens art och omfattning ha tillräcklig försäkring eller annat arrangemang som täcker alla kostnader för efterspaning, räddning, medicinsk vård och evakuering. Skyldigheten att ha försäkring, säkerhet eller annat arrangemang gäller inte statliga huvudmän.

## 35 b §

*Ingripanden mot effekterna av en miljöfarlig olycka*

Huvudmannen ska vidta snabba och effektiva åtgärder för att ingripa mot effekterna av en miljöfarlig olycka som dennas verksamhet orsakat.

Huvudmannen kan med fullmakt från tillståndsmyndigheten vidta åtgärder också för att ingripa mot effekterna av en miljöfarlig olycka som orsakats av någon annans verksamhet, om olyckan medför ett omedelbart hot om betydande och skadlig inverkan på miljön i Antarktis.

## 35 c §

*Huvudmannens ekonomiska ansvar*

En huvudman som försummar en förpliktelse som hör till honom med stöd av 35 b § 1 mom. är skyldig att betala kostnaderna för ingripanden gjorda av protokollsparter oberoende av vållande.

Om huvudmannen har försummat sin förpliktelse enligt 35 b § 1 mom. och ingen av protokollsparterna har ingripit, är huvudmannen oberoende av vållande skyldig att betala ett belopp som motsvarar de ingripanden som borde ha gjorts till Statskontoret.

När en miljöfarlig olycka orsakas av två eller flera huvudmän, svarar de solidariskt för skadan. En huvudman som styrker att endast en del av den miljöfarliga olyckan har orsakats av dennas verksamhet ska vara ansvarig endast för den delen av olyckan.

När den fond som avses i artikel 12 i 12 i miljöansvarsbilaga VI till protokollet har inrättats, ska det belopp som avses i 2 mom. på

anmälan från tillståndsmyndigheten överfö-  
ras till denna fond.

### 35 d §

#### *Ansvarsbefriande grunder*

Huvudmannen är inte ansvarig för de kostnader som avses i 35 c §, om den miljöfarliga olyckan beror på

1) en åtgärd eller underlåtelse som var nödvändig för att skydda mänskligt liv och säkerhet,

2) en med hänsyn till omständigheterna i Antarktis exceptionell naturkatastrof som inte rimligen kunde förutses, förutsatt att huvudmannen har fullgjort sina skyldigheter enligt 35 a §,

3) terrorism eller

4) obehörigt angrepp mot huvudmannen.

De som med stöd av 35 b § 2 mom. fått tillståndsmyndighetens fullmakt svarar inte för en miljöfarlig olycka som har orsakats av nödvändiga ingripanden mot effekterna av någon annans miljöfarliga olycka.

### 35 e §

#### *Ansvarsbegränsningar*

Maximibeloppet för huvudmannens ekonomiska ansvar är tre miljoner särskilda dragningsrätter. Maximibeloppet räknas för varje aktör och miljöfarlig olycka särskilt.

Om ett fartyg har varit inblandat i en händelse som orsakat en miljöfarlig olycka, bestäms ansvarets maximibelopp som följer:

1) 1 miljon särskilda dragningsrätter (sdr) för ett fartyg med en bruttodräktighet på högst 2 000 ton,

2) för ett fartyg med högre bruttodräktighet, följande belopp utöver de som avses i punkt 1:

a) 400 sdr för varje ton över 2 001 och högst 30 000 ton,

b) 300 sdr för varje ton över 30 001 och högst 70 000 ton,

c) 200 sdr för varje ton över 70 000 ton.

Utan hinder av 2 mom. kan huvudmannen begränsa sitt ansvar enligt ett annat internationellt fördrag om begränsning av ansvaret,

under förutsättning att dessa begränsningar är minst lika höga som i 2 mom.

Ovan i 1—3 mom. avsedda ansvarsbegränsningar är inte tillämpliga, om huvudmannen har förfarit uppsåtligt eller av oakt-samhet. På statliga huvudmän tillämpas undantaget för ansvarsbegränsningar i artikel 9.2 i miljöansvarsbilaga VI till protokollet.

### 35 f §

#### *Förfarande i ersättningsärenden*

Om en huvudman och en protokollspart som ingripit inte kommer överens om ersättning för ingripandena, kan den part som gjort ingripandena väcka talan om ersättning vid Vasa förvaltningsdomstol i enlighet med 69 § i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Talan om ersättning ska väckas inom tre år från inledningen av ingripandena eller inom tre år från den dag då den part som gjort ingripandena fick reda på eller skäligen borde ha fått reda på huvudmannens identitet, vilkendera händelse som inträffar senast. Ansökan ska lämnas utan beaktande, om det gått minst 15 år från inledningen av ingripandena.

Om huvudmannen och tillståndsmyndigheten inte kommer överens om det ärende som avses i 35 c § 2 mom., ska tillståndsmyndigheten anhängiggöra ersättningsärendet enligt vad som föreskrivs i 1 mom. Ärendet ska anhängiggöras inom 15 år efter det att tillståndsmyndigheten har fått kännedom om den miljöfarliga olyckan.

Bestämmelserna om förvaltningstvisteförfarande i ersättningsärenden gäller inte statliga huvudmän.

### 36 §

#### *Nödsituationer*

Den kontaktmyndighet som svarar för miljöärenden ska omedelbart underrättas om sådana nödsituationer som avses i 1 mom. Bestämmelser om den myndighet som är kontaktmyndighet utfärdas genom förordning av statsrådet.



Kontaktmyndigheten underrättar enligt bestämmelserna i protokollet alla övriga protokollsparter och den kommitté som avses i artikel 11 i protokollet om ingripanden i nödsituationer.

Bestämmelser om miljöfarliga olyckor och andra exceptionella situationer utfärdas särskilt i 6 a kap.

### 37 §

#### *Ändringsökande*

Ändring i tillståndsärenden som tillståndsmyndigheten har avgjort med stöd av denna lag och i beslut som gäller sådana avfallshanteringsplaner som avses i 28 § får sökas hos Vasa förvaltningsdomstol i enlighet med förvaltningsprocesslagen.

### 38 §

#### *Hänvisningsbestämmelse*

Om straff för sprängning av kärnladdning som skett i strid med förbudet i 4 § 1 mom. 1 punkten föreskrivs i 34 kap. 6 § i strafflagen. Om straff för annan miljöförstöring som avses i 4 § 1 mom. 1 punkten och 32 eller 33 § föreskrivs i 48 kap. 1—4 § i strafflagen. Om straff för befattning med mineralfyndigheter i Antarktis som skett i strid med förbudet i 4 § 1 mom. 2 punkten föreskrivs i 48 a kap. 3 a § i strafflagen.

### 39 §

#### *Olaglig befattning med mineralfyndighet*

(Upphävs)

### 40 §

#### *Förseelse som gäller skyddet för Antarktis*

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

2) försummar en skyldighet som avses i 5, 24, 26 eller 27 §, 34 § 2 mom., 35 §, 35 a § 3 mom. eller i en bestämmelse eller föreskrift som utfärdats med stöd av nämnda lagrum eller

skall, om inte strängare straff för gärningen stadgas på något annat ställe i lag, för *förseelse som gäller skyddet för Antarktis* dömas till böter.

### 41 §

#### *Behörig domstol*

Behörig domstol i ett ärende som avses i 38 och 40 § i denna lag är Helsingfors tingsrätt.

### 42 §

#### *Tillsynsmyndighet*

(Upphävs)

Denna lag träder i kraft den 20 .

## 5.

**Lag****om ändring av 48 a kap. i strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut  
fögas till 48 a kap. i strafflagen (39/1889) en ny 3 a § som följer:

## 3 a §

*Olaglig befattning med mineralfyndighet i  
Antarktis*

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet undersöker eller exploaterar en mineralfyndighet som förekommer i Antarktis enligt 3 § 1 mom. 5 punkten i lagen om skydd för miljön i Antarktis annat än som en del av

vetenskaplig forskning ska för olaglig befattningsmed mineralfyndighet i Antarktis dömas till böter eller fängelse i högst två år.

För olaglig befattningsmed mineralfyndighet i Antarktis döms också den som uppsåtligen söker mineralfyndigheter i Antarktis annat än som en del av vetenskaplig forskning.

\_\_\_\_\_ Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 30 april 2010

**Republikens President**

**TARJA HALONEN**

Miljöminister *Paula Lehtomäki*

*Fördragstexter*

## 1.

*(Svensk översättning)***BILAGA VI TILL MILJÖSKYDDSPROTOKOLLET TILL ANTARKTISFÖRDRAGET****ANSVARSSKYLDIGHET FÖR MILJÖFARLIGA OLYCKOR****Ingress**

Parterna,  
som erkänner betydelsen av att undvika, minimera och begränsa effekterna av miljöfarliga olyckor på miljön i Antarktis och därav beroende och därmed sammanhängande ekosystem,

som erinrar om artikel 3 i protokollet, särskilt att verksamheter ska planeras och bedrivas inom Antarktisfördragets område för att ge prioritet till vetenskaplig forskning och för att bevara Antarktis värde som ett område för bedrivande av sådan forskning,

som erinrar om skyldigheten i artikel 15 i protokollet att vidta snabba och effektiva åtgärder vid miljöfarliga olyckor och upprätta beredskapsplaner för att bemöta incidenter med potentiellt skadliga effekter på miljön i Antarktis och därav beroende och därmed sammanhängande ekosystem,

som erinrar om artikel 16 i protokollet enligt vilken protokollsparterna åtog sig att i enlighet med protokollets syfte för allsidigt skydd av miljön i Antarktis och därav beroende och därmed sammanhängande ekosystem utarbeta, i en eller flera bilagor till protokollet, regler och förfaranden angående ansvar för skada till följd av verksamhet som äger rum i Antarktisfördragets område och som omfattas av protokollet,

som vidare noterar beslut nr 3(2001) av Antarktisfördragets XXIV:e konsultativa möte om utarbetande av en bilaga om ansvarighetsaspekterna av miljöfarliga olyckor som ett steg i upprättandet av en ansvarighetsordning i enlighet med artikel 16 i protokollet,

**ANNEX VI TO THE PROTOCOL ON ENVIRONMENTAL PROTECTION TO THE ANTARCTIC TREATY****LIABILITY ARISING FROM ENVIRONMENTAL EMERGENCIES****Preamble**

The Parties,

*Recognising* the importance of preventing, minimising and containing the impact of environmental emergencies on the Antarctic environment and dependent and associated ecosystems;

*Recalling* Article 3 of the Protocol, in particular that activities shall be planned and conducted in the Antarctic Treaty area so as to accord priority to scientific research and to preserve the value of Antarctica as an area for the conduct of such research;

*Recalling* the obligation in Article 15 of the Protocol to provide for prompt and effective response action to environmental emergencies, and to establish contingency plans for response to incidents with potential adverse effects on the Antarctic environment or dependent and associated ecosystems;

*Recalling* Article 16 of the Protocol under which the Parties to the Protocol undertook consistent with the objectives of the Protocol for the comprehensive protection of the Antarctic environment and dependent and associated ecosystems to elaborate, in one or more Annexes to the Protocol, rules and procedures relating to liability for damage arising from activities taking place in the Antarctic Treaty area and covered by the Protocol;

*Noting further* Decision 3 (2001) of the XXIVth Antarctic Treaty Consultative Meeting regarding the elaboration of an Annex on the liability aspects of environmental emergencies, as a step in the establishment of a liability regime in accordance with Article 16

som beaktar artikel IV i Antarktisfördraget och artikel 8 i protokollet,  
har kommit överens om följande:

Artikel 1

*Tillämpningsområde*

Denna bilaga är tillämplig på miljöfarliga olyckor i Antarktisfördragets område som härrör från vetenskapliga forskningsprogram, turism och all annan statlig och icke-statlig verksamhet i Antarktisfördragets område, för vilken förhandsanmälan krävs enligt artikel VII.5 i Antarktisfördraget, inklusive tillhörande logistisk stödverksamhet. Åtgärder och planer för att förebygga och ingripa vid sådana olyckor ingår också i denna bilaga. Bilagan ska tillämpas på alla turistfartyg som inträder i Antarktisfördragets område. Bilagan ska även tillämpas på miljöfarliga olyckor i Antarktisfördragets område som orsakas genom andra fartyg och verksamheter som kan beslutas i enlighet med artikel 13.

Artikel 2

*Definitioner*

För de syften som avses i denna bilaga gäller följande definitioner:

a) beslut: ett beslut som fattats enligt arbetsordningen för Antarktisfördragets konsultativa möten och nämns i beslut nr 1 (1995) från Antarktisfördragets XIX:e möte.

b) miljöfarlig olycka: en avsiktlig eller oavsiktlig händelse som har inträffat sedan denna bilaga har trätt i kraft och som har resulterat i eller medför en risk att omedelbart resultera i en betydande skadlig inverkan på miljön i Antarktis.

c) huvudman: en fysisk eller juridisk person, oavsett om den är statlig eller icke-statlig, som organiserar verksamhet att utföras inom Antarktisfördragets område. Begreppet huvudman innefattar inte en fysisk person som är anställd, entreprenör, underentreprenör eller i tjänst hos, eller ombud för, en fysisk eller juridisk person, oberoende av om

of the Protocol;

*Having regard to* Article IV of the Antarctic Treaty and Article 8 of the Protocol;

Have agreed as follows:

Article 1

*Scope*

This Annex shall apply to environmental emergencies in the Antarctic Treaty area which relate to scientific research programmes, tourism and all other governmental and non-governmental activities in the Antarctic Treaty area for which advance notice is required under Article VII(5) of the Antarctic Treaty, including associated logistic support activities. Measures and plans for preventing and responding to such emergencies are also included in this Annex. It shall apply to all tourist vessels that enter the Antarctic Treaty area. It shall also apply to environmental emergencies in the Antarctic Treaty area which relate to other vessels and activities as may be decided in accordance with Article 13.

Article 2

*Definitions*

For the purposes of this Annex:

(a) "Decision" means a Decision adopted pursuant to the Rules of Procedure of Antarctic Treaty Consultative Meetings and referred to in Decision 1 (1995) of the XIXth Antarctic Treaty Consultative Meeting;

(b) "Environmental emergency" means any accidental event that has occurred, having taken place after the entry into force of this Annex, and that results in, or imminently threatens to result in, any significant and harmful impact on the Antarctic environment;

(c) "Operator" means any natural or juridical person, whether governmental or non-governmental, which organises activities to be carried out in the Antarctic Treaty area. An operator does not include a natural person who is an employee, contractor, subcontractor, or agent of, or who is in the service of, a natural or juridical person, whether govern-

(Svensk översättning)

denna är statlig eller icke-statlig, som organiserar verksamhet som ska utföras i Antarktisfördragets område, och innefattar inte en juridisk person som är entreprenör eller underentreprenör och som handlar för en statlig huvudman.

d) partens huvudman: en huvudman som inom denna parts territorium organiserar verksamhet som ska utföras inom Antarktisfördragets område och

(i) verksamheten kräver tillstånd av denna part med avseende på Antarktisfördragets område, eller

(ii) i fråga om en part som inte formellt ger tillstånd till verksamhet inom Antarktisfördragets område, verksamheten är underkastad prövning av motsvarande slag i denna part.

Termerna "huvudmannens part", "dennes part" och "den huvudmannens part" ska tolkas i enlighet med denna definition.

e) skäligheten: med avseende på förebyggande åtgärder och ingripanden betyder åtgärder eller ingripanden som är lämpliga, praktiskt utförbara, proportionella och som grundar sig på tillgängliga objektiva kriterier och information, som innefattar följande:

(i) risker för Antarktis miljö och snabbheten i dess naturliga återhämtning,

(ii) risk för mänskligt liv och säkerhet,

(iii) teknisk och ekonomisk genomförbarhet.

f) ingripande: skäligheten: åtgärder som vidtas sedan en miljöfarlig olycka har inträffat för att undvika, minimera eller begränsa effekterna av denna olycka, vilket kan innefatta rengöring på lämpligt sätt, och som inbegriper fastställande av omfattningen av olyckan och dess verkningar.

g) parterna: de stater för vilken denna bilaga har trätt i kraft enligt artikel 9 i protokollet.

### Artikel 3

#### *Förebyggande åtgärder*

1. Varje part ska kräva att dess huvudmän vidtar skäligheten förebyggande åtgärder för att begränsa risken för miljöfarliga olyckor och deras potentiella skadliga effekter.

mental or non-governmental, which organises activities to be carried out in the Antarctic Treaty area, and does not include a juridical person that is a contractor or subcontractor acting on behalf of a State operator;

(d) "Operator of the Party" means an operator that organises, in that Party's territory, activities to be carried out in the Antarctic Treaty area, and:

(i) those activities are subject to authorisation by that Party for the Antarctic Treaty area; or

(ii) in the case of a Party which does not formally authorise activities for the Antarctic Treaty area, those activities are subject to a comparable regulatory process by that Party.

The terms "its operator", "Party of the operator", and "Party of that operator" shall be interpreted in accordance with this definition;

(e) "Reasonable", as applied to preventative measures and response action, means measures or actions which are appropriate, practicable, proportionate and based on the availability of objective criteria and information, including:

(i) risks to the Antarctic environment, and the rate of its natural recovery;

(ii) risks to human life and safety; and

(iii) technological and economic feasibility;

(f) "Response action" means reasonable measures taken after an environmental emergency has occurred to avoid, minimise or contain the impact of that environmental emergency, which to that end may include clean-up in appropriate circumstances, and includes determining the extent of that emergency and its impact;

(g) "The Parties" means the States for which this Annex has become effective in accordance with Article 9 of the Protocol.

### Article 3

#### *Preventative Measures*

1. Each Party shall require its operators to undertake reasonable preventative measures that are designed to reduce the risk of environmental emergencies and their potential adverse impact.

2. De förebyggande åtgärderna kan omfatta följande:

- (a) särskilda strukturer eller utrustning som ingår i utformningen och konstruktionen av anläggningar och transportmedel,
- (b) särskilda förfaranden som ingår i driften eller underhållet av anläggningar och transportmedel,
- (c) specialutbildning av personal.

#### Artikel 4

##### Beredskapsplaner

1. Varje part ska kräva att dess huvudmän (a) upprättar beredskapsplaner för ingripande i händelse av incidenter som riskerar att skada miljön i Antarktis eller därav beroende och därmed sammanhängande ekosystem, och,

(b) samarbetar i utformningen och tillämpningen av beredskapsplanerna.

2. Där så är lämpligt ska beredskapsplanerna innehålla följande:

- (a) förfaranden för utvärdering av incidenters beskaffenhet,
- (b) anmälningsförfaranden,
- (c) identifiering och mobilisering av resurser,
- (d) åtgärdsplaner,
- (e) utbildning,
- (f) dokumentering av uppgifter,
- (g) avmobilisering.

3. Varje part ska upprätta och genomföra förfaranden för omedelbar anmälan av och samordnat ingripande mot miljöfarliga olyckor och främja användning av anmälningsförfaranden och samordnat ingripande av dess huvudmän som orsakat miljöfarliga olyckor.

#### Artikel 5

##### *Ingripanden*

1. Varje part ska kräva av sina huvudmän att de snabbt och effektivt ingriper mot miljöfarliga olyckor som härrör från deras verksamhet.

2. Om en huvudman inte ingriper snabbt och effektivt, uppmuntras denna huvudmans

2. Preventative measures may include:

(a) specialised structures or equipment incorporated into the design and construction of facilities and means of transportation;

(b) specialised procedures incorporated into the operation or maintenance of facilities and means of transportation; and

(c) specialised training of personnel.

#### Article 4

##### Contingency Plans

1. Each Party shall require its operators to:

(a) establish contingency plans for responses to incidents with potential adverse impacts on the Antarctic environment or dependent and associated ecosystems; and

(b) co-operate in the formulation and implementation of such contingency plans.

2. Contingency plans shall include, when appropriate, the following components:

- (a) procedures for conducting an assessment of the nature of the incident;
- (b) notification procedures;
- (c) identification and mobilisation of resources;
- (d) response plans;
- (e) training;
- (f) record keeping; and
- (g) demobilisation.

3. Each Party shall establish and implement procedures for immediate notification of, and co-operative responses to, environmental emergencies, and shall promote the use of notification procedures and co-operative response procedures by its operators that cause environmental emergencies.

#### Article 5

##### *Response Action*

1. Each Party shall require each of its operators to take prompt and effective response action to environmental emergencies arising from the activities of that operator.

2. In the event that an operator does not take prompt and effective response action, the

(Svensk översättning)

part och de andra parterna att ingripa, däribland genom sina ombud och huvudmän som av dem som är särskilt bemyndigade att göra sådana ingripanden på deras vägnar.

3. (a) Andra parter, som vill göra ingripanden mot en miljöfarlig olycka enligt punkt 2, ska i förväg anmäla denna avsikt till huvudmannens part och till Antarktisfördragets sekretariat för att huvudmannens part ska kunna göra ingripandet själv, utom om det föreligger ett omedelbart förestående hot om betydande och skadlig inverkan på miljön i Antarktis och det under alla förhållanden vore skäligt att ingripa omedelbart, i vilket fall de ska meddela huvudmannens part och Antarktisfördragets sekretariat så snart som möjligt.

(b) Sådana andra parter ska inte ingripa mot en miljöfarlig olycka enligt punkt 2, om inte ett hot om betydande och skadlig inverkan på miljön i Antarktis är omedelbart förestående och det under alla förhållanden vore skäligt att ingripa omedelbart, eller om huvudmannens part har underlåtit att inom skälig tid till Antarktisfördragets sekretariat anmäla att den själv avser ingripa, eller om ingripandet inte har gjorts inom skälig tid efter sådan anmälan.

(c) När huvudmannens part själv ingriper, och även är villig att ta emot hjälp från andra parter, ska huvudmannens part samordna ingripandet.

4. Om det emellertid är oklart vilken part, om någon, som är huvudmannens part, eller om det visar sig att det kan finnas fler än en sådan part, ska varje part som ingriper bemöda sig om att på lämpligt sätt rådgöra i frågan och, om det låter sig göra, underrätta Antarktisfördragets sekretariat om omständigheterna.

5. Parter som ingriper ska rådgöra med och samordna sina ingripanden med alla andra parter som ingriper, bedriver verksamhet i närheten av den miljöfarliga olyckan eller annars påverkas av den och ska, där så är möjligt, ta hänsyn till råd från experter som har lämnats av ständiga observatörsdelegationer

Party of that operator and other Parties are encouraged to take such action, including through their agents and operators specifically authorised by them to take such action on their behalf.

3. (a) Other Parties wishing to take response action to an environmental emergency pursuant to paragraph 2 above shall notify their intention to the Party of the operator and the Secretariat of the Antarctic Treaty beforehand with a view to the Party of the operator taking response action itself, except where a threat of significant and harmful impact to the Antarctic environment is imminent and it would be reasonable in all the circumstances to take immediate response action, in which case they shall notify the Party of the operator and the Secretariat of the Antarctic Treaty as soon as possible.

(b) Such other Parties shall not take response action to an environmental emergency pursuant to paragraph 2 above, unless a threat of significant and harmful impact to the Antarctic environment is imminent and it would be reasonable in all the circumstances to take immediate response action, or the Party of the operator has failed within a reasonable time to notify the Secretariat of the Antarctic Treaty that it will take the response action itself, or where that response action has not been taken within a reasonable time after such notification.

(c) In the case that the Party of the operator takes response action itself, but is willing to be assisted by another Party or Parties, the Party of the operator shall coordinate the response action.

4. However, where it is unclear which, if any, Party is the Party of the operator or it appears that there may be more than one such Party, any Party taking response action shall make best endeavours to consult as appropriate and shall, where practicable, notify the Secretariat of the Antarctic Treaty of the circumstances.

5. Parties taking response action shall consult and coordinate their action with all other Parties taking response action, carrying out activities in the vicinity of the environmental emergency, or otherwise impacted by the environmental emergency, and shall, where practicable, take into account all relevant ex-

till Antarktisfördragets konsultativa möte, av andra organisationer eller av experter på området.

pert guidance which has been provided by permanent observer delegations to the Antarctic Treaty Consultative Meeting, by other organisations, or by other relevant experts.

#### Artikel 6

##### *Ersättningsansvar*

1. En huvudman som underlåter att göra ett snabbt och effektivt ingripande vid miljöfarliga olyckor som härrör från huvudmannens verksamhet ska vara skyldig att betala kostnaderna för ingripanden gjorda av parter enligt artikel 5.2 till sådana parter.

2. (a) När en statlig huvudman borde ha ingripit snabbt och effektivt men inte gjort det, och inget ingripande har gjorts av någon part, ska den statliga huvudmannen vara skyldig att inbetala beloppet för de kostnader för ingripanden som borde ha gjorts till den fond som avses i artikel 12.

(b) När en icke-statlig huvudman borde ha ingripit snabbt och effektivt men inte gjort det, och inget ingripande har gjorts av någon part, ska den icke-statliga huvudmannen vara skyldig att inbetala ett penningbelopp som så långt som möjligt motsvarar kostnaderna för de ingripanden som borde ha gjorts. Detta belopp ska betalas direkt till den fond som avses i artikel 12, till ifrågavarande huvudmans part eller till den part som genomför den mekanism som avses i artikel 7.3. En part som mottar sådan ersättning ska bemöda sig om att lämna ett bidrag till den fond som avses i artikel 12, som i vart fall motsvarar det belopp som erhållits från huvudmannen.

3. Strikt ansvar gäller.

4. När en miljöfarlig olycka härrör från två eller flera huvudmäns verksamhet, ska de vara solidariskt ansvariga, utom det att en huvudman som styrker att endast en del av olyckan har orsakats av dennas verksamhet ska vara ansvarig endast för den delen av olyckan.

5. Oavsett att en part är ersättningsskyldig enligt denna artikel för sin underlåtenhet att snabbt och effektivt ingripa mot miljöfarliga olyckor som orsakats av dess krigsfartyg, hjälpfartyg eller andra fartyg eller av luftfartyg som ägs eller drivs av den och som vid den aktuella tidpunkten endast användes i

#### Article 6

##### *Liability*

1. An operator that fails to take prompt and effective response action to environmental emergencies arising from its activities shall be liable to pay the costs of response action taken by Parties pursuant to Article 5(2) to such Parties.

2. (a) When a State operator should have taken prompt and effective response action but did not, and no response action was taken by any Party, the State operator shall be liable to pay the costs of the response action which should have been undertaken, into the fund referred to in Article 12.

(b) When a non-State operator should have taken prompt and effective response action but did not, and no response action was taken by any Party, the non-State operator shall be liable to pay an amount of money that reflects as much as possible the costs of the response action that should have been taken. Such money is to be paid directly to the fund referred to in Article 12, to the Party of that operator or to the Party that enforces the mechanism referred to in Article 7(3). A Party receiving such money shall make best efforts to make a contribution to the fund referred to in Article 12 which at least equals the money received from the operator.

3. Liability shall be strict.

4. When an environmental emergency arises from the activities of two or more operators, they shall be jointly and severally liable, except that an operator which establishes that only part of the environmental emergency results from its activities shall be liable in respect of that part only.

5. Notwithstanding that a Party is liable under this Article for its failure to provide for prompt and effective response action to environmental emergencies caused by its warships, naval auxiliaries, or other ships or aircraft owned or operated by it and used, for the time being, only on government non-



(Svensk översättning)

statlig icke-kommersiell tjänst, är ingenting i denna bilaga avsett att påverka den immunitet som sådana fartyg åtnjuter enligt folkrätten.

commercial service, nothing in this Annex is intended to affect the sovereign immunity under international law of such warships, naval auxiliaries, or other ships or aircraft.

## Artikel 7

### *Processregler*

1. Endast en part som har ingripit i enlighet med artikel 5.2 får väcka talan mot en icke-statlig huvudman om ansvarsskyldighet enligt artikel 6.1, och talan får väckas vid domstol i endast en part där huvudmannen är registrerad eller har sitt säte eller hemvist. Om huvudmannen emellertid inte är registrerad i en part eller har sitt säte eller hemvist i en part, får talan väckas vid domstol i huvudmannens part enligt betydelsen i artikel 2 d. Talan om ersättning ska väckas inom tre år från inledningen av ingripandena eller inom tre år från den dag då käranden fick reda på eller skäli-gen borde ha fått reda på huvudmannens identitet, vilkendera händelse som inträffar senast. Talan mot en icke-statlig huvudman måste under alla omständigheter väckas senast 15 år efter det att ett ingripande har in-letts.

2. Varje part ska se till att dess domstolar har nödvändig behörighet att pröva talan som väcks med stöd av punkt 1 i denna artikel.

3. Varje part ska se till att det finns en me-kanism inom dess rättssystem som möjliggör verkställande av efterlevnad av artikel 6.2 b avseende såväl sina icke-statliga huvudmän enligt artikel 2 d som, om möjligt, andra icke-statliga huvudmän som är registrerade i eller har sitt säte eller hemvist i den parten. Varje part ska underrätta alla andra parter om denna mekanism i enlighet med artikel 13.3 i proto-kollet. Där det finns flera parter som kan vid-ta åtgärder enligt artikel 6.2 b mot en viss icke-statlig huvudman enligt denna punkt, ska parterna samråda inbördes för att avgöra vil-ken part som ska vidta åtgärderna. Den me-kanism som avses i denna punkt får inte åbe-ropas senare än 15 år efter den dag då den

## Article 7

### *Actions*

1. Only a Party that has taken response ac-tion pursuant to Article 5(2) may bring an ac-tion against a non-State operator for liability pursuant to Article 6(1) and such action may be brought in the courts of not more than one Party where the operator is incorporated or has its principal place of business or his or her habitual place of residence. However, should the operator not be incorporated in a Party or have its principal place of business or his or her habitual place of residence in a Party, the action may be brought in the courts of the Party of the operator within the mean-ing of Article 2(d). Such actions for compen-sation shall be brought within three years of the commencement of the response action or within three years of the date on which the Party bringing the action knew or ought rea-sonably to have known the identity of the op-erator, whichever is later. In no event shall an action against a non-State operator be com-menced later than 15 years after the com-mencement of the response action.

2. Each Party shall ensure that its courts possess the necessary jurisdiction to entertain actions under paragraph 1 above.

3. Each Party shall ensure that there is a mechanism in place under its domestic law for the enforcement of Article 6(2)(b) with respect to any of its non-State operators with-in the meaning of Article 2(d), as well as where possible with respect to any non-State operator that is incorporated or has its princi-pal place of business or his or her habitual place of residence in that Party. Each Party shall inform all other Parties of this mecha-nism in accordance with Article 13(3) of the Protocol. Where there are multiple Parties that are capable of enforcing Article 6(2)(b) against any given non-State operator under this paragraph, such Parties should consult amongst themselves as to which Party should

part som vill åberopa mekanismen fick kännedom om den miljöfarliga olyckan.

4. En parts ersättningsansvar som statlig huvudman enligt artikel 6.1 ska bestämmas endast i enlighet med ett undersökningsförfarande som parterna kan komma att inrätta, bestämmelserna i artiklarna 18–20 i protokollet och, i tillämpliga fall, skiljedomstillägget till protokollet.

5. (a) En parts ersättningsansvar som statlig huvudman enligt artikel 6.2 a ska bestämmas endast av Antarktiskfördragets konsultativa möte och, om frågan skulle förbli oavbjord, endast i enlighet med ett undersökningsförfarande som parterna kan komma att inrätta, bestämmelserna i artiklarna 18–20 i protokollet och, i tillämpliga fall, skiljedomstillägget till protokollet.

(b) De kostnader för den insats som borde ha gjorts men inte gjordes, som ska inbetalas av den statliga huvudmannen till den fond som avses i artikel 12, ska godkännas genom ett beslut. Antarktiskfördragets konsultativa möte ska rådgöra med miljöskyddskommittén på lämpligt sätt.

6. Enligt denna bilaga är bestämmelserna i artiklarna 19.4, 19.5 och 20.1 i protokollet och i tillämpliga fall protokollets skiljedomstillägg tillämpliga för en parts ersättningsansvar som statlig huvudman för gottgörelser för ingripanden som har gjorts mot en miljöfarlig olycka eller för betalningar till fonden.

take enforcement action. The mechanism referred to in this paragraph shall not be invoked later than 15 years after the date the Party seeking to invoke the mechanism became aware of the environmental emergency.

4. The liability of a Party as a State operator under Article 6(1) shall be resolved only in accordance with any enquiry procedure which may be established by the Parties, the provisions of Articles 18, 19 and 20 of the Protocol and, as applicable, the Schedule to the Protocol on Arbitration.

5. (a) The liability of a Party as a State operator under Article 6(2)(a) shall be resolved only by the Antarctic Treaty Consultative Meeting and, should the question remain unresolved, only in accordance with any enquiry procedure which may be established by the Parties, the provisions of Articles 18, 19 and 20 of the Protocol and, as applicable, the Schedule to the Protocol on Arbitration.

(b) The costs of the response action which should have been undertaken and was not, to be paid by a State operator into the fund referred to in Article 12, shall be approved by means of a Decision. The Antarctic Treaty Consultative Meeting should seek the advice of the Committee on Environmental Protection as appropriate.

6. Under this Annex, the provisions of Articles 19(4), 19(5), and 20(1) of the Protocol, and, as applicable, the Schedule to the Protocol on Arbitration, are only applicable to liability of a Party as a State operator for compensation for response action that has been undertaken to an environmental emergency or for payment into the fund.

## Artikel 8

### *Ansvarsbefriande grunder*

1. En huvudman ska inte vara ersättningsansvarig enligt artikel 6 om huvudmannen visar att den miljöfarliga olyckan orsakades av

(a) en åtgärd eller underlåtelse som var nödvändig för att skydda människors liv eller hälsa,

(b) en händelse som med hänsyn till omständigheterna i Antarktis utgjorde en naturkatastrof av exceptionell natur som inte rim-

## Article 8

### *Exemptions from Liability*

1. An operator shall not be liable pursuant to Article 6 if it proves that the environmental emergency was caused by:

(a) an act or omission necessary to protect human life or safety;

(b) an event constituting in the circumstances of Antarctica a natural disaster of an exceptional character, which could not have

(Svensk översättning)

ligen kunde förutses, vare sig allmänt eller i det praktiska fallet, om alla skäligen förebyggande åtgärder har vidtagits som är lämpade att minska risken för miljöfarliga olyckor och deras potentiella skadliga effekter.

- (c) en terroristhandling, eller
- (d) en krigshandling riktad mot huvudmannens verksamhet.

2. En part eller partens ombud eller huvudmän som särskilt är bemyndigade av parten att vidta sådana åtgärder på partens vägnar ska inte vara ersättningsskyldig för en miljöfarlig olycka som orsakats av ingripanden av parten enligt artikel 5.2 i den omfattning som ingripandet var skäligt under alla omständigheter.

been reasonably foreseen, either generally or in the particular case, provided all reasonable preventative measures have been taken that are designed to reduce the risk of environmental emergencies and their potential adverse impact;

- (c) an act of terrorism; or
- (d) an act of belligerency against the activities of the operator.

2. A Party, or its agents or operators specifically authorised by it to take such action on its behalf, shall not be liable for an environmental emergency resulting from response action taken by it pursuant to Article 5(2) to the extent that such response action was reasonable in all the circumstances.

#### Artikel 9

##### *Ansvarsbegränsningar*

1. De högsta belopp för vilka varje huvudman är ersättningsskyldig enligt artikel 6.1 eller 6.2 med avseende på en miljöfarlig olycka ska vara följande:

(a) för en olycka som härrör från en händelse där ett fartyg är inblandat:

(i) 1 miljon särskilda dragningsrätter (sdr) för ett fartyg med en bruttodräktighet på högst 2 000 ton,

(ii) för ett fartyg med högre bruttodräktighet, följande belopp utöver de som avses i (i) ovan:

– för varje ton mellan 2 001 och 30 000 ton: 400 sdr,

– för varje ton mellan 30 001 ton och 70 000 ton: 300 sdr,

– för varje ton över 70 000 ton: 200 sdr,

(b) för en olycka som härrör från en händelse där ett fartyg inte är inblandat: 3 miljoner sdr.

2. (a) Utan hinder av punkt 1 a ska denna bilaga inte inverka på

(i) ersättningsskyldigheten eller rätten att begränsa denna enligt tillämpliga internationella fördrag om begränsning av ersättningsskyldighet, eller

(ii) tillämpligheten av reservation som gjorts enligt ett sådant fördrag om att utesluta

#### Article 9

##### *Limits of Liability*

1. The maximum amount for which each operator may be liable under Article 6(1) or Article 6(2), in respect of each environmental emergency, shall be as follows:

(a) for an environmental emergency arising from an event involving a ship:

(i) one million SDR for a ship with a tonnage not exceeding 2,000 tons;

(ii) for a ship with a tonnage in excess thereof, the following amount in addition to that referred to in (i) above:

– for each ton from 2,001 to 30,000 tons, 400 SDR;

– for each ton from 30,001 to 70,000 tons, 300 SDR;

– for each ton in excess of 70,000 tons, 200 SDR;

(b) for an environmental emergency arising from an event which does not involve a ship, three million SDR.

2. (a) Notwithstanding paragraph 1(a) above, this Annex shall not affect:

(i) the liability or right to limit liability under any applicable international limitation of liability treaty; or

(ii) the application of a reservation made under any such treaty to exclude the applica-

tillämpningen av begränsningarna däri för vissa krav,

under förutsättning att de tillämpliga begränsningarna är minst lika höga som de följande: - för fartyg med bruttodräktighet som inte överstiger 2 000 ton: 1 miljon sdr,- för fartyg med högre bruttodräktighet än 2 000 ton, därutöver, för ett fartyg med bruttodräktighet mellan 2 001 och 30 000 ton: 400 sdr/ton, för fartyg med bruttodräktighet mellan 30 001 och 70 000 ton: 300 sdr/ton, för varje ton över 70 000 ton: 200 sdr/ton.

(b) Ingenting i led a) ovan ska inverka på vare sig de gränser för ersättningsskyldighet som anges i punkt 1 a) som gäller för en part som statlig huvudman eller rättigheter och skyldigheter för parter som inte är parter i ett ovannämnt fördrag eller tillämpningen av artikel 7.1 och artikel 7.2.

3. Ansvar ska inte begränsas om det har bevisats att den miljöfarliga olyckan orsakades av en åtgärd eller en underlåtelse av huvudmannen som gjorts i avsikt att orsaka olyckan eller genom grovt oaktsamt beteende och i vetskap om att olyckan troligen skulle komma att inträffa.

4. Antarktiskfördragets konsultativa möte ska göra en översyn av begränsningarna i punkt 1 a och 1 b vart tredje år eller oftare på begäran av en part. Ändringar av dessa begränsningar, som ska bestämmas efter samråd mellan parterna och på grundval av råd innefattande vetenskapliga och tekniska råd, ska göras enligt det förfarande som anges i artikel 13.2

5. För de syften som avses i denna artikel gäller följande definitioner:

(a) *fartyg*: ett fartyg, oavsett av vilken typ, som används i den marina miljön och innefattar bärplansbåtar, svävarer, undervattensfartyg, flytande farkoster och fasta eller flytande plattformar.

(b) *sdr*: särskilda dragningsrätter som dessa definieras av Internationella valutafonden (IMF).

(c) Ett fartygs dräktighet ska vara bruttodräktigheten beräknad enligt reglerna för fastställande av fartygs dräktighet i bilaga I till 1969 års internationella konvention om skeppsmätning.

tion of the limits therein for certain claims;

provided that the applicable limits are at least as high as the following: for a ship with a tonnage not exceeding 2,000 tons, one million SDR; and for a ship with a tonnage in excess thereof, in addition, for a ship with a tonnage between 2,001 and 30,000 tons, 400 SDR for each ton; for a ship with a tonnage from 30,001 to 70,000 tons, 300 SDR for each ton; and for each ton in excess of 70,000 tons, 200 SDR for each ton.

(b) Nothing in subparagraph (a) above shall affect either the limits of liability set out in paragraph 1(a) above that apply to a Party as a State operator, or the rights and obligations of Parties that are not parties to any such treaty as mentioned above, or the application of Article 7(1) and Article 7(2).

3. Liability shall not be limited if it is proved that the environmental emergency resulted from an act or omission of the operator, committed with the intent to cause such emergency, or recklessly and with knowledge that such emergency would probably result.

4. The Antarctic Treaty Consultative Meeting shall review the limits in paragraphs 1(a) and 1(b) above every three years, or sooner at the request of any Party. Any amendments to these limits, which shall be determined after consultation amongst the Parties and on the basis of advice including scientific and technical advice, shall be made under the procedure set out in Article 13(2).

5. For the purpose of this Article:

(a) "ship" means a vessel of any type whatsoever operating in the marine environment and includes hydrofoil boats, air-cushion vehicles, submersibles, floating craft and fixed or floating platforms;

(b) "SDR" means the Special Drawing Rights as defined by the International Monetary Fund;

(c) a ship's tonnage shall be the gross tonnage calculated in accordance with the tonnage measurement rules contained in Annex I of the International Convention on Tonnage Measurement of Ships, 1969.

*(Svensk översättning)*

## Artikel 10

*Staters ansvar*

En part ska inte vara ersättningsskyldig för en huvudmans, annat än dess statliga huvudmäns, försummelse att göra ingripanden om parten har vidtagit lämpliga åtgärder inom sin behörighet, däribland antagande av lagar och föreskrifter, vidtagande av förvaltningsåtgärder och verkställighetsåtgärder, för att säkerställa efterlevnad av denna bilaga.

## Artikel 11

*Försäkring och annan ekonomisk säkerhet*

1. Parterna ska ålägga sina huvudmän att ha tillräckligt försäkringsskydd eller motsvarande ekonomisk säkerhet, såsom en bankgaranti eller garanti av en liknande finansiell institution, för att täcka ersättningsansvar enligt artikel 6.1 upp till de tillämpliga gränser som anges i artikel 9.1 och 9.2.

2. Parterna får ålägga sina huvudmän att ha tillräckligt försäkringsskydd eller motsvarande ekonomisk säkerhet, såsom en bankgaranti eller garanti av en liknande finansiell institution för att täcka ersättningsansvar enligt artikel 6.2 upp till de tillämpliga gränser som anges i artikel 9.1 och 9.2.

3. Utan hinder av bestämmelserna i punkterna 1 och 2 ovan, får en part självförsäkra sina statliga huvudmän, däribland de som utför verksamheter för att främja vetenskaplig forskning.

## Artikel 12

*Fonden*

1. Antarktisfördragets sekretariat ska upprätthålla och förvalta en fond i enlighet med beslut innefattande riktlinjer som ska antas av parterna för att bl.a. sörja för återbetalning av de skäligen och berättigade kostnader som en eller flera parter åsamkats vid ingripanden enligt artikel 5.2.

2. Parterna får lämna förslag till Antarktisfördragets konsultativa möte om utbetalning av ersättning från fonden. Förslag kan god-

## Article 10

*State Liability*

A Party shall not be liable for the failure of an operator, other than its State operators, to take response action to the extent that that Party took appropriate measures within its competence, including the adoption of laws and regulations, administrative actions and enforcement measures, to ensure compliance with this Annex.

## Article 11

*Insurance and Other Financial Security*

1. Each Party shall require its operators to maintain adequate insurance or other financial security, such as the guarantee of a bank or similar financial institution, to cover liability under Article 6(1) up to the applicable limits set out in Article 9(1) and Article 9(2).

2. Each Party may require its operators to maintain adequate insurance or other financial security, such as the guarantee of a bank or similar financial institution, to cover liability under Article 6(2) up to the applicable limits set out in Article 9(1) and Article 9(2).

3. Notwithstanding paragraphs 1 and 2 above, a Party may maintain self-insurance in respect of its State operators, including those carrying out activities in the furtherance of scientific research.

## Article 12

*The Fund*

1. The Secretariat of the Antarctic Treaty shall maintain and administer a fund, in accordance with Decisions including terms of reference to be adopted by the Parties, to provide, inter alia, for the reimbursement of the reasonable and justified costs incurred by a Party or Parties in taking response action pursuant to Article 5(2).

2. Any Party or Parties may make a proposal to the Antarctic Treaty Consultative Meeting for reimbursement to be paid from

kännas av Antarktiskfördragets konsultativa möte, i vilket fall det ska godkännas genom ett beslut. Antarktiskfördragets konsultativa möte får begära miljöskyddskommitténs yttrande om ett sådant förslag om det är lämpligt.

3. Antarktiskfördragets konsultativa möte ska ta vederbörlig hänsyn enligt punkt 2 till särskilda omständigheter och kriterier såsom de följande:

- den omständighet att den ansvarige huvudmannen var en huvudman från den part som söker ersättning,
- att den ansvarige huvudmannens identitet förblir okänd eller inte omfattas av bestämmelserna i denna bilaga,
- det berörda försäkringsbolagets eller den berörda finansiella institutionens oförutsedda konkurs,
- ett giltigt undantag enligt artikel 8.

4. En stat eller en enskild person får lämna frivilliga bidrag till fonden.

#### Artikel 13

##### *Ändringar och tillägg*

1. Denna bilaga får ändras eller tillfogas tillägg genom en åtgärd antagen i enlighet med artikel IX.1 i Antarktiskfördraget.

2. Vid en åtgärd enligt artikel 9.4 och i andra fall ska ändringen eller tillägget, såvida inte ifrågavarande åtgärd anger annat, anses vara godkänd och träda i kraft ett år efter avslutandet av det Antarktiskfördragets konsultativa möte vid vilket den antogs, såvida inte en eller flera av de konsultativa parterna i Antarktiskfördraget meddelar depositarien inom den tiden att den önskar en förlängning av perioden eller att den inte kan godkänna åtgärden.

3. Ändringar i och tillägg till denna bilaga träder i kraft enligt punkt 1 eller 2 ovan och ska därefter gälla för alla andra parter när meddelande om deras godkännande har mottagits av depositarien.

the fund. Such a proposal may be approved by the Antarctic Treaty Consultative Meeting, in which case it shall be approved by way of a Decision. The Antarctic Treaty Consultative Meeting may seek the advice of the Committee of Environmental Protection on such a proposal, as appropriate.

3. Special circumstances and criteria, such as:

the fact that the responsible operator was an operator of the Party seeking reimbursement; the identity of the responsible operator remaining unknown or not subject to the provisions of this Annex; the unforeseen failure of the relevant insurance company or financial institution; or an exemption in Article 8 applying, shall be duly taken into account by the Antarctic Treaty Consultative Meeting under paragraph 2 above.

4. Any State or person may make voluntary contributions to the fund.

#### Article 13

##### *Amendment or Modification*

1. This Annex may be amended or modified by a Measure adopted in accordance with Article IX(1) of the Antarctic Treaty.

2. In the case of a Measure pursuant to Article 9(4), and in any other case unless the Measure in question specifies otherwise, the amendment or modification shall be deemed to have been approved, and shall become effective, one year after the close of the Antarctic Treaty Consultative Meeting at which it was adopted, unless one or more Antarctic Treaty Consultative Parties notifies the Depositary, within that time period, that it wishes any extension of that period or that it is unable to approve the Measure.

3. Any amendment or modification of this Annex which becomes effective in accordance with paragraph 1 or 2 above shall thereafter become effective as to any other Party when notice of approval by it has been received by the Depositary.

## 2.

(Svensk översättning)

**BILAGA II TILL MILJÖSKYDDSPROTOKOLLET TILL ANTARKTISFÖRDRAGET**

**BEVARANDE AV FAUNA OCH FLORA I ANTARKTIS**

Artikel 1

*Definitioner*

I denna bilaga avses med

a) "naturligt förekommande däggdjur" varje individ av en art som tillhör klassen däggdjur och som hör hemma i Antarktisfördragets område eller förekommer där genom naturlig flyttning,

b) "naturligt förekommande fågel" varje individ, vid vilket som helst stadium av dess livscykel (innefattande ägg), av en art av klassen fåglar som hör hemma i Antarktisfördragets område eller förekommer där genom naturlig flyttning,

c) "naturligt förekommande växt" alla individer av land- eller sötvattensvegetation, innefattande mossor, lavar, svampar och alger, vid vilket som helst stadium av dess livscykel (innefattande frö och andra förökningsmekanismer), och som hör hemma i Antarktisfördragets område,

d) "naturligt förekommande ryggradslösa djur" alla individer av ryggradslösa djur som lever på land eller i sötvatten, vid vilket som helst stadium av dess livscykel, och som hör hemma i Antarktisfördragets område,

e) "behörig myndighet" varje person eller organ som av en part bemyndigats att utfärda tillstånd enligt denna bilaga,

f) "tillstånd" ett formellt skriftligt bemyndigande utfärdat av en behörig myndighet,

g) "insamla" eller "insamling" att döda, skada, fänga, hantera eller störa ett naturligt förekommande däggdjur eller en naturligt förekommande fågel eller att föra bort eller skada sådana mängder av naturligt förekommande växter eller ryggradslösa djur att deras lokala utbredning eller förekomst skulle av-

**ANNEX II TO THE PROTOCOL ON ENVIRONMENTAL PROTECTION TO THE ANTARCTIC TREATY**

**CONSERVATION OF ANTARCTIC FAUNA AND FLORAS**

Article 1

*Definitions*

For the purposes of this Annex:

(a) "native mammal" means any member of any species belonging to the Class Mammalia, indigenous to the Antarctic Treaty area or occurring there naturally through migrations;

(b) "native bird" means any member, at any stage of its life cycle (including eggs), of any species of the Class Aves indigenous to the Antarctic Treaty area or occurring there naturally through migrations;

(c) "native plant" means any member of any species of terrestrial or freshwater vegetation, including bryophytes, lichens, fungi and algae, at any stage of its life cycle (including seeds, and other propagules), indigenous to the Antarctic Treaty area;

(d) "native invertebrate" means any member of any species of terrestrial or freshwater invertebrate, at any stage of its life cycle, indigenous to the Antarctic Treaty area;

(e) "appropriate authority" means any person or agency authorised by a Party to issue permits under this Annex;

(f) "permit" means a formal permission in writing issued by an appropriate authority;

(g) "take" or "taking" means to kill, injure, capture, handle or molest a native mammal or bird, or to remove or damage such quantities of native plants or invertebrates that their local distribution or abundance would be significantly affected;

(Svensk översättning)

sevärt påverkas,

h) ”skadlig störning”:

i) flygning eller landning med helikopter eller annat luftfartyg på ett sätt som stör koncentrationer av naturligt förekommande fåglar eller sälar,

ii) användning av fordon eller fartyg, innefattande svävare och små båtar, på ett sätt som stör koncentrationer av naturligt förekommande fåglar eller sälar,

iii) användning av sprängämnen eller skjutvapen på ett sätt som stör koncentrationer av naturligt förekommande fåglar eller sälar,

iv) avsiktlig störning av häckande eller ruggande naturligt förekommande fåglar eller koncentrationer av naturligt förekommande fåglar eller sälar orsakad av personer som förflyttar sig till fots,

v) betydande skada på koncentrationer av naturligt förekommande landlevande växter genom att landa luftfartyg, köra fordon eller gå på dem eller på annat sätt, och

vi) all verksamhet som resulterar i en påtaglig negativ förändring av lokaler för någon art eller population av naturligt förekommande däggdjur, fåglar, växter eller ryggradslösa djur,

i) ”den internationella konventionen om reglering av valfångsten” den konvention som upprättades i Washington den 2 december 1946,

j) ”avtalet om skydd av albatrosser och stormfåglar” det avtal som ingicks i Canberra den 19 juni 2001.

(h) “harmful interference” means:

(i) flying or landing helicopters or other aircraft in a manner that disturbs concentrations of native birds or seals;

(ii) using vehicles or vessels, including hovercraft and small boats, in a manner that disturbs concentrations of native birds or seals;

(iii) using explosives or firearms in a manner that disturbs concentrations of native birds or seals;

(iv) wilfully disturbing breeding or moulting native birds or concentrations of native birds or seals by persons on foot;

(v) significantly damaging concentrations of native terrestrial plants by landing aircraft, driving vehicles, or walking on them, or by other means; and

(vi) any activity that results in the significant adverse modification of habitats of any species or population of native mammal, bird, plant or invertebrate.

(i) “International Convention for the Regulation of Whaling” means the Convention done at Washington on 2 December 1946.

(j) “Agreement on the Conservation of Albatrosses and Petrels” means the Agreement done at Canberra on 19 June 2001.

## Artikel 2

### Nödsituationer

1. Denna bilaga är inte tillämplig på nödsituationer som rör säkerheten för människoliv eller fartyg, luftfartyg eller utrustning och anläggningar av stort värde eller skyddet av miljön.

2. Meddelande om åtgärder som vidtas i nödsituationer och som leder till insamling eller skadlig störning ska omedelbart skickas ut till samtliga parter och till kommittén.

## Article 2

### Cases of Emergency

1. This Annex shall not apply in cases of emergency relating to the safety of human life or of ships, aircraft, or equipment and facilities of high value, or the protection of the environment.

2. Notice of activities undertaken in cases of emergency that result in any taking or harmful interference shall be circulated immediately to all Parties and to the Committee.



*(Svensk översättning)*

## Artikel 3

*Skydd av den naturligt förekommande faunan och floran*

1. Insamling eller skadlig störning ska vara förbjuden utom i överensstämmelse med ett tillstånd.

2. Sådana tillstånd ska ange den tillåtna verksamheten, innefattande när, var och av vem den ska bedrivas och ska utfärdas endast i följande fall:

a) för att tillhandahålla exemplar för vetenskapligt studium eller vetenskaplig information,

b) för att tillhandahålla exemplar för museer, herbarier, botaniska trädgårdar eller för andra pedagogiska institutioner eller användningsområden,

c) för att tillhandahålla exemplar för djurgårdar, men naturligt förekommande däggdjur och fåglar får insamlas endast i sådana fall då de inte finns att tillgå i befintliga samlingar eller om det finns ett tvingande krav på skydd, och

d) för att vidta åtgärder som är en oundviklig konsekvens av vetenskaplig verksamhet som inte fått tillstånd enligt a) eller b) eller c) ovan, eller av byggande och drift av anläggningar som stöd för vetenskapligt arbete.

3. Utfärdandet av sådana tillstånd ska begränsas för att säkerställa att:

a) inte fler naturligt förekommande däggdjur, fåglar, växter eller ryggradslösa djur insamlas än som är absolut nödvändigt för att tillgodose de ändamål som anges i punkt 2 ovan,

b) endast ett litet antal naturligt förekommande däggdjur eller fåglar dödas och att i inget fall fler dödas från lokala populationer än som i kombination med annan tillåten insamling normalt kan ersättas med naturlig reproduktion under följande säsong, och

c) arternas mångfald liksom lokaler viktiga för deras fortlevnad samt balansen i befintliga ekosystem inom Antarktisfördragets område upprätthålls.

4. Arter av naturligt förekommande däggdjur, fåglar, växter och ryggradslösa arter som är upptagna i underbilaga A till denna bilaga ska betecknas "speciellt skyddade arter"

## Article 3

*Protection of Native Fauna and Flora*

1. Taking or harmful interference shall be prohibited, except in accordance with a permit.

2. Such permits shall specify the authorised activity, including when, where and by whom it is to be conducted and shall be issued only in the following circumstances:

(a) to provide specimens for scientific study or scientific information;

(b) to provide specimens for museums, herbaria and botanical gardens, or other educational institutions or uses;

(c) to provide specimens for zoological gardens but, in respect of native mammals or birds, only if such specimens cannot be obtained from existing captive collections elsewhere, or if there is a compelling conservation requirement; and

(d) to provide for unavoidable consequences of scientific activities not otherwise authorised under sub-paragraphs (a), (b) or (c) above, or of the construction and operation of scientific support facilities.

3. The issue of such permits shall be limited so as to ensure that:

(a) no more native mammals, birds, plants or invertebrates are taken than are strictly necessary to meet the purposes set forth in paragraph 2 above;

(b) only small numbers of native mammals or birds are killed, and in no case more are killed from local populations than can, in combination with other permitted takings, normally be replaced by natural reproduction in the following season; and

(c) the diversity of species, as well as the habitats essential to their existence, and the balance of the ecological systems existing within the Antarctic Treaty area are maintained.

4. Any species of native mammals, birds, plants and invertebrates listed in Appendix A to this Annex shall be designated "Specially Protected Species", and shall be accorded

och ska ges speciellt skydd av parterna.

5. En art betecknas som "speciellt skyddad art" i enlighet med de förfaranden och kriterier som avtalats om vid Antarktisfördragets konsultativa möte.

6. Kommittén kontrollerar och ger anvisningar för de kriterier på grund av vilka naturligt förekommande däggdjur, fåglar, växter och ryggradslösa djur kan betecknas som "speciellt skyddade arter".

7. Varje part, kommittén, den vetenskapliga kommittén för antarktisk forskning och kommissionen för bevarande av marina levande tillgångar i Antarktis kan föreslå att en art ska betecknas som "speciellt skyddad art" genom att lämna in ett förslag jämte motiveringar till Antarktisfördragets konsultativa möte.

8. Tillstånd att insamla en "speciellt skyddad art" utfärdas endast om insamlingen

a) sker för ett nödvändigt vetenskapligt ändamål och

b) inte kommer att äventyra ifrågavarande arts eller dess lokala populations överlevnad eller återhämtning.

9. Användning av letala metoder är tillåten i fråga om "speciellt skyddade arter" endast då det inte finns något lämpligt alternativ.

10. Förslag till beteckning av arter som "speciellt skyddade arter" ska lämnas till kommittén, den vetenskapliga kommittén för antarktisk forskning och, i fråga om naturligt förekommande fåglar och däggdjur, till kommissionen för bevarande av marina levande tillgångar i Antarktis. Om det är möjligt ska nämnda förslag dessutom lämnas till partsmötet för avtalet om skydd av albatrosser och stormfåglar samt till andra organisationer. Då kommittén sammanställer utlåtanden till Antarktisfördragets konsultativa möte när det gäller att avgöra huruvida en art ska betecknas som en "speciellt skyddad art", ska kommittén beakta kommentarerna från den vetenskapliga kommittén för antarktisk forskning. I fråga om naturligt förekommande däggdjur och fåglar ska kommittén beakta kommentarerna av kommissionen för bevarande av marina levande tillgångar i Antarktis och, om det är möjligt, även kommentarerna från partsmötet för avtalet om skydd av albatrosser och stormfåglar samt från andra orga-

special protection by the Parties.

5. Designation of a species as a Specially Protected Species shall be undertaken according to agreed procedures and criteria adopted by the ATCM.

6. The Committee shall review and provide advice on the criteria for proposing native mammals, birds, plants or invertebrates for designation as a Specially Protected Species.

7. Any Party, the Committee, the Scientific Committee on Antarctic Research or the Commission for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources may propose a species for designation as a Specially Protected Species by submitting a proposal with justification to the ATCM.

8. A permit shall not be issued to a Specially Protected Species unless the taking:

(a) is for a compelling scientific purpose; and

(b) will not jeopardise the survival or recovery of that species or local population;

9. The use of lethal techniques on Specially Protected Species shall only be permitted where there is no suitable alternative technique.

10. Proposals for the designation of a species as a Specially Protected Species shall be forwarded to the Committee, the Scientific Committee on Antarctic Research and, for native mammals and birds, the Commission for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources, and as appropriate, the Meeting of the Parties to the Agreement on the Conservation of Albatrosses and Petrels and other organisations. In formulating its advice to the ATCM on whether a species should be designated as a Specially Protected Species, the Committee shall take into account any comments provided by the Scientific Committee on Antarctic Research, and, for native mammals and birds, the Commission for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources, and as appropriate, the Meeting of the Parties to the Agreement on the Conservation of Albatrosses and Petrels and other organisations.

(Svensk översättning)

nisationer.

11. All insamling av naturligt förekommande däggdjur och fåglar ska ske på det sätt som innebär minsta möjliga smärta och lidande.

11. All taking of native mammals and birds shall be done in the manner that involves the least degree of pain and suffering practicable.

#### Artikel 4

#### Article 4

##### *Införsel av icke naturligt förekommande arter och sjukdomar*

##### *Introduction of Non-Native Species and Diseases*

1. Ingen levande organism som inte hör hemma i Antarktisfördragets område får införas på land eller på isshelfen eller i vattnet inom Antarktisfördragets område utom i överensstämmelse med ett tillstånd.

1. No species of living organisms not native to the Antarctic Treaty area shall be introduced onto land or ice shelves, or into water, in the Antarctic Treaty area except in accordance with a permit.

2. Hundar får inte införas på land, på isshelfen eller på havsisen.

2. Dogs shall not be introduced onto land, ice shelves or sea ice.

3. Tillstånd enligt punkt 1 ovan

3. Permits under paragraph 1 above shall:

a) få endast utfärdas för att medge införsel av köksväxter och förökningsdugliga växtdeklar av dem för övervakad användning och införsel av levande arter för kontrollerad experimentell användning, och

(a) be issued to allow the importation only of cultivated plants and their reproductive propagules for controlled use, and species of living organisms for controlled experimental use; and

b) utfärdas så att man anger art, antal arter som införs, vid behov ålder, kön och motivering som berättigar till införsel av arten samt försiktighetsåtgärder som ska vidtas för att förhindra rymning eller kontakt med den naturligt förekommande faunan och floran.

(b) specify the species numbers and, if appropriate, age and sex of the species to be introduced, along with a rationale, justifying the introduction and precautions to be taken to prevent escape or contact with fauna or flora.

4. Varje art för vilken ett tillstånd har utfärdats enligt punkterna 1 och 3 ovan ska, innan tillståndet går ut, föras bort från Antarktisfördragets område eller förstöras genom förbränning eller genom annan lika effektiv metod som undanröjer riskerna för den naturligt förekommande faunan och floran. Tillståndet ska ange denna skyldighet.

4. Any species for which a permit has been issued in accordance with paragraphs 1 and 3 above shall, prior to expiration of the permit, be removed from the Antarctic Treaty area or be disposed of by incineration or equally effective means that eliminates risk to native fauna or flora. The permit shall specify this obligation.

5. Varje annan art, innefattande avkomma, som inte är naturligt förekommande i detta område och som har införts till Antarktisfördragets område utan det tillstånd som beviljas enligt punkterna 1 och 3 ovan, ska föras bort eller förstöras alltid då det är möjligt under förutsättning att bortförandet eller förstörandet inte leder till några större skadliga miljökonsekvenser. Bortförandet eller förstörandet kan ske genom förbränning eller genom någon annan lika effektiv metod så att restprodukten är steril, om det inte fastställts att det inte finns någon risk för den naturligt förekommande floran och faunan. Dessutom ska man göra allt som är möjligt för att kunna be-

5. Any species, including progeny, not native to the Antarctic Treaty area that is introduced into that area without a permit that has been issued in accordance with paragraph 1 and 3 above, shall be removed or disposed of whenever feasible, unless the removal or disposal would result in a greater adverse environmental impact. Such removal or disposal may include by incineration or by equally effective means, so as to be rendered sterile, unless it is determined that they pose no risk to native flora or fauna. In addition, all reasonable steps shall be taken to control the consequences of that introduction to avoid harm to native fauna or flora.

kräfta följderna av införseln i syfte att undvika skadliga konsekvenser för de naturligt förekommande levande organismerna och florin.

6. Ingen bestämmelse i denna artikel är tillämplig på införsel av livsmedel till Antarktisfördragets område, under förutsättning att inga levande djur införs för detta ändamål och att alla växter och delar av djur och produkter av dem förvaras under noggrann kontroll och förstörs i enlighet med bilaga III till protokollet.

7. Varje part ska kräva att försiktighetsåtgärder vidtas för att till Antarktisfördragets område förhindra oavsiktlig införsel av mikroorganismer (t.ex. virus, bakterier, jästsvampar, svampar) som inte finns i den naturligt förekommande faunan och florin i området.

8. Till Antarktisfördragets område får inga levande fjäderfän eller andra levande fåglar föras in. Alla lämpliga åtgärder ska vidtas för att garantera att fjäderfäna eller fågelprodukterna inte har smittats med någonting sådant (Newcastlesjuka, tuberkulos eller jästsvampsinfektion) som kan vara skadligt för den naturligt förekommande florin eller faunan. Alla fjäderfän och fågelprodukter som inte har konsumerats ska bortföras från Antarktisfördragets område eller förstöras genom förbränning eller likvärdiga metoder som undanröjer riskerna för att mikroorganismer (t.ex. virus, bakterier, jäst och svamp) överförs till den naturligt förekommande faunan och florin.

9. Avsiktlig införsel av icke-steril jord till Antarktisfördragets område är förbjuden. Avtalsparterna ska i så stor utsträckning som möjligt försäkra sig om att icke-steril jord inte heller oavsiktligt införs till Antarktisfördragets område.

#### Artikel 5

##### *Information*

Varje part ska göra information tillgänglig som avser förbjuden verksamhet och speciellt skyddade arter för alla de personer som vistas i eller har för avsikt att resa in i Antarktisfördragets område, i syfte att säkerställa att sådana personer förstår och iakttar bestämmelserna i denna bilaga.

6. Nothing in this Article shall apply to the importation of food into the Antarctic Treaty area provided that no live animals are imported for this purpose and all plants and animal parts and products are kept under carefully controlled conditions and disposed of in accordance with Annex III to the Protocol.

7. Each Party shall require that precautions are taken to prevent the accidental introduction of micro-organisms (e.g., viruses, bacteria, yeasts, fungi) not present naturally in the Antarctic Treaty area.

8. No live poultry or other living birds shall be brought into the Antarctic Treaty area. All appropriate efforts shall be made to ensure that poultry or avian products imported into Antarctica are free from contamination by diseases (such as Newcastle's Disease, tuberculosis, and yeast infection) which might be harmful to native flora and fauna. Any poultry or avian products not consumed shall be removed from the Antarctic Treaty area or disposed of by incineration or equivalent means that eliminates the risks of introduction of micro-organisms (e.g. viruses, bacteria, yeasts, fungi) to native flora and fauna.

9. The deliberate introduction of non-sterile soil into the Antarctic Treaty area is prohibited. Parties should, to the maximum extent practicable, ensure that non-sterile soil is not unintentionally imported into the Antarctic Treaty area.

#### Article 5

##### *Information*

Each Party shall make publicly available information on prohibited activities and Specially Protected Species to all those persons present in or intending to enter the Antarctic Treaty area with a view to ensuring that such persons understand and observe the provisions of this Annex.

(Svensk översättning)

## Artikel 6

*Informationsutbyte*

1. Parterna ska vidta åtgärder för att:  
a) insamla och årligen utbyta uppgifter (in-  
nefattande uppgifter om utfärdade tillstånd)  
och statistik angående antal av varje naturligt  
förekommande däggdjursart och fågelart samt  
angående mängd av naturligt förekommande  
växter eller ryggradslösa djur som insamlats i  
Antarktishavets område,

b) anskaffa och utbyta information om till-  
ståndet för naturligt förekommande däggdjur,  
fåglar, växter och ryggradslösa djur i Antarktishavets område, samt om i vilken ut-  
sträckning någon art eller population behöver  
skydd.

2. Så snabbt som möjligt efter sommaren i  
Australien, men i alla fall före den 1 oktober  
varje år, ska varje part informera de andra  
parterna och kommittén om varje åtgärd som  
vidtagits enligt punkt 1 ovan samt om antal  
och typ av tillstånd som utfärdats enligt denna  
bilaga under föregående period från den 1  
april till den 30 mars.

## Article 6

*Exchange of Information*

1. The Parties shall make arrangements for:  
(a) collecting and annually exchanging re-  
cords (including records of permits) and sta-  
tistics concerning the numbers or quantities  
of each species of native mammal, bird, plant  
or invertebrate taken in the Antarctic Treaty  
area; and

(b) obtaining and exchanging information  
as to the status of native mammals, birds,  
plants, and invertebrates in the Antarctic  
Treaty area, and the extent to which any spe-  
cies or population needs protection.

2. As early as possible, after the end of  
each austral summer season, but in all cases  
before 1 October of each year, the Parties  
shall inform the other Parties as well as the  
Committee of any step taken pursuant to pa-  
ragraph 1 above and of the number and na-  
ture of permits issued under this Annex in the  
preceding period of 1 April to 31 March.

## Artikel 7

*Förhållande till andra överenskommelser  
utanför antarktis fördragssystem*

Ingenting i denna bilaga ska inskränka par-  
ternas rättigheter och skyldigheter enligt den  
internationella konventionen om reglering av  
valfångsten.

## Article 7

*Relationship with Other Agreements Outside  
the Antarctic Treaty System*

Nothing in this Annex shall derogate from  
the rights and obligations of Parties under the  
International Convention for the Regulation  
of Whaling.

## Artikel 8

*Granskning*

Parterna ska fortlöpande granska åtgärder  
för bevarande av Antarktis fauna och flora  
med beaktande av rekommendationer från  
kommittén.

## Article 8

*Review*

The Parties shall keep under continuing re-  
view measures for the conservation of Ant-  
arctic fauna and flora, taking into account  
any recommendations from the Committee.

## Artikel 9

*Tillägg eller ändringar*

1. Denna bilaga kan bli föremål för tillägg eller ändringar genom en åtgärd som antagits enligt artikel IX (1) i Antarktisfördraget. Om inte åtgärden anger annat, ska tillägg eller ändringar anses ha godkänts och träder i kraft ett år efter det att Antarktisfördragets konsultativa möte avslutats vid vilket de antogs, såvida inte en eller flera av Antarktisfördragets konsultativa parter inom denna period meddelar depositarien att den önskar en förlängning av perioden eller att den inte kan godkänna åtgärden.

2. Varje tillägg eller ändring i denna bilaga som träder i kraft enligt punkt 1 ovan ska där efter träda i kraft för varje annan part när depositarien har mottagit meddelande om godkännande av denna part.

## Article 9

*Amendment or Modification*

1. This Annex may be amended or modified by a measure adopted in accordance with Article IX (1) of the Antarctic Treaty. Unless the measure specifies otherwise, the amendment or modification shall be deemed to have been approved, and shall become effective, one year after the close of the Antarctic Treaty Consultative Meeting at which it was adopted, unless one or more of the Antarctic Treaty Consultative Parties notifies the Depositary, within that time period, that it wishes an extension of that period or that it is unable to approve the measure.

2. Any amendment or modification of this Annex which becomes effective in accordance with paragraph 1 above shall thereafter become effective as to any other Party when notice of approval by it has been received by the Depositary.

**UNDERBILAGOR TILL BILAGAN  
UNDERBILAGA A:**

Speciellt skyddade arter

*Ommatophoca rossii*, rossäl.

**APPENDICES TO THE ANNEX  
APPENDIX A:**

Specially protected species

*Ommatophoca rossii*, Ross Seal.

## 3.

(Svensk översättning)

**FÖRSÄKRING OCH PLANERING AV  
TURISM OCH ICKE-STATLIG VERK-  
SAMHET I ANTARKTISFÖRDRAGETS  
OMRÅDE**

Representanterna

som är oroad över eventuella effekter, inklusive merkostnader, som turism och annan icke-statlig verksamhet kan ha för nationella program, och över säkerhetsriskerna för personer som deltar i efterspanings- och räddningsoperationer,

vill försäkra sig om att turism och annan icke-statlig verksamhet i Antarktis bedrivs på ett säkert och självförsörjande sätt,

vill ytterligare försäkra sig om att de risker som är förknippade med turism och annan icke-statlig verksamhet identifieras i sin helhet på förhand och minimeras,

noterar att de "Förfaranden som ska iakttas av arrangörer och huvudmän" som anges i bilagan till rekommendation XVIII-I inbegriper element som ansluter sig till självförsörjning och försäkring,

rekommenderar att regeringarna godkänner följande åtgärd i enlighet med artikel IX.4 i Antarktisfördraget:

De fördragsslutande parterna ska kräva att instanser som lyder under deras lagstiftningsbehörighet och som med stöd av artikel VII.5 i Antarktisfördraget organiserar eller utövar turism eller annan icke-statlig verksamhet inom Antarktisfördragets område, för vilken förhandsanmälan krävs, visar att deras verksamhet uppfyller följande krav:

– att ändamålsenliga beredskapsplaner och tillräckliga arrangemang för hälsa och säkerhet, efterspaning och räddning (SAR) och medicinsk vård och evakuering har gjorts upp och är i användning innan verksamheten inleds. Sådana planer och arrangemang ska inte vara beroende av stöd från andra huvudmän eller nationella program utan deras uttryckli-

**INSURANCE AND CONTINGENCY  
PLANNING FOR TOURISM AND NON  
GOVERNMENTAL ACTIVITIES IN  
THE ANTARCTIC TREATY AREA**

The Representatives,

*Concerned* at the potential impacts, including the imposition of additional costs, that tourist or other non-governmental activities may have on national programmes, and the risks to the safety of those involved in search and rescue operations;

*Desiring* to ensure that tourist or other non-governmental activities undertaken in Antarctica are carried out in a safe and self-sufficient manner;

*Desiring* further to ensure that the risks associated with tourism or other non-governmental activities are fully identified in advance, and minimised;

*Noting* that the "Procedures to be Followed by Organisers and Operators", as set out in the Attachment to Recommendation XVIII-1, contain some elements relating to self-sufficiency and insurance;

*Recommend* to their Governments the following Measure for approval in accordance with paragraph 4 of Article IX of the Antarctic Treaty:

That Parties shall require those under their jurisdiction organising or conducting tourist or other non-governmental activities in the Antarctic Treaty Area, for which advance notification is required in accordance with Article VII (5) of the Antarctic Treaty, to demonstrate compliance with the following requirements:

– that appropriate contingency plans and sufficient arrangements for health and safety, search and rescue (SAR), and medical care and evacuation have been drawn up and are in place prior to the start of the activity. Such plans and arrangements shall not be reliant on support from other operators or national programmes without their express written agree-

ga skriftliga samtycke, och

ement; and

– att en lämplig försäkring eller annat arrangemang finns för att täcka kostnader för efterspaning och räddning samt medicinsk vård och evakuering.

- that adequate insurance or other arrangements are in place to cover any costs associated with search and rescue and medical care and evacuation.



*Bilagor  
Parallelltext*

#### 4.

### Lag

#### om ändring av lagen om skydd för miljön i Antarktis

I enlighet med riksdagens beslut  
*upphävs* i lagen av den 18 oktober 1996 om skydd för miljön i Antarktis (28/1998) 39 och 42 §,

*ändras* 2 § 4 punkten, 3 § 4 punkten underpunkt d och 5 punkten, 7 §, 12 §, 13 § 1 mom., 15 och 15 §, 18 § 1 mom., 19 § 1 mom., i 20 § 2 och 3 mom. det inledande stycket, 21 § 2 mom. 2 punkten och i 3 mom. det inledande stycket och 1 punkten, 22 § 3 mom., 23 och 24 §, i 25 § 2 mom. det inledande stycket och 4 mom., 28 § 1 och 2 mom., 30 §, 34 § 1 mom., 36 § 3 och 4 mom., 37 § och 38 §, 40 § 1 mom. 2 punkten och 41 § samt

*fogas* till 3 § nya 6—11 punkter, till 21 § 2 mom. en ny 3 punkt, varvid den nuvarande 3 punkten blir 4 punkt samt till lagen ett nytt 6 a kap. och till 36 § ett nytt 5 mom. som följer:

#### *Gällande lag*

2 §

#### *Tillämpningsområde*

Denna lag tillämpas på

4) utländska fysiska personer, juridiska personer, fartyg eller luftfartyg som deltar i sådan verksamhet *enligt denna lag som ordnas utgående från Finland eller som riktar sig från Finland till Antarktis.*

3 §

#### *Definitioner*

I denna lag avses med

d) att sådan annan verksamhet bedrivs som leder till att livsmiljön för en art eller population som är naturligt förekommande i Antarktis åsamkas en betydande skadlig förändring, *samt*

#### *Förslag*

2 §

#### *Tillämpningsområde*

Denna lag tillämpas på

4) utländska fysiska personer, juridiska personer, fartyg eller luftfartyg som deltar i verksamhet *som har tillstånd enligt denna lag.*

3 §

#### *Definitioner*

I denna lag avses med

d) att sådan annan verksamhet bedrivs som leder till att livsmiljön för en art eller population som är naturligt förekommande i Antarktis åsamkas en betydande skadlig förändring,

5) **mineralfyndigheter** *alla oorganiska och icke förnybara naturtillgångar,*

6) **miljöfarlig olycka** *en händelse som härrör från vetenskapliga forskningsprogram, turism och all annan statlig och icke-statlig verksamhet, för vilken förhandsanmälan*

krävs enligt artikel VII.5 i Antarktisfördraget och som har resulterat i eller medför en risk att omedelbart resultera i en betydande skadlig inverkan på miljön i Antarktis,

7) **huvudman** en fysisk eller juridisk person som organiserar verksamhet enligt punkt 3,

8) **ingripande** skäliga åtgärder som vidtas sedan en miljöfarlig olycka har inträffat för att undvika, minimera eller begränsa effekterna av denna olycka,

9) **fartyg** en farkost, oavsett av vilken typ, som används i den marina miljön och innefattar bärplansbåtar, sväware, undervattensfartyg, flytande farkoster och fasta eller flytande plattformar,

10) **sdr**: särskilda dragningsrätter som dessa definieras av Internationella valutafonden (IMF),

11) **ett fartygs dräktighet** ska vara brutto-dräktigheten beräknad enligt reglerna för fastställande av fartygs dräktighet i bilaga I till 1969 års internationella konvention om skeppsmätning.

7 §

*Tillståndsmyndighet*

Tillståndsmyndighet enligt denna lag är det ministerium som svarar för miljöärenden

12 §

*Hörande med anledning av konsekvensbeskrivningen*

Ministeriet ska inhämta behövliga utlåtanden om konsekvensbeskrivningen eller om utkastet därtill. Ministeriet kan vid behov inhämta utlåtande om konsekvensbeskrivningen eller om utkastet därtill också av utländska myndigheter och sakkunniginstanser.

Ministeriet ska ge det möte som avses i artikel IX i Antarktisfördraget och de övriga parterna i protokollet möjlighet att anmärka

7 §

*Tillståndsmyndighet*

Tillståndsmyndighet enligt denna lag är Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lapp-land.

I ersättningsärenden enligt 35 d § förs statens talan av tillståndsmyndigheten.

Tillståndsmyndigheten övervakar också att bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av denna lag iakttas.

12 §

*Hörande med anledning av konsekvensbeskrivningen*

Tillståndsmyndigheten ska inhämta behövliga utlåtanden om konsekvensbeskrivningen eller om utkastet därtill. Tillståndsmyndigheten kan vid behov inhämta utlåtande om konsekvensbeskrivningen eller om utkastet därtill också av utländska myndigheter och sakkunniginstanser.

Tillståndsmyndigheten ska ge det möte som avses i artikel IX i Antarktisfördraget och de övriga parterna i protokollet möjlighet att

på en konsekvensbeskrivning som gäller en fullständig miljökonsekvensbedömning eller utkast till en sådan.

Ministeriet ska bereda fysiska personer samt sådana sammanslutningar och stiftelser, vilkas huvudsyfte enligt stadgarna är att främja miljöskyddet, tillfälle att uttala sin åsikt om konsekvensbeskrivningen eller om utkastet därtill.

## 13 §

*Framläggande av konsekvensbeskrivningen*

En konsekvensbeskrivning som bifogats ansökan om tillstånd, eller utkastet till en sådan konsekvensbeskrivning, ska *finnas framlagd till påseende i ministeriets registratorskontor* under en tid av minst 90 dagar från mottagandet.

## 14 §

*Ansökan om tillstånd*

Till en ansökan om tillstånd ska så som närmare stadgas genom förordning fogas en sådan utredning över verksamheten som behövs med tanke på tillståndsprövningen samt en konsekvensbeskrivning enligt 2 kap. eller ett utkast därtill.

## 15 §

*Hörande med anledning av ansökan om tillstånd*

Ministeriet ska inhämta de utlåtanden som behövs för att avgöra ett ärende. Ministeriet kan vid behov inhämta utlåtanden också av utländska myndigheter och sakkunniginstanser.

anmärka på en konsekvensbeskrivning som gäller en fullständig miljökonsekvensbedömning eller utkast till en sådan.

Tillståndsmyndigheten ska bereda fysiska personer samt sådana sammanslutningar och stiftelser, vilkas huvudsyfte enligt stadgarna är att främja miljöskyddet, tillfälle att uttala sin åsikt om konsekvensbeskrivningen eller om utkastet därtill.

## 13 §

*Framläggande av konsekvensbeskrivningen*

*Tillståndsmyndigheten ska lägga fram en konsekvensbeskrivning som bifogats ansökan om tillstånd, eller utkastet till en sådan konsekvensbeskrivning, till påseende i minst 90 dagar från det att den togs emot och ge möjlighet att framställa anmärkningar mot den.*

## 14 §

*Ansökan om tillstånd*

*Till en ansökan om tillstånd ska fogas*  
*1) en utredning över åtgärder för att förebygga miljöfarliga olyckor och uppehålla beredskapen att ingripa,*  
*2) planer för ingripande och beredskapsplaner enligt 35 a §,*  
*3) en utredning över försäkringar eller andra ekonomiska säkerheter enligt 35 a §,*  
*4) konsekvensbeskrivning av verksamheten enligt 11 § eller ett utkast därtill samt*  
*5) en utredning över andra omständigheter kring verksamheten som har betydelse för tillståndsprövningen enligt vad som föreskrivs närmare genom förordning av statsrådet.*

## 15 §

*Hörande med anledning av ansökan om tillstånd*

*Tillståndsmyndigheten ska inhämta de utlåtanden som behövs för att avgöra ett ärende. Tillståndsmyndigheten kan vid behov inhämta utlåtanden också av utländska myndigheter och sakkunniginstanser.*

18 §

*Tillståndsbeslut*

I tillståndsbeslutet utfärdas behövliga bestämmelser till skydd för miljön i Antarktis. I tillståndsbeslutet ska specificeras den verksamhet som beviljas tillstånd samt tidpunkten och platsen för den och vem som genomför den.

-----

18 §

*Tillståndsbeslut*

I tillståndsbeslutet utfärdas behövliga bestämmelser till skydd för miljön i Antarktis. I tillståndsbeslutet ska specificeras den verksamhet som beviljas tillstånd samt tidpunkten och platsen för den och vem som genomför den. *Till tillståndet ska fogas nödvändiga föreskrifter om*

1) *bedömning av en exceptionell situation och anmälan om den,*

2) *åtgärder för ingripande mot effekterna av en miljöfarlig olycka och för övning av sådana ingripande,*

3) *planen för ingripande, beredskapsplanen och andra arrangemang enligt 35 a §,*

4) *statistikföring och rapportering av exceptionella situationer,*

5) *huvudmannens försäkringar eller andra ekonomiska säkerheter,*

6) *informationsutbyte och samarbete för ingripande mot skadliga effekter av miljöfarliga olyckor,*

7) *försiktighetsåtgärder för att förhindra oavsiktlig införsel av mikroorganismer som inte förekommer i Antarktis.*

-----

19 §

*Framläggande av tillståndsbeslut och därtill hörande handlingar samt internationell delgivning*

Ett tillståndsbeslut och de handlingar som ansluter sig till det ska läggas fram i ministeriets registratorskontor. *Framläggandet ska ske* minst 60 dagar innan åtgärden i Antarktis vidtas.

-----

19 §

*Framläggande av tillståndsbeslut och därtill hörande handlingar samt internationell delgivning*

*Tillståndsmyndigheten ska lägga fram tillståndsbeslutet och de handlingar som ansluter sig till det* minst 60 dagar innan åtgärden i Antarktis vidtas.

-----

20 §

*Ändring och återkallande av tillståndsbeslut*

Ministeriet kan på tjänstens vägnar ändra ett tillståndsbeslut, om

-----

20 §

*Ändring och återkallande av tillståndsbeslut*

*Tillståndsmyndigheten kan på tjänstens vägnar ändra ett tillståndsbeslut, om*

-----

Ministeriet kan återkalla ett tillstånd på tjänstens vägnar,

*Tillståndsmyndigheten kan återkalla ett tillstånd på tjänstens vägnar,*

## 21 §

*Skydd för naturligt förekommande organismer*

Tillstånd för åtgärder som avses i 1 mom. kan beviljas då det är fråga om

2) tillhandahållande av exemplar för museer, *djurgårdar*, botaniska trädgårdar eller motsvarande institutioner eller ändamål, *eller*

Innan tillstånd beviljas skall ministeriet säkerställa att

1) däggdjur, fåglar eller växter som är naturligt förekommande i Antarktis inte insamlas i större antal än vad som är absolut nödvändigt med tanke på det ändamål om vilket stadgas i 2 mom.,

## 22 §

*Speciellt skyddade arter*

Tillstånd att döda en organism som hör till en speciellt skyddad art kan beviljas under de i 2 mom. stadgade förutsättningarna, om det inte är ändamålsenligt att använda annan teknik än sådan som medför döden.

## 23 §

*Införsel av främmande arter*

För införsel av köksväxter och laboratorieorganismer till Antarktis krävs tillstånd.

## 21 §

*Skydd för naturligt förekommande organismer*

Tillstånd för åtgärder som avses i 1 mom. kan beviljas då det är fråga om

2) tillhandahållande av exemplar för museer, botaniska trädgårdar eller motsvarande institutioner eller ändamål,

3) *tillhandahållande av exemplar för djurgårdar; tillstånd för insamling av naturligt förekommande däggdjur eller fåglar kan beviljas endast om de inte finns att tillgå i befintliga trädgårdar eller om det finns ett tvingande behov av skydd, eller*

Innan tillstånd beviljas ska tillståndsmyndigheten säkerställa att

1) inte fler däggdjur, fåglar, ryggradslösa djur eller växter som är naturligt förekommande i Antarktis insamlas än som är absolut nödvändigt för att tillgodose de ändamål som anges i 2 mom.,

## 22 §

*Speciellt skyddade arter*

Tillstånd att döda en organism som hör till en speciellt skyddad art kan beviljas under de i 2 mom. *bestämda* förutsättningarna, om det *inte finns något lämpligt alternativ till användning av letal teknik.*

## 23 §

*Införsel av främmande arter*

*Tillstånd kan utfärdas för övervakad användning av köksväxter och förökningsdugliga växtdelar av dem. Tillstånd kan även utfärdas för kontrollerad experimentell användning av arter.*

I tillståndet skall

1) specificeras de arter som får införas och, om möjligt, antalet individer som införs samt vid behov deras ålder och kön, samt

2) försiktighetsåtgärder föreskrivas för att förhindra rymning eller att en införd växt eller organism kommer i kontakt med den naturligt förekommande floran och faunan.

Vad 1 mom. stadgar gäller inte införsel av livsmedel till Antarktis, om livsmedlen förvaras och hanteras under kontrollerade förhållanden och om fjäderfäprodukter besiktigas i förväg för att förhindra att sjukdomar sprids.

#### 24 §

##### *Bortförande och förstöring av främmande arter*

Tillståndshavaren är skyldig att innan tillståndet går ut från Antarktis föra bort organismer som han har infört till Antarktis eller att förstöra dem genom förbränning eller genom någon annan lika effektiv metod.

Var och en är skyldig att omedelbart genom förbränning eller genom någon annan lika effektiv metod förstöra till Antarktis utan tillstånd införda organismer som kan utgöra en risk för organismer som är naturligt förekommande i Antarktis eller att från Antarktis föra bort organismer som utgör en risk.

#### 25 §

##### *Särskilt skyddade områden*

-----  
I tillståndsbeslutet ska myndigheten  
-----

I tillståndet ska

1) specificeras de arter som får införas och, om möjligt, antalet individer som införs samt vid behov deras ålder och kön samt *motivering som berättigar till införsel av arten, och*

2) försiktighetsåtgärder föreskrivas för att förhindra rymning eller att en införd växt eller organism kommer i kontakt med den naturligt förekommande faunan eller floran.

Det som bestäms i 1 mom. gäller inte införsel av livsmedel till Antarktis, förutsatt att livsmedlen förvaras och hanteras under kontrollerade förhållanden och förutsatt att *fjäderfän eller andra fågelprodukter* besiktigas i förväg för att förhindra att sjukdomar sprids.

*För undvikande av skadliga konsekvenser för de naturligt förekommande levande organismerna ska tillståndshavaren vidta behövliga åtgärder.*

#### 24 §

##### *Bortförande och förstöring av främmande arter*

Tillståndshavaren är skyldig att innan tillståndet löper ut från Antarktis föra bort organismer *eller sådana i 23 § 3 mom. avsedda fjäderfän och andra fågelprodukter som inte har använts* och som tillståndshavaren har fört in till Antarktis eller att förstöra dem genom förbränning eller genom någon annan lika effektiv metod.

Var och en är skyldig att omedelbart genom förbränning eller genom någon annan lika effektiv metod förstöra till Antarktis utan tillstånd införda organismer *och deras avkomma* som kan utgöra en risk för organismer som är naturligt förekommande i Antarktis *eller att från Antarktis föra bort organismer som utgör en risk, såvida bortförande eller förstöring inte leder till några större skadliga miljökonsekvenser.*

#### 25 §

##### *Särskilt skyddade områden*

-----  
I tillståndsbeslutet ska *tillståndsmyndigheten*  
-----

Ministeriet för ett register över de särskilt skyddade områdena, de särskilt reglerade områdena samt de historiska platserna och minnesmärkena i Antarktis.

*Tillståndsmyndigheten* för ett register över de särskilt skyddade områdena, de särskilt reglerade områdena samt de historiska platserna och minnesmärkena i Antarktis.

## 28 §

*Plan för avfallshantering*

Det ministerium som svarar för miljöärenden godkänner planer för avfallshantering för permanenta baser, arbetsplatser och fältläger.

Ministeriet granskar planerna årligen och uppdaterar dem därvid vid behov. Om avfallshanteringsplanernas innehåll stadgas närmare genom förordning.

## 28 §

*Plan för avfallshantering*

*Tillståndsmyndigheten* godkänner planer för avfallshantering för permanenta baser, arbetsplatser och fältläger.

*Tillståndsmyndigheten* granskar planerna årligen och uppdaterar dem därvid vid behov. Bestämmelser om avfallshanteringsplanernas innehåll utfärdas genom förordning av statsrådet.

## 30 §

*Närmare bestämmelser*

Det ministerium som svarar för miljöärenden kan meddela allmänna föreskrifter och anvisningar om gränsvärden för orenheter i utsläpp från ugnar avsedda för förbränning av avfall i Antarktis och om tekniska krav på utrustning som används i sådana ugnar samt om övrig avfallsbehandling.

## 30 §

*Närmare bestämmelser*

Den *tillståndsmyndighet* som svarar för miljöärenden kan meddela allmänna föreskrifter och anvisningar om gränsvärden för orenheter i utsläpp från ugnar avsedda för förbränning av avfall i Antarktis och om tekniska krav på utrustning som används i sådana ugnar samt om övrig avfallsbehandling.

## 34 §

*Stadganden om fartygs konstruktion och mot-tagningsanordningar*

Ministeriet ska innan tillstånd beviljas säkerställa att finska fartyg och sådana utländska fartyg som avses i 2 § 1 mom. 4 punkten har tillräckligt stora tankar för lagring av följande avfall och ämnen:

## 34 §

*Stadganden om fartygs konstruktion och mot-tagningsanordningar*

*Tillståndsmyndigheten* ska innan tillstånd beviljas säkerställa att finska fartyg och sådana utländska fartyg som avses i 2 § 1 mom. 4 punkten har tillräckligt stora tankar för lagring av följande avfall och ämnen:

6 a kap.

**Miljöfarliga olyckor och andra exceptionella situationer**

35 a §

*Huvudmannens allmänna skyldigheter*

*Huvudmannen ska vidta nödvändiga åtgärder för att avvärja miljöfarliga olyckor och skadliga effekter av dem. Verksamhetsställen och transportmedel ska utrustas och användas så att verksamheten är säker och inte orsakar skadliga miljökonsekvenser. Åtgärderna ska samordnas med andra huvudmän i Antarktis. Den personal som deltar i verksamheten ska utbildas i en korrekt användning och drift av materielen i exceptionella situationer. Huvudmannen ska göra upp planer för ingripande mot miljöfarliga olyckor och effekterna av dem.*

*Huvudmannen ska göra upp en beredskapsplan också för andra exceptionella situationer. Av planen ska framgå nödvändiga åtgärder för att trygga hälsa och säkerhet för personer som omfattas av tillståndet. I planen ska dessutom ingå en utredning över efterspanings-, räddnings- och evakueringsåtgärder i händelse av olyckor. Huvudmannen kan med andra huvudmän komma överens om att huvudmannen utnyttjar arrangemang som dessa upprätthåller enligt detta moment.*

*Huvudmannen ska utan dröjsmål underrätta en myndighet som bestäms genom förordning av statsrådet om miljöfarliga olyckor och andra exceptionella situationer.*

*Huvudmannen ska med hänsyn till verksamhetens art och omfattning ha tillräcklig försäkring eller annan godtagbar ekonomisk säkerhet för att täcka det ekonomiska ansvar som avses i 35 c § 1 mom. upp till de gränser som ställs i 35 e §. Huvudmannen ska dessutom med hänsyn till verksamhetens art och omfattning ha tillräcklig försäkring eller annat arrangemang som täcker alla kostnader för efterspaning, räddning, medicinsk vård och evakuering. Skyldigheten att ha försäkring, säkerhet eller annat arrangemang gäller inte statliga huvudmän.*



## 35 b §

*Ingripanden mot effekterna av en miljöfarlig olycka*

*Huvudmannen ska vidta snabba och effektiva åtgärder för att ingripa mot effekterna av en miljöfarlig olycka som dennas verksamhet orsakat.*

*Huvudmannen kan med fullmakt från tillståndsmyndigheten vidta åtgärder också för att ingripa mot effekterna av en miljöfarlig olycka som orsakats av någon annans verksamhet, om olyckan medför ett omedelbart hot om betydande och skadlig inverkan på miljön i Antarktis.*

## 35 c §

*Huvudmannens ekonomiska ansvar*

*En huvudman som försummar en förpliktelse som hör till honom med stöd av 35 b § 1 mom. är skyldig att betala kostnaderna för ingripanden gjorda av protokollsparter oberoende av vållande.*

*Om huvudmannen har försummat sin förpliktelse enligt 35 b § 1 mom. och ingen av protokollsparterna har ingripit, är huvudmannen oberoende av vållande skyldig att betala ett belopp som motsvarar de ingripanden som borde ha gjorts till Statskontoret.*

*När en miljöfarlig olycka orsakas av två eller flera huvudmän, svarar de solidariskt för skadan. En huvudman som styrker att endast en del av den miljöfarliga olyckan har orsakats av dennas verksamhet ska vara ansvarig endast för den delen av olyckan.*

*När den fond som avses i artikel 12 i 12 i miljöansvarsbilaga VI till protokollet har inrättats, ska det belopp som avses i 2 mom. på anmälan från tillståndsmyndigheten överfö-  
ras till denna fond.*

## 35 d §

*Ansvarsbefriande grunder*

*Huvudmannen är inte ansvarig för de kostnader som avses i 35 c §, om den miljöfarliga olyckan beror på*

1) en åtgärd eller underlåtelse som var nödvändig för att skydda mänskligt liv och säkerhet,

2) en med hänsyn till omständigheterna i Antarktis exceptionell naturkatastrof som inte rimligen kunde förutses, förutsatt att huvudmannen har fullgjort sina skyldigheter enligt 35 a §,

3) terrorism eller

4) obehörigt angrepp mot huvudmannen.

De som med stöd av 35 b § 2 mom. fått tillståndsmyndighetens fullmakt svarar inte för en miljöfarlig olycka som har orsakats av nödvändiga ingripanden mot effekterna av någon annans miljöfarliga olycka.

### 35 e §

#### Ansvarsbegränsningar

Maximibeloppet för huvudmannens ekonomiska ansvar är tre miljoner särskilda dragningsrätter. Maximibeloppet räknas för varje aktör och miljöfarlig olycka särskilt.

Om ett fartyg har varit inblandat i en händelse som orsakat en miljöfarlig olycka, bestäms ansvarets maximibelopp som följer:

1) 1 miljon särskilda dragningsrätter (sdr) för ett fartyg med en bruttodräktighet på högst 2 000 ton,

2) för ett fartyg med högre bruttodräktighet, följande belopp utöver de som avses i punkt 1:

a) 400 sdr för varje ton över 2 001 och högst 30 000 ton,

b) 300 sdr för varje ton över 30 001 och högst 70 000 ton,

c) 200 sdr för varje ton över 70 000 ton.

Utan hinder av 2 mom. kan huvudmannen begränsa sitt ansvar enligt ett annat internationellt fördrag om begränsning av ansvaret, under förutsättning att dessa begränsningar är minst lika höga som i 2 mom.

Ovan i 1—3 mom. avsedda ansvarsbegränsningar är inte tillämpliga, om huvudmannen har förfarit uppsåtligt eller av oaktsamhet. På statliga huvudmän tillämpas undantaget för ansvarsbegränsningar i artikel 9.2 i miljöansvarsbilaga VI till protokollet.

## 35 f §

*Förfarande i ersättningsärenden*

*Om en huvudman och en protokollspart som ingripit inte kommer överens om ersättning för ingripandena, kan den part som gjort ingripandena väcka talan om ersättning vid Vasa förvaltningsdomstol i enlighet med 69 § i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Talan om ersättning ska väckas inom tre år från inledningen av ingripandena eller inom tre år från den dag då den part som gjort ingripandena fick reda på eller skäligen borde ha fått reda på huvudmannens identitet, vilkendera händelse som inträffar senast. Ansökan ska lämnas utan beaktande, om det gått minst 15 år från inledningen av ingripandena.*

*Om huvudmannen och tillståndsmyndigheten inte kommer överens om det ärende som avses i 35 c § 2 mom., ska tillståndsmyndigheten anhängiggöra ersättningsärendet enligt vad som föreskrivs i 1 mom. Ärendet ska anhängiggöras inom 15 år efter det att tillståndsmyndigheten har fått kännedom om den miljöfarliga olyckan.*

*Bestämmelserna om förvaltningsvisteförfarande i ersättningsärenden gäller inte statliga huvudmän.*

## 36 §

*Nödsituationer*

---

Det ministerium som svarar för miljöärenden ska omedelbart underrättas om sådana nödsituationer som avses i 1 mom.

Ministeriet underrättar enligt bestämmelserna i protokollet alla övriga parter i protokollet och den kommitté som avses i artikel 11 i protokollet om åtgärder som vidtagits i nödsituationer.

## 36 §

*Nödsituationer*

---

Den kontaktmyndighet som svarar för miljöärenden ska omedelbart underrättas om sådana nödsituationer som avses i 1 mom. *Bestämmelser om den myndighet som är kontaktmyndighet utfärdas genom förordning av statsrådet.*

*Kontaktmyndigheten underrättar enligt bestämmelserna i protokollet alla övriga protokollsparter och den kommitté som avses i artikel 11 i protokollet om ingripanden i nödsituationer.*

*Bestämmelser om miljöfarliga olyckor och andra exceptionella situationer utfärdas särskilt i 6 a kap.*

37 §

*Ändringssökande*

Ändring i tillståndsärenden som ministeriet har avgjort med stöd av denna lag och i beslut som gäller sådana planer för avfallshantering som avses i 28 § får sökas hos *högsta förvaltningsdomstolen*. Därvid iakttas stadgandena om *ändringssökande* i förvaltningsprocesslagen (586/96).

38 §

*Hänvisningsstadgande*

Om straff för sprängning av kärnladdning som skett i strid med förbudet i 4 § 1 mom. 1 punkten stadgas i 34 kap. 6 § strafflagen. Om straff för annan miljöförstöring som avses i 4 § 1 mom. 1 punkten och 32 eller 33 §§ stadgas i 48 kap. 1–4 §§ strafflagen.

39 §

*Olaglig befattning med mineralfyndighet*

*Den som uppsåtligen eller av grov oakt-samhet bryter mot förbudet i 4 § 1 mom. 2 punkten ska för olaglig befattning med mine-ralfyndighet dömas till böter eller till fängel-se i högst två år.*

40 §

*Förseelse som gäller skyddet för Antarktis*

Den som uppsåtligen eller av grov oakt-samhet

2) försummar en skyldighet som avses i 5, 24, 26 eller 27 §, 34 § 2 mom., 35 §, 36 § 2 mom. eller i ett stadgande eller en bestäm-melse som utfärdats med stöd av nämnda lag-rum eller

skall, om inte strängare straff för gärningen

37 §

*Ändringssökande*

Ändring i tillståndsärenden som *tillstånds-myndigheten* har avgjort med stöd av denna lag och i beslut som gäller sådana avfallshan-teringsplaner som avses i 28 § får sökas hos *Vasa förvaltningsdomstol i enlighet med för-valtningsprocesslagen*.

38 §

*Hänvisningsbestämmelse*

Om straff för sprängning av kärnladdning som skett i strid med förbudet i 4 § 1 mom. 1 punkten föreskrivs i 34 kap. 6 § i strafflagen. Om straff för annan miljöförstöring som av-ses i 4 § 1 mom. 1 punkten och 32 eller 33 § föreskrivs i 48 kap. 1–4 § i strafflagen. *Om straff för befattning med mineralfyndigheter-na i Antarktis som skett i strid med förbudet i 4 § 1 mom. 2 punkten föreskrivs i 48 a kap. 3 a § i strafflagen.*

39 §

*Olaglig befattning med mineralfyndighet*

(Upphävs)

40 §

*Förseelse som gäller skyddet för Antarktis*

Den som uppsåtligen eller av grov oakt-samhet

2) försummar en skyldighet som avses i 5, 24, 26 eller 27 §, 34 § 2 mom., 35 §, 35 a § 3 mom. eller i *en bestämmelse eller föreskrift* som utfärdats med stöd av nämnda lagrum el-ler

skall, om inte strängare straff för gärningen

*Gällande lag*

*Förslag*

stadgas på något annat ställe i lag, för *förseelse som gäller skyddet för Antarktis* dömas till böter.

stadgas på något annat ställe i lag, för *förseelse som gäller skyddet för Antarktis* dömas till böter.

41 §

41 §

*Behörig domstol*

*Behörig domstol*

Ett ärende som gäller överträdelse av denna lag anhängiggörs vid Helsingfors tingsrätt.

*Behörig domstol i ett ärende som avses i 38 och 40 § i denna lag är Helsingfors tingsrätt.*

42 §

42 §

*Tillsynsmyndighet*

*Tillsynsmyndighet*

*Det ministerium som svarar för miljöärenden utövar tillsyn över iakttagandet av denna lag och stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den.*

(Upphävs)

---

Denna lag träder i kraft den 20 .

---

## Statsrådets förordning

### om ändring av förordningen om skydd för miljön i Antarktis

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning från miljöministeriet, *fogas* till förordningen om skydd för miljön i Antarktis (122/1998) ett nytt 5 a kap. som följer:

5 a kap.

#### Särskilda bestämmelser

15 a §

*Myndighet för miljöfarliga olyckor och nödsituationer*

Den myndighet som avses i 35 a § 3 mom. och 36 § 3 mom. i lagen om skydd för miljön i Antarktis (28/1998) är utrikesministeriet.

Denna förordning träder i kraft den 20 .